

Arkeologiset kaivaukset Lappeenrannan Kauskilan Kappelinmäellä kesällä 2004

Ville Laakso

Etelä-Karjalan museo
Lappeen kotiseutuyhdistys

Arkistotiedot

Ristiretkiajan–historiallisen ajan ruumiskalmiston ja kirkonpaikan kaivaus 2.8.–3.9.2004

Kunta: Lappeenrannan kaupunki
Kylä: Kauskila
Kohde: Kappelinmäki

Tila: 1:143 Heikkilä (405-428-0001:0143)
Maanomistaja: Toivo Myllynen, Snellmaninkatu 25 A 30, 53100 Lappeenranta

Peruskarttalehti: 3133 09 Hanhijärvi; painovuosi 1995
Peruskarttakoordinaatit kohteen keskeltä: x=6763 64; y=3562 94; z=n. 72,5 (N60)

Aikaisemmat tutkimukset: inv. Björn Cederhvarf 1896
tark. Helmer Salmo 1953
kaiv. Unto Salo 1953
inv. Timo Miettinen 1974
koekaiv. Minna Kähtävä-Marttinen 1997
kaiv. Ville Laakso 1999, 2000
koekaiv. Ville Laakso 2001
kaiv. Ville Laakso 2002, 2003

Aikaisemmat löydöt: KM 13098:1-18, KM 13365:1-207, KM 19474, KM 30670:1-35,
KM 31928:1-1007, KM rahakammio 99043, KM 32456:1-147,
KM 33083:1-134, KM 33582:1-49, KM 34303:1-793

Vuoden 2004 löydöt: KM 34738:1-485 (diar. 21.10.2004)

Kaivauksilla otetut näytteet: ks. liite 1.

Kertomuksen alkuperäiskappale: Museovirasto, arkeologian osaston arkisto

Kertomukseen liittyvät diapositiivit: Etelä-Karjalan museo EKM 4223:1-100, ks. liite 2.

Kertomukseen liittyvät mustavalkonegatiivit: Etelä-Karjalan museo EKM 1858:1-100, ks. liite 3.

Kertomukseen liittyvät alkuperäiset kartat (paperitulosteina kaivauskertomuksen liitteenä 4):

1.	Yleiskartta	1:500
2.	Alue VI (laajennus), maan pinnan ja tason 1 korkeusluvut	1:50
3.	Alue VI (laajennus), taso 3	1:50
4.	Alue VI (laajennus), taso 4	1:50
5.	Alue VII, taso 3	1:50
6.	Alue VII, tason 3 korkeusluvut	1:50
7.	Alue VII, taso 4	1:50
8.	Alue VII, tason 4 korkeusluvut	1:50
9.	Alue VII, taso 5	1:50
10.	Alue VII, tason 5 korkeusluvut	1:50
11.	Alue VII, taso 6	1:50
12.	Alue VII, tason 6 korkeusluvut	1:50
13.	Alue VII, taso 7	1:50
14.	Alue VII, tason 7 korkeusluvut	1:50
15.	Alue VII, kivirakenne R1	1:25
16.	Alue VII, hauta 81	1:10
17.	Alue VII, haudat 82 ja 84	1:10
18.	Alue VII, haudat 89 ja 90	1:10

Sisällys:

1. Tutkimusten taustaa	4
2. Kaivausalueet ja mittaukset	5
2.1. Kaivausalueet	5
2.2. Mittaukset	6
2.3. Vuoden 1953 kaivausalueen paikantaminen	6
3. Kaivaustekniikka ja dokumentointi	6
4. Kaivaushavainnot	8
4.1. Alue VI (laajennus)	8
4.1.1. Yleiset havainnot	8
4.1.2. Kivirakenteet	8
4.1.3. Maayksikkö M3	9
4.1.4. Muut rakenteet	9
4.1.5. Löydöt	9
4.2. Alue VII	10
4.2.1. Yleiset havainnot	10
4.2.2. Maayksikkö M2	11
4.2.3. Kivirakenne R1	12
4.2.4. Haudat	13
4.2.4.1. Yleistä	13
4.2.4.2. Hautakuvaukset 80–97	13
4.2.5. Löydöt	22
5. Yhteenveto kaivauksen tuloksista	22

Liitteet:	Liite 1: luettelo kaivauksella otetuista näytteistä
	Liite 2: luettelo kaivauksella otetuista diakuvista
	Liite 3: luettelo kaivauksella kuvatuista mustavalkonegatiiveista
	Liite 4: kaivauskartat 1-18

1. Tutkimusten taustaa

Lappeen(rannan) Kauskilan Kappelinmäen muinaisjäännösalueella järjestettiin loppukesällä 2004 kaivaus, jossa jatkettiin paikalla sijainneen kirkonjäännöksen ja ruumiskalmiston tutkimuksia. Tutkimuksille oli myönnetty vuosiksi 2003–04 yhteensä n. 38 000 euron rahoitus liittyen *Vuoksen laakson kulttuurimatkailureitti* -nimiseen EU-Interreg-hankkeeseen, jota hallinnoi Lahden kaupungin museo.

Hankkeen rahoittajia ovat Euroopan Unionin Aluekehitysrachasto, Etelä-Suomen lääninhallitus, Lahden kaupunki, Lappeenrannan kaupunki ja Jääski-seura ry. Lisäksi vuonna 2004 oli edelleen käytössä osa 15 000 euron apurahasta, jonka Suomen Kulttuurirahaston Etelä-Karjalan rahasto oli vuonna 2003 myöntänyt Lappeen kotiseutuyhdistykselle Kappelinmäen keskiaikaisen kirkonjäännöksen kaivaustutkimukseen. Vuoden 2004 kaivausten kulut olivat yhteensä noin 28 000 euroa.

Kaivauksen käytännön järjestelyistä vastasi Etelä-Karjalan museo. Kaivausjohtajalla oli mahdollisuus osallistua kenttätöihin Turun yliopiston arkeologian oppiaineen virkатыönä; oppiaineelta saatiin jonkin verran myös materiaali- ym. apua. Järjestelyissä auttoi jälleen myös Lappeenrannan seurakuntayhtymä.

Tutkimusten valvojana toimi dos. Jukka Luoto Etelä-Karjalan museosta ja kaivausjohtajana allekirjoittanut. Piirtämisestä kentällä vastasi Antti Bilund, joka on piirtänyt myös arkistokartat ja luettellonut kaivauslöydöt. Tutkimusavustajana toimi Heidi Martiskainen, vastuualueenaan erityisesti löytöjen tallentaminen. Palkatut kaivajat olivat Akuliina Aartolahti, Janne Haarala, Maija Helamaa, Piritta Häkälä, Elina Saaranen, Anna-Riikka Vadén ja Anna Väänänen, kaikki arkeologian opiskelijoita. Vapaaehtoisina työntekijöinä olivat Hilikka Harmaala, Jaakko Korhonen, Pentti Laiho, Helena Lamberg, Aila Närvänen, Marja Oikkonen, Irmeli Ojanne, Sade Rantanen, Minna Rohunen, Pekka Siiröpää ja Laura Tyrmi. Vapaaehtoisia oli päivittäin töissä yleensä 3-5 henkeä; heidän työtään koordinoi jälleen Etelä-Karjalan arkeologian harrastajien yhdistys Jatuli ry. Henkilötyöpäiviä kaivauksella kertyi kaikkiaan 314. Palkatun työvoiman osuus tästä oli 228½ työpäivää.

Olosuhteet olivat kaivauksella kohtuulliset; sadetta kuitenkin saatiin kahdeksana kaivauspäivänä. Märkyys häytti erityisesti seulomista ja dokumentointia, mutta pahimpina päivinä myös itse kaivamista.

Tutkimuksia sivuavista seikoista mainittakoon muutama. Kaivausjohtaja esitteli Kappelinmäen tutkimuksia 12.8. Lappeen kotiseutuyhdistyksen ja Lappeenrannan seurakuntayhtymän paikan päällä järjestämässä yleisötilaisuudessa, jossa oli läsnä bussilastillinen tutkimuksista kiinnostuneita. Torstaina 26.8. kaivauksiin kävi tutustumassa noin 30 hengen oppilasryhmä Lappeenrannan Kesämäen koulusta. Tiistaina 31.8. järjestettiin toinen Lappeen kotiseutuyhdistyksen ja Lappeenrannan seurakuntayhtymän yleisötilaisuus, jossa kaivauksiin kävi tutustumassa jälleen bussilastillinen tutkimuksista kiinnostuneita. Lisäksi kaivausjohtaja esitteli Kauskilan, Uukuniemen ja Ylämaan vuoden 2004 kaivauksia *arkeologian päivillä* Lappeenrannan linnoituksessa 3.9.

Kaivauksiin kävivät tutustumassa meriarkeologi Stefan Wessman 23.8., professori J.-P. Taavitsainen ja museonjohtaja Olli Immonen 26.8., prof. Jukka Korpela 30.8 sekä maisteri Hannu Poutiainen 1.9.

Maanomistaja Toivo Myllynen kertoi käydessään kaivauspaikalla 19.8., että Kappelinmäen puolustusvarustuksia olisi kaivettu ”välirauhan aikana 1940-41” (ks. myös vuoden 2003 kaivauskertomus, s. 4). Hän kertoi edelleen, että hiekanotto, jossa oli tullut esiin luita Viipurin-tien länsipuolelta, tapahtui noin vuonna 1981 (ks. vuoden 1999 kaivauskertomus, s. 8). Lisäksi hän mainitsi, että Kauskilan ns. Karhunkylästä Herrointuvanpellosta, ylärinteen puolelta, löytyi sotien jälkeen traktorilla syvemmmälle kynnettäessä tiilen paloja ym. selviä talonpaikkoihin viittaavia jälkiä.

Kauskilan tutkimuksiin Timo Miettisen inventoinnin yhteydessä osallistuneen kuvanveistäjä Keijo Koistisen leski Anja Koistinen vieraili kaivauspaikalla 19.8. Hän kertoi kuulleen Kauskilassa vuonna 1890 syntyneeltä ja siellä asuneelta tädiltään Leena Piipariselta (o.s. Kemppi) Löytösenlammen ohi kuljettaessa tarinan, jonka mukaan ”tuohon lampeen on upotettu Lappeen kirkon kellot”. Anja Koistisen mukaan hänen miehensä oli tehnyt tämän kertomuksen perusteella lammen rannoilla (todennäköisesti 1970-luvun alkupuolella tai puolivälissä) metallinpaljastintutkimuksia, ja löytänyt ainakin rautanauvoja. Vesi oli tuolloin ollut nykyistä korkeammalla ja havainto-olot hankalat. Kellon tarkemmas- ta kätköpaikasta ei Koistinen ollut tädiltään kuullut. Anja Koistinen arveli tätinsä kuulleen tarinan perimätietona vanhemmilta sukupolvilta.

Kaivauspaikalla vieraili 11.8. tuntemattomaksi jäänyt n. 65-vuotias mieshenkilö, joka kertoi muistietonaan, että vuoden 1951 tietöiden yhteydessä oli Kappelinmäkeä halkovan Viipurin-tien itäpuolelle koottu pääkalloja ja luita kahdeksi kasaksi.

Mainittakoon myös muutamat kaivausten aikana tehdyt uudet tummatulikukkahavainnot. Allekirjoittanut totesi 13.8. kasvia seuraavissa kohdissa Kauskilan Karhunkylässä (koordinaatit mitattu gps-paikantimella esiintymän keskeltä): x=6764 255; y=3562 691 (2 kukintovartta joutomaalla 2 x 2 metrin alalla ladon koillispuolella), x=6764 216; y=3562 685 (ainakin 15 vartta, joutomaalla kärrytien länsipuolella tien ja pellon välisellä pientareella, em. ladon eteläpuolella, 5 x 5 metrin alalla), x=6764 204; y=3562 694 (2 vartta pientareella em. kärrytien toisella puolella), x=6764 293; y=3562 773 (yli 30 vartta joutomaalla rinteessä, n. 20 x 40 metrin alalla), x=6764 368; y=3562 692 (2 yksittäistä kukintovartta hiekkakuopan ja pellon välisellä pientareella), x=6764 178; y=3562 712 (7 vartta joutomaalla n. 10 x 10 metrin alalla), x=6764 122; y=3562 520 (2 vartta puutarhan reunassa, ilmeisesti ei kuitenkaan puutarhakasvina), x=6764 054; y=3562 880 (4 kukintovartta pellon pientareella kylätien varressa sen eteläpuolella). Kaivausten kuluessa kasvia havaittiin myös vanhan Viipurin-tien varressa sen itäpuolella kohdassa x=6764 60; y=3563 04 (12 vartta, tien itäpuolella ojan penkassa).

Kappelinmäen sijainnista, ympäristöstä ja tutkimushistoriasta ks. tarkemmin aiemmat inventointi- ja kaivauskertomukset Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

2. Kaivausalueet ja mittaukset

2.1. Kaivausalueet

Vuonna 2004 tutkittiin Kappelinmäellä kahta kaivausaluetta: alueen VI (kirkonpohja) länsipäähän tehtyä laajennusta sekä jo vuonna 2003 avattua kaivausaluetta VII. Molempien kaivausalueiden todettiin säilyneen talven jäljiltä koskemattomina.

Vuoden 2003 kaivausten alueen VI länsipäähän avattiin laajennus ruutuihin 508-516/468-471 ja 515-516/471-472 (tässä ja myöhemmin ilmoitetaan ensin x-, sitten y-koordinaatit). Laajennuksen tavoitteena oli saada esille vuonna 2003 paikallistamatta jäänyt kivijalan länsipää. Myös laajennusta nimetään alueeksi VI. Ruutu 513-514/470-471 oli kaivettu osana koekaistaa vuonna 2001, joten vuoden 2004 kaivausalueen laajuus tällä kohtaa oli aluksi 25 m². Kaivausalue paalutettiin takymetrillä.

Alueeseen VI avattiin vielä aivan kaivauksen loppuvaiheessa 3 m²:n laajennus ruutuihin 508-509/465-468, jotta saataisiin selville, jatkuuko kirkkorakennuksen eteläseinä kyseiseen kohtaan. Kaivausalueeseen VI tehdyn laajennuksen koko oli siis kaikkiaan 28 m², josta vuonna 2004 avattua uutta kaivausaluetta oli kuitenkin vain 27 m², sillä sisälle jäi, kuten edellä mainittiin, myös jo vuonna 2001 neljänteen tasoon kaivettu ruutu 513-514/470-471. Kyseisen ruudun 4. taso otettiin vuonna 2004 uudelleen esiin, puhdistettiin ja dokumentoitiin valokuviin ja karttaan 4.

Alueella VI avattiin laajennuksen lisäksi myös vuoden 2003 kaivausalue suurimmaksi osaksi uudelleen esiin, koska haluttiin mahdollisuus dokumentoida kirkkorakennuksen kivijalka kokonaisuudessaan, yhtä aikaa vuoden 2003 ja 2004 alueilta. Vuoden 2003 aluetta ei kuitenkaan puhdistettu kokonaan esille, kun kaivauksen kuluessa kävi ilmi, että vuoden 2004 laajennusosassa ei näkynyt selvää länsiseinän kivijalkaa.

Välittömästi Viipurin-tien itäpuolella sijainnut kaivausalue VII oli avattu vuonna 2003 kalmiston tutkimusten jatkamiseksi. Kaivausalueen pohjoisrajan muodosti alueen II eteläreuna ja itärajan alueen I länsireuna. Koordinaatistoon nähden vinon länsirajan muodosti maantienojan penkan yläreuna, joka kaivauksen edetessä syvemmälle siirtyi vähitellen lännemmäksi.

Vuoteen 2003 verrattuna alueeseen VII avattiin kaivauksen kestäessä pieni laajennus vuonna 2000 kaivausalueella I kaivamatta jätettyyn kohtaan 502,50-503,50/465,00-465,50. Paikalla todettiin vuonna 2000 puujäännettä ja ilmeinen hautaläikän itäpää (ks. vuoden 2000 kartta 16). Kohta oli jätetty vuonna 2000 tasoon 5, jonka nyt todettiin olevan n. 5 cm syvemmällä kuin vuoden 2004 viides taso. Kohta dokumentoitiin nyt 5. tason karttaan ja sitä kaivettiin sen jälkeen syvemmälle osana aluetta VII.

Toinen laajennus avattiin kivrakenteen R1:n koillisreunaan ruutuihin 499-501/465-466, joista noin neliometri oli vuonna 2000 kaivettu pohjaan ja noin neliometri kaivettu samana vuonna 4. tasoon (ks.

vuoden 2000 kaivauskertomus, kartta 2). Neljänteen tasoon jätetty alue kaivettiin vuonna 2004 pohjaan.

Alue kattoi (6. tasossa, em. laajennukset pois lukien) kaivauskoordinaatiston ruudut 498-508/459-463, 498-505/463-465, 508-509/461-463, 505-507/463-464, 498-499/465-466 sekä linjojen 498/459-508/457–508/459–498/459 sisälle jäävän kolmionmuotoisen alueen. Vuonna 2004 tutkitun alueen laajuus kaivausalueella VII – edellä mainittuine laajennuksineen – oli noin 70 m².

2.2. Mittaukset

Koordinaattijärjestelmä säilytettiin tutkimusten jatkuessa samana kuin vuosina 1997-2003. Järjestelmässä x-koordinaatti kasvaa pohjoiseen ja y-koordinaatti itään.

Mittauksiin käytettiin takymetriä, joka asemoitiin päivittäin käyttäen kahta vuonna 2003 mitattua kiintopistettä (KP1 ja KP6). Kiintopisteiden sijainti on kuvattu oheisessa taulukossa 1.

Taulukko 1. Vuonna 2004 takymetrin asemoinnissa käytetyt kiintopisteet.

Kiintopiste	x	y	z	Huomautuksia
KP1	512,500	500,000	72,947	Vuoden 1997 tasokiintopiste 1 maakivessä kalmistoalueen itäpuolella. Koordinaatit pidettiin samoina vuonna 2003 kiintopisteitä takymetrillä uudelleen mitattaessa.
KP6	517,937	477,377	73,318	Vuonna 2003 mitattu kiintopiste. Merkitty harjavan maakiven yläosaan kalmistoalueelle.

Kanto, jossa vuonna 2003 vastaaviin mittauksiin käytetty kiintopiste KP3 sijaitti, poistettiin vuonna 2004 alueen VI laajennuksen yhteydessä. Sen sijasta oli alun perin tarkoitus käyttää kiintopistettä KP4, mutta sen korkeussijainnissa todettiin vuoden 2003 mittauksiin verrattuna epätarkkuutta, minkä vuoksi vuonna 2004 käytettiin kiintopistettä KP6. Jäännösvirhe asemoinnissa vaihteli välillä 0,000-0,002 m käytettäessä statiivia prisman pitimenä.

2.3. Vuoden 1953 kaivausalueen paikantaminen

Heti kaivauksen alkuvaiheessa, kun maayksikkö M1:n alapinnan tasoa puhdistettiin talven jälkeen uudestaan esille, todettiin vuoden 1953 kaivausalueen rajan erottuvan ehkä vielä hieman paremmin kuin vuoden 2003 kaivauksen aikaan (ks. vuoden 2003 kaivauskertomuksen luku 2.3. ja ao. kertomuksen kartta 7). Salon kaivausalueen kulma mitattiin siksi uudestaan takymetrillä M1:n alapinnan tasosta, jotta olisi saatu vertailuaineistoa vuonna 2003 tehdyille havainnoille. Kolmannessa tasossa alueen raja mitattiin takymetrillä vielä kerran, sillä raja erottui nyt myös eteläisimmältä osaltaan (ks. erityisesti myös dia 4223:9).

Vuonna 2004 mitatut kaksi rajaa on merkitty karttaan 5. Uudet mittaukset eivät vaikuttaneet vuoden 2003 kaivauskertomuksessa kuvattuun käsitykseen vuoden 1953 kaivausalueen sijainnista.

3. Kaivaustekniikka ja dokumentointi

Kaivauksessa noudatettiin vuosina 1999-2003 vakiintuneita menetelmiä (näiden valinnasta perusteluineen ks. vuosien 1997-2001 kaivauskertomukset). Turpeen alta saatiin esille 1. taso; sen jälkeen kaivettiin 1.-2. kerrokset, joiden paksuus oli yhteensä 10 cm. Toisen kerroksen alta saatiin esille 3. taso. Sen alta kaivettiin 3. kerros, jonka paksuus oli 10 cm. Tämän alla oli 4. taso jne.

Alueen VI laajennuksen pintaturpeet poistettiin mahdollisimman ohuena kerroksena lapiolla ja tarkastettiin silmämääräisesti sekä metallinpaljastimella; niitä ei seulottu. Ensimmäinen ja toinen kerros kaivettiin lastalla 5 cm:n paksuisina. Kolmas kerros kaivettiin lastalla kahdessa 5 cm:n paksuisessa osassa, kuten tehtiin myös vuonna 2003. Myös vuonna 2001 kaivettu ruutu 513-514/470-471, joka jäi tämänvuotisen laajennuksen sisään, avattiin uudelleen.

Alueella VI ensimmäinen ja toinen taso dokumentoitiin sanallisesti ja valokuvaamalla, 3.–4. taso lisäksi piirtäen. Tasokartoissa käytettiin samaa 1:50 -mittakaavaa kuin aiempinakin vuosina. Ruutuihin 508-509/465-468 avattua laajennusta ei erikseen valokuvattu ennen kaivauksen aloittamista; maan pinnalle ei tälläkään kohdalla näkynyt mitään erikoista.

Alueelta VII poistettiin aluksi edellisen kesän täyttömaa. Alueen pohjoisosa, jota ei vuonna 2003 vielä ehditty kaivaa 3. tasoon, kaivettiin nyt noudattaen samaa menetelmää kuin vuonna 2003: lastalla kahdessa 5 cm:n paksuisessa osassa (1. ja 2. kerrokset). Tasoa 2 ei dokumentoitu piirtämällä eikä valokuvamalla: siinä ei näkynyt mitään erityistä.

Alueen eteläosa oli kaivettu vuonna 2003 kolmanteen tasoon, joka oli dokumentoitu sanallisesti ja valokuvaamalla, muttei vielä piirretty, koska taso oli saatu esille vain osalta kaivausalueutta. Taso puhdistettiin nyt esille kokonaan, kun se saatiin esille koko kaivausalueen laajuudelta. Ennen dokumentointia poistettiin alueen keskiosasta 2-3 halkaisijaltaan 20-30 cm:n kokoista kiveä, joten vuoden 2003 kaivaukset liittyvät 3. tason valokuvat (dia EKM 4217:70-71 ja 73-76; mv EKM 1762:70-71 ja 73-76) eivät tältä osin vastaa vuoden 2004 saman tason karttapiirrosta ja valokuvia (ks. myös luku 4.2.3.).

Alueella VII kerrospaksuus kolmannesta tasosta alkaen alaspäin oli 10 cm. Alueen eteläosassa, linjasta x=503 etelään, kaivettiin 3. kerros ajan säästämiseksi pääosin lapiolla, koska tämä osa alueesta oli vähiten sekoittunut ja irtolöytöjä tuli niukasti. Kivirakenteen R1 ympäristö ja muut hankalammin kaivettavat kohdat kaivettiin kuitenkin lastalla. Neljäs kerros kaivettiin pääosin lastalla; eteläpästä kaivettiin muutama neliometri lapiolla.

Alueella VII kaivettiin 5. kerros vielä koko alueelta, pois lukien pari alueen eteläreunassa sijainnutta 5. tasoon jätettyä läikkää, jotka näyttivät jatkuvan suurimmaksi osaksi kaivausalueen ulkopuolelle (ks. kartta 12). Kuudennesta tasosta alkaen jätettiin jo kaivamatta alueen eteläisintä osaa, jolla erottui enää täysin puhdasta hiekkaa (ks. kartta 14).

Ruuduista 502-504/462-465 kaivettiin tasokaivauksena vielä 7. kerros. Kahdeksatta tasoa (ks. dia 4223:75) ei näistä ruuduista piirretty, koska tasossa ei näkynyt juuri mitään 7. tasosta (ks. kartta 13) poikkeavaa.

Hautoja ryhdyttiin kaivamaan erillisinä yksikköinä heti, kun hautakuviot alkoivat erottua ympäristöstään. Osin yksikkökaivaukseen siirryttiin jo 5. tasosta alkaen, yleisemmin 6. tasosta lähtien. Yksikkökaivauksessa hautaläikkien maa kaivettiin ja seulottiin erillään ympäröivästä maasta. Hautaläikkien rajojen paikoin huonon erottuvuuden vuoksi kaivettiin monin paikoin läikän lisäksi samaa tahtia syvemmälle myös jonkin verran läikkiä ympäröinyttä maata.

Alueen VII tasokartoissa käytettiin samaa 1:50 -mittakaavaa kuin aiempinakin vuosina; haudat, joissa oli näkyvissä sisäisiä rakenteita, piirrettiin mittakaavaan 1:10.

Sillä osalla kaivausalueutta, joka oli kaivettu kertaalleen jo vuonna 1953 (maayksikkö M2), esiintyi jonkin verran palamattomia luita. Niitä ei niiden irrallisen luonteen ja huonon kunnan vuoksi otettu talteen; ne peitettiin kaivauksen päättyessä takaisin kalmistoalueelle. Sen sijaan kaikki palanut luu otettiin talteen. Vuonna 1953 kertaalleen kaivettu maa seulottiin, koska siitä tuli myös esinelöytöjä.

Myöskään M2:n ulkopuolisesta maasta ei otettu talteen kaikkein pisimmälle maatuneita ja katkelmalisimpia palamattomia luita. Löytyneille pääkalloille annettiin kentällä juokseva numerointi yhdestä seitsemään; numerointi ilmenee löytöluettelosta ja siihen viitataan myös muutamissa kaivauskartoissa. Alle 0,1 gramman painoisista palaneista luista luetteloitiin molemmilta kaivausalueilta vain ne, jotka arvioitiin informatiivisiksi.

Maa seulottiin molemmilta alueilta kuivana käyttäen osin 5 mm:n, osin 6 mm:n silmäkoon seuloja. Valokuvaamisesta vastasi kaivausjohtaja. Näytteitä (ks. liite 1) otettiin valikoiden, vain selkeistä konteksteista.

4. Kaivaushavainnot

4.1. Alue VI (laajennus)

4.1.1. Yleiset havainnot

Vuoden 2004 kaivausalue sijaitsi loivasti kaakkoon viettävässä rinteessä. Paikalla oli kasvanut pari isoa kuusta, jotka oli kaadettu jo vuoden 2003 kaivauksen yhteydessä. Aluskasvillisuus oli niukkaa. Alueella ei näkynyt ennen kaivausta maan pinnalle mitään erikoista (ks. dia 4223:1). Siellä täällä turpeesta pisti muutamien kivien yläpintoja, mutta ne eivät muodostaneet mitään tunnistettavaa rakennetta.

Ensimmäisessä tasossa (ks. diat 4223:6-7) ei erottunut selviä rakenteita: näkyvissä oli kuitenkin muutamia kiviä, joiden halkaisija oli 10-30 cm. Maa oli tummaa humuksensekaista hiekkaa. Tasossa erottui silmämääräisestikin selvä korkeusero: linjalla 508/469-516/470 oli jyrkähkö kynnysmäinen kohta, jonka itäpuoli näytti turpeen poiston jälkeen olevan jopa n. 20 cm alempana kuin sen länsipuoli (vrt. myös korkeusluvut kartasta 2). Korkeusero saattaa liittyä kirkkorakennukseen tai juuri näillä paikkeilla ilmeisesti kulkeneeseen tien tai polun linjaan (ks. vuoden 2003 kaivauskertomuksen luku 4.1.1.).

Toisessa tasossa (ks. dia 4223:10) näkyi melko runsaasti kiviä, joiden halkaisija oli 10-40 cm; havaittavia rakenteita kivet eivät muodostaneet. Maa oli ruskeaa humuksensekaista hiekkaa vailla merkityksellisiltä vaikuttaneita värieroja.

Kolmannessa tasossa (ks. diat 4223:22-23 ja kartta 3) maa oli tummuusasteeltaan vaihtelevaa sekoitunutta hiekkaa. Maa oli selkeästi tummempaa em. kynnysmäisen kohdan itä- kuin länsipuolella. Kiviä esiintyi eritoten alueen kaakkois- ja luoteisosissa, mutta selkeitä rakenteita niistä ei muodostunut.

Kolmannen kerroksen puolivälissä ei näkynyt mitään erikoista. Kiviä oli runsaasti, mutta ne eivät muodostaneet esim. länsiseinäksi soveltuvaa rakennetta.

Neljännessä tasossa (ks. kartta 4 ja diat 4223:88-91) maa oli edelleen kirjavaa hiekkamaata; osa värieroista johtunee haudoista. Kiviä oli runsaammin kuin pinnempana (alueen kivirakenteista ks. tarkemmin luku 4.1.2.).

Koska alue kaivettiin turpeen alapinnasta mitattuna vain n. 20 cm:n syvyyteen, ei alueen profiileissa näkynyt juuri mitään informatiivista, lähinnä vain sekoitunutta humuksensekaista hiekkaa.

Alueen VI laajennus kaivettiin 4. tasoon ja peitettiin kaivausten päätteeksi vettä läpäisevällä taimiharsolla ja maalla sekä lopuksi turpeilla. Tasossa näkyneet kivirakenteet jätettiin purkamatta. Alueen profiileihin kiinnitettiin muovisuikaleet, jotta kaivauksia mahdollisesti jatkettaessa on helpompaa erottaa tutkitut alueet tutkimattomista. Kaivausalueiden puiset kulmapaalut jätettiin paikoilleen alueiden myöhemmän tunnistamisen helpottamiseksi.

4.1.2. Kivirakenteet

1) Jo kolmannen kerroksen puolivälissä alkoi ruudun 515-516/471-472 eteläosassa erottua itä-länsisuuntainen kolmen kiven muodostama jono, joka näytti olevan selvää jatkoa vuoden 2003 kaivausalueella havaitulle pohjoisimmalle seinälinjalle. Kivet olivat varsin samankokoisia ja palamattomia. Ne jatkuivat 3. kerroksen alempaan puoliskoon. Ruudusta lännemmäs ei tämä seinälinja kuitenkaan näytännyt jatkuvan (ks. kartta 4).

2) Mahdollisena kivirakenteena kiinnitettiin 4. tasossa huomiota kivijonoon, jonka muodostivat viisi halkaisijaltaan vähintään puolimetristä kiveä suoralla linjalla, jonka länsipää oli vuoden 2004 kaivausalueella kohdassa 510,10/469,90 ja itäpää vuoden 2003 kaivausalueella kohdassa 508,60/475,15 (ks. dia 4223:56). On myös mahdollista, että samaan rakenteeseen kuuluu em. kiviä hieman suurempi maakivi kohdassa 507,60/477,30 ja ehkäpä myös kivijalan nurkkakivi kohdassa 507/480 (ks. vuoden 2001 kartta 2, vuoden 2003 kartta 6 ja vuoden 2004 tason 4 kartta). Kivet muodostavat siis 5,5 tai 7,75

tai 10,75 metriä pitkän mahdollisen perustuksen, jonka suunnaksi mitattiin kentällä 317/117 gon. Osa kivistä oli palaneita, osa ei.

Muita samansuuntaisia tai kyseiseen kivijonoon suorassa kulmassa olevia samantyyppisiä rakenteita ei kaivausalueilla havaittu. Rakennetta on syytä pitää epävarmana. Kiviä ei tutkimusten aikana liikuttettu vaan ne jäivät paikoilleen kaivauksen päättyessä.

4.1.3. Maayksikkö M3

Halkaisijaltaan puolimetrisen kiven länsipuolella, aivan kiven kupeessa, alkoi kolmannen kerroksen yläosassa, kohdassa 512,43-512,94/469,92-470,35, erottua ympäristöönsä tummempi läikkä (ks. myös kartat 3-4). Sen koko oli laajimmillaan noin 50 cm (suunnassa pohjoinen–etelä) x 40 cm (suunnassa itä–länsi). Läikän muoto oli ylhäältä katsoen soikeahko; sen rajat eivät olleet terävät (ks. dia 4223:49). Rakenne nimettiin maayksikkö M3:ksi.

Läikkä supistui melko nopeasti ja hävisi 4. tasoon tultaessa. Korkeusluvuksi yksikön pohjasta mitattiin $z=72,81$; yläpinnan korkeuslukua ei mitattu – yksikön paksuus oli muutamia senttimetrejä.

Maa-aines yksikössä oli melko pehmeää, harmaanruskeaa ja läikikästä hiekkaa. Myös vähän hiiltä esiintyi. Yksikössä esiintyi selvästi enemmän palanutta luuta kuin ympäristössä. Yksikön sisäisiä rakenteita ei erottunut. Läikkä kaivettiin ja seulottiin erikseen 3. kerroksen alaosaan ja 3. kerroksen alaosaan löytnyt palanut luu talletettiin yksiköstä erikseen. Yksiköstä otettiin maanäyte 1/2004.

Ilmiö tulkittiin mahdolliseksi polttohaudaksi.

4.1.4. Muut rakenteet

1) Kolmannen kerroksen puolivälissä tuli kohdasta 508,65-508,85/468,60-468,90 esille epäyhtenäinen hiilialue, jossa puunsyyt olivat suunnassa pohjoinen–etelä (ks. dia 4223:48). Suurin kohdassa yhtenäisenä säilynyt puun jäännös oli kooltaan 11 x 12 cm: kyseessä lienee ainakin 11 cm leveän puun jäännös. Jäänteestä otettiin hiilinäyte 14/2004. Jäännös saattaa liittyä kirkkorakennuksen länsiseinään.

2) Kohdassa 511,35-511,70/469,73-470,15 näkyi 3. kerroksen puolivälissä tiuhahkon kivikon kivien lomassa kaksi erillistä n. 6 x 6 cm:n kokoista hiiltynyttä puuta, joissa syyt olivat suurin piirtein luode–kaakko-suunnassa (ks. dia 4223:39). Jäänteestä otettiin hiilinäyte 16/2004.

Lisäksi todettiin pari vaatimattomampaa hiiltyneen puun laikkua, joista otettiin hiilinäytteet 15/04 ja 17/04 (ks. tarkemmin näyteluettelo liitteessä 1 sekä kartta 4). Yhtenäisempää palo- tai hiilikerrosta ei alueella vuonna 2004:kään havaittu, vaikka hiililaikkuja kaivettaessa erityisesti tarkkailtiin ja seurattiin.

4.1.5. Löydöt

Alueen VI laajennuksen löydöistä runsaslukuisimpia olivat rautaesineet, joista suurin osa on nauvoja tai niiden katkelmia. Näissä oli sekä arkunnauloiksi että kirkonnauloiksi tulkittavia. Kirkkoon liittyvistä löydöistä esiintyi edelleen kymmenkunta palaa tasolasia. Palanutta luuta löytyi sitäkin kohtuullisen runsaasti. Lisäksi mainittakoon yksi lasi- ja kaksi pronssihelmeä.

Ajoittamisen kannalta tärkeitä rahoja löytyi viisi. Ainakin osa niistä liittyy kirkkorakennukseen ja on siten sen käytön aikaisia; yksittäisten rahojen kohdalla tätä voi kuitenkin olla vaikea määrittää, sillä rahat löytyivät lähinnä sekoittuneesta pintamaasta vailla tarkempaa kontekstia. Osa alueen irrallisista esinelöydöistä on epäilemättä peräisin haudoista.

Alueen VI laajennuksen pintaosista tuli melko runsaasti myös resentejä löytöjä. Modernia rautalankaa löytyi pintaturpeesta ruudusta 509-510/470-471 sekä kohdasta 515/469. Sitä tuli esille myös 1. kerroksesta ruudussa 511-512/470-471. Ruudusta 513-514/468-469 löytyi pintaturpeesta 1900-luvulle

ajoitettava rautakoukku. Ruudusta 514-515/470-471 löytyi turpeesta samanikäinen rautainen pultti tms. Ruudusta 509-510/470-471 löytyi pintaturpeesta hevosenkengän naulan kantakatkelma, jota ei otettu talteen. Tehdastekoinen rautanaula, jonka kanta puuttui, löytyi ensimmäisestä kerroksesta ruudusta 511-512/470-471. Ruudusta 511-512/470-471 tuli ensimmäisestä kerroksesta esille kiväärin hylsy, jota ei otettu talteen.

Aivan uutta kirkasta tasolasia löytyi pintaturpeesta ruuduista 509-510/470-471 (6 palaa) ja 508-509/470-471 (2 palaa). Samanlaista lasia löytyi edelleen 1. kerroksesta ruudusta 508-509/470-471 (4 palaa) ja ruudusta 509-510/470-471 (8 palaa) sekä vielä 2. kerroksesta ruudusta 509-510/470-471 (1 pala). Ruudusta 509-510/470-471 löytyi samanlaista lasia yksi pala vielä 3. kerroksen yläosastakin. Hyvin ohutta kaarevaa kirkasta lasia, jollaista oli läheltä löytynyt myös vuonna 2003, tuli nyt esille 1. kerroksesta ruuduista 510-511/470-471 (2 palaa), 511-512/470-471 (2 palaa) ja 512-513/470-471 (1 pala). Ruudusta 512-513/468-469 tuli pintaturpeesta esille lasipullon pohja (halkaisija 35-40 mm ja pyöreä, pohjassa luku "50"); todennäköisesti saman pullon paloja (2 kpl) löytyi vielä saman ruudun 1. kerroksestakin.

Ruudun 511-512/470-471 ensimmäisestä kerroksesta löytyi pieni pala tinapaperia, samoin ruudun 514-515/469-470 toisesta kerroksesta. Ruudun 512-513/470-471 kolmannesta kerroksesta löytyi (1940-luvulle ajoittuva?) kupariseoksesta valmistettu mutteri. Kaikki edellä mainitut löydöt tulkittiin varmuudella resenteiksi, eikä niitä otettu talteen. Mainittakoon myös ensimmäisestä kerroksesta ruudusta 510-511/470-471 löytynyt vuonna 1924 lyöty kymmenpenninen; sitäkään ei otettu löytönä talteen. Mainittujen havaintojen perusteella voidaan todeta, että maa kaivausalueella oli myöhäisenäkin aikana sekoittunut yleisesti noin 5 cm:n, paikoin yli 10 cm:n, syvyyteen turpeen yläpinnasta mitattuna.

Alueelta tavattiin jälleen myös kohtuullisia määriä palamatonta luuta. Ruudun 508-509/469-470 pintaturpeesta löytyi pala hyvin huonokuntoista palamatonta (ihmisen?) luuta. Ruudun 509-510/468-469 1. kerroksesta löytyi huonokuntoinen 5 cm:n pituinen putkiluun pala. Samasta kerroksesta ruudusta 508-509/469-470 tuli esille irrallisia ja huonokuntoisia ihmisen hampaita. Samasta kerroksesta ruudusta 511-512/469-470 löytyi huono (ihmisen?) putkiluun kappale. Edellä mainittuja palamattoman luun paloja ei hyvin huonokuntoisina otettu talteen.

Toisesta kerroksesta huonokuntoista palamatonta luuta, jota ei otettu talteen, löytyi ruuduista 508-509/465-466, 508-509/468-470, 509-510/469-470 ja 513-514/469-470.

Edelleen 3. kerroksesta löytyi hyvin huonokuntoista palamatonta luuta melkein joka ruudusta, pois lukien alueen pohjoispää, josta luuta tavattiin harvakseltaan. Erikseen kirjattiin havainnot seuraavista ruuduista: 508-509/466-467 (hammas), 508-509/467-468 (hammas), 508-512/468-469, 508-509/469-470, 508-511/470-471, 514-515/469-470 (mm. hammas), 515-516/468-469 (mm. hampaita) sekä 515-516/471-472; näitäkään luulöytöjä ei hyvin huonokuntoisina talteen otettu. Ruudun 514-515/468-469 luoteisnurkasta tuli 3. kerroksessa esille huonoja putkiluun paloja, joista pisin oli n. 15 cm; näitä ei otettu talteen. Saman ruudun kaakkoisosasta 3. kerroksesta tuli esille irrallinen huonokuntoinen putkiluun, jota ei otettu talteen. Palamattoman luun löydöt lienevät peräisin haudoista ja nekin kertovat maaperän sekoittuneisuudesta alueella VI.

4.2. Alue VII

4.2.1. Yleiset havainnot

Alue sijaitsi loivassa etelään viettävässä rinteessä. Vuonna 2003 oli saatu esille osa kolmannesta tasosta (ks. diat EKM 4217:70 ja 74). Tasossa erottui kivirakenteita sekä vuoden 1953 kaivausalue (ks. vuoden 2003 kaivauskertomuksen luku 2.3.). Hautaläikkiä ei vielä erottunut, eikä yhteenkään alkupe- räisellä paikallaan olleeseen hautaukseen kaivauksessa ollut vuonna 2003 osuttu.

Vuoden 2004 kaivauksessa 3. tasossa (ks. kartta 5 ja diat 4223:2-4) erottui sen kaakkoiskulmassa kivirakenne R1 (dia 4223:5) sekä keskiosissa pari mahdollista hautoihin liittyvää kiveystä. Vuoden 1953 alue erottui alueen länsireunassa (dia 4223:9). Maa oli vielä paljolti humuspitoista, pohjoisosassa vaa- leaa ja sekoittunutta, hiekkaa. Alueen eteläosassa alkoi 3. kerrosta kaivettaessa erottua hautaläikkiä

muistuttavia ympäristöään vaaleampia läikkiä. Alueen pohjoispää sen sijaan vaikutti edelleen täysin sekoittuneelta: maa oli ruskeaa ja kirjavaa, aivan pohjoispäässä tasaisen harmaata.

Neljännessä tasossa (kartta 7 ja diat 4223:19-20) hautaläikkiä alkoi erottua entistä enemmän. Pohjoisosa oli edelleen täysin sekoittunutta vaaleaa hiekkaa. Vuoden 1953 kaivausalue erottui edelleen selvästi. Viidennessä tasossa (kartta 9 ja diat 4223:26-29) hautaläikät erottuivat paikoin paremmin, paikoin huonommin. Täysin sekoittuneen hiekan alueen eteläraja siirtyi kaivauksen edetessä vähitellen pohjoiseen ja sen alta alkoi erottua hautaläikkiä. Tilanne jatkui samankaltaisena vielä 6. tasossakin (kartta 11 ja diat 4223:41-43, 45 ja 47).

Kohdassa $x=502,60-502,90$; $y=464,80-465,10$ saatiin 5. kerroksen puolivälissä esille puujääne, joka näkyi jo vuoden 2000 kaivauksessa alueella I (ks. ao. vuoden kaivauskertomuksen kartat 4 ja 16). Jääne tulkittiin arkun kanneksi, jota muut haudat olivat leikanneet sekä itä- että länsipuolelta (ks. dia 4223:34). Puun syyt olivat tarkasti itä-länsi-suunnassa. Jäänteen paksuus oli alle tai korkeintaan 1 cm. Siitä otettiin hiilinäyte 5/2004 ja puulajinäyte 1/2004. Asianomaisesta hautauksesta ei vuonna 2004 saatu tarkempia havaintoja, eikä sitä vielä numeroitu.

Kaivauksen vuoden 2004 lopputilanne ilmenee kartasta 14 sekä oheisesta taulukosta.

Taulukko 2. Pohjaluvut alueen VII tasoon 7 tai sen alapuolelle kaivetuista osista.

x	y	z
503,973	459,169	72,316
503,962	459,382	72,403
503,965	461,818	72,338
503,948	464,923	72,239
501,875	464,98	72,173
501,663	464,974	72,131
500,518	464,964	72,115
500,769	464,274	72,139
501,511	463,733	72,107
501,60	463,592	72,196
500,485	463,048	72,151
500,363	463,012	71,882
500,835	461,79	71,882
499,084	462,769	71,844
499,661	461,238	71,877
499,70	461,115	72,058

x	y	z
501,083	459,423	72,118
500,956	459,362	72,046
501,906	459,065	72,165
501,84	459,016	72,095
503,001	459,524	72,257
502,274	460,439	72,233
502,023	461,223	72,218
502,082	461,212	72,263
502,059	461,918	72,256
502,082	462,003	72,196
502,883	461,934	72,26
502,889	461,879	72,321
502,877	461,011	72,341
502,942	461,006	72,288
503,474	461,011	72,331

4.2.2. Maayksikkö M2

Vuoden 1953 kaivauksessa kertaalleen kaivettu ja täytetty, nyt alueelle VII osin osunut, maa-alue nimettiin maayksikkö M2:ksi. Yksikön itäraja erottui erityisen selvästi M1:n alapinnan tasossa, selvästi heikommin, mutta kohtuullisen hyvin vielä 3. tasossa (alueen rajasta ks. myös vuoden 2003 kaivauskertomuksen kartta 7). Yksikkö kaivettiin erikseen ja löydöt talletettiin erikseen.

Maa yksikössä oli vaaleaa hiekkaa. Eteläosassa M2:n hiekkamaa oli vaaleampaa kuin ympäröivällä alueella, pohjoisosassa myös ympäristö oli täysin sekoittunutta vaaleaa hiekkaa, joten M2:n raja erottui siellä huonommin. Yksiköstä saatiin esinelöytöjen lisäksi talteen palanutta luuta, mutta löytöjen alkuperäisestä kontekstista ei voi sanoa tarkempaa kuin sen, että löydöt lienevät kaikki tai melkein kaikki alun perin haudoista.

4.2.3. Kivirakenne R1

Alueen kaakkoiskulmassa saatiin kokonaan esille ja tutkittiin rökkiömäinen kivirakenne, jonka koilliskulma oli tullut esiin jo vuoden 2000 kaivauksessa (ks. vuoden 2000 kaivauskertomus, s. 6 sekä ao. vuoden kartta 4, 4. taso), ja joka oli suurelta osin saatu esiin vuoden 2003 kaivauksessa (ks. ao. kaivauskertomus, s. 13-14, luku 4.2.3. kohta 1). Rakenne nimettiin nyt kivirakenne R1:ksi.

Rakenteesta poistettiin ennen 3. tason dokumentointia kolme kiveä, jotka jäivät selkeästi tason yläpuolelle. Poisto ei juurikaan vaikuttanut rakenteen ulkonäköön. On kuitenkin huomattava, että vuoden 2003 kaivauskertomukseen liittyvät valokuvat (dia EKM 4217:70-71 ja 74-76; mv EKM 1762:70-71 ja 74-76) eivät tältä osin vastaa vuoden 2004 saman tason karttapiirrosta ja valokuvia.

Kolmatta kerrosta kaivettaessa poistettiin rakenteesta 10-15 sellaista kiveä, jotka jäivät 4. tason yläpuolelle. Poistetut kivet olivat halkaisijaltaan 10-20 cm; lähes kaikki niistä näkyvät 3. tason kartassa (ks. myös dia 4223:16). Poistetut kivet sijaitsivat rakenteen länsilaidassa ja lähempänä maanpintaa kuin kiveyksen muut kivet. Ne olivat irrallisen tuntuisia ja kiveyksen todennäköisten alkuperäisten reunojen ulkopuolella. Poistetut kivet olivat ehkä nuorempien hautausten tai muun maankäytön kiveyksestä irrottamia; ne saattoivat olla myös alun perin kiveykseen kuulumattomia.

Kiveys dokumentoitiin 4. tasossa (ks. kartta 15 ja diat 4223:17-18), minkä jälkeen aloitettiin sen purkamisen. Rakenteen laajuus itä-länsi-suunnassa oli 2,5 m ja pohjoinen-etelä-suunnassa 2,6 m; suurin korkeus 4. tasosta mitattuna oli n. 30 cm. Kiveys vaikutti varsin huolellisesti laaditulta ja se oli selkeärajanainen. Se voidaan tulkita pelkistä kivistä kootuksi. Kivien halkaisijat vaihtelivat välillä 5-30 cm ja ne olivat enimmäkseen pyöristyneitä. Kivimassan kokonaismääräksi voitiin rakenteen purkamisen yhteydessä varsin luotettavasti arvioida 0,5-1 m³. Kivien pinta- ja pohjavaaitukset ilmenevät kartasta 15. Kiveyksen länsireunassa oli ilmeisen liikuttamaton maakivi, jonka koko 4. tasossa oli 80 x 50 cm, korkeus tasosta n. 30 cm; kivi jatkui 4. kerrokseen samoin kuin osa irtokivistäkin. Rakenteen reunojen alla ei erottunut hautaläikkä.

Kiveyksen kivien alla oli jonkin verran, paikoin runsaastikin, hiilenpaloja. Kun kiveys oli purettu ympäröivän 4. tason tasalle, taso siistittiin. Syvemmälle ulottuvat kivet jätettiin pääosin jäljelle. Tässäkään vaiheessa ei erottunut hautaläikkä tai selkeitä kiveyksen sisäisiä kivirakenteita; rakenteen pohjois- tai luoteisosassa erotettiin mahdollinen, muuta osaa tiuhempi ja hieman huolellisemmin laadittu, pitkänomainen itä-länsi-suuntainen latomus (ks. dia 4223:24), mutta tätä on pidettävä hyvin epävarmana. Mahdollisen latomuksen kooksi mitattiin 1,0 (suunnassa itä-länsi) x 0,5 m. Kivien halkaisija siinä vaihteli välillä 10-25 cm. Mahdollisen latomuksen alta ei kuitenkaan paljastunut mitään esim. hautaan viittaavaa.

Neljännessä kerroksessa, kohdassa 499,44/464,85/72,48 todettiin rakenteen kivien alla noin 4 cm pitkä ja alle 1 cm paksu pala hyvin huonokuntoista, jauhomaiseksi maatonut palamatonta luuta (ks. dia 4223:24). Luu oli vaakatasossa ja suunnassa pohjoinen-etelä. Luuta ei voitu tarkemmin tunnistaa; katkelma oli niin mureneva, ettei sitä saatu talteenkaan. Tämä oli ainoa rakenteeseen R1 yhdistettävissä oleva löytö. Neljännessä kerroksessa rakenteen R1 alaisessa hiekkamaassa esiintyi hiilenpaloja runsaammin kuin muualla kaivausalueella. Yhdestä tällaisesta otettiin hiilinäyte 2/2004.

Viidennessä tasossa erottui rakenteen alla pari pienehköä harmaan hiekan läikkää, joissa oli myös hiilenpaloja (ks. kartta 9, mm. karttamerkki *nokimaa* sekä dia 4223:29). Yhdestä tällaisesta hiiltyneestä jäänteestä otettiin hiilinäyte 3/2004 (ks. myös dia :25). Selviä hautaläikkä tai muita rakenteita ei näkynyt, vaan maa vaikutti pääosin puhtaalta. Lähes koko kivirakenteen alalla oli sen alapuolinen hiekka väriltään oranssia, mahdollisesti palamisen seurauksena.

Kivirakenteen alta otettiin linjan x=500 eteläpuolelta esille myös 5. kerroksen puolivälin välitaso, mutta siinäkään ei havaittu muita ihmistoiminnan merkkejä kuin haudat 80 ja 83, jotka erottuivat rakenteen eteläreunan tuntumassa. Rakenteen alapuolinen maa kaivettiin tasokaivauksena kuudenteen tasoon asti. Sen alle hiekkamaahan kaivettiin rakenteen kohdalle vielä varmistuskuoppia: niissä tuli esille hyvin kivinen sora tai moreeni, sitten kallio 70-80 cm:n syvyydessä; merkkejä ihmistoiminnasta ei havaittu.

Kaivaushavaintojen perusteella todennäköisin tulkinta rökkiömäiselle kivirakenteelle R1 lienee ruumishauta, jossa vainaja on sijoitettu hyvin matalaan kuoppaan ja päälle laadittu poikkeuksellisen järeä kiveys. Tähän viittaa havaittu luunpala; näin matalassa hautauksessa luiden lähes täydellinen

maatuminen olisikin todennäköistä. Mahdollinen haudaus on ollut esineetön, eikä esimerkiksi arkun-
naulojakaan löytynyt. Hautasuunta lienee todennäköisimmin ollut pohjoinen–etelä, sillä maakivet
huomioon ottaen tilaa on tässä suunnassa ollut enemmän. Rakenteen laajuuden huomioon ottaen sii-
hen on saattanut liittyä useampiakin hautauksia, vaikkei sellaisista mitään merkkiä ollutkaan säilynyt.

Toinen mahdollinen tulkinta on jonkinlainen jätekivikasa, joka olisi syntynyt lähialueen lukuisia hau-
takuoppia kaivettaessa poistetuista kivistä. Tällöin löytynyt luunpala olisi sekundaarikontekstissa ja
peräisin jostain vanhemmasta haudasta, jonka uudemman haudan kaivaminen olisi rikkonut.

4.2.4. Haudat

4.2.4.1. Yleistä

Numeroiduiksi ja tässä tarkemmin kuvattaviksi haudoiksi määriteltiin edellisten vuosien tapaan hauta-
ukset, joissa oli säilynyt selvä hautakuvio tai jäännöksiä vainajasta alkuperäisillä paikoillaan. Hauto-
jen numerointia jatkettiin aikaisempien kaivausten numeroinnista siten, että hauta 80 on ensimmäinen
vuoden 2004 tutkimuksissa todettu ja tutkittu.

Haudat numeroitiin juoksevasti siinä järjestyksessä kuin ne todettiin. Pääasiassa vain tutkitut haudat
numeroitiin, poikkeuksena haudat 92, 94 ja 96, jotka dokumentoinnin helpottamiseksi numeroitiin,
vaikka niissä ei hautauksen tasoa vielä saavutettu.

Hautojen sijainnista on ilmoitettu koordinaattipisteet, joiden sisälle koko hauta rajautuu, tai yksi
koordinaattipiste, mikäli hautaläikkä on ulottunut tasametrien kohdalle. Suunnat määritettiin bussolilla
ja ilmoitetaan gooneina. On huomattava, ettei mittaustarkkuus todellisuudessa ole yhden goonin luok-
kaa, sillä hautakuopan muoto saattoi olla epämääräinen ja vaihdella hieman eri syvyyksillä, joten
suunnassakin esiintyi pientä vaihtelua riippuen siitä, mistä syvyydestä sitä mitattiin. Tarkat luvut il-
moittamalla kuitenkin saavutetaan esim. tilastollisia analyysejä varten suurempi tarkkuus kuin suunta
vain ilmiansuuntina ilmoittaen. Annettu gooniluku tarkoittaa pään suuntaa. Haudoissa, joissa ei ollut
mahdollista erottaa, kumpi on pääpuoli, on hautakuvausissa ilmoitettu kaksi suuntaa.

Ilmoitettu koko tarkoittaa hautakuopan mittoja. Koko on mitattu oletetusta hautauksen tasosta, joka
yleensä erottui maassa täyteemaata tummempana. Mikäli kokoa ei ole voitu mitata hautauksen tasosta,
se on mitattu mahdollisimman läheltä sitä. Koska useissa haudoissa luut eivät olleet säilyneet, on
myös syvyys ilmoitettu oletetusta hautauksen tasosta. Se on mitattu turpeen yläpinnasta. Hautaläikissä
ei todettu rakenteita tai jälkiä vainajasta, mikäli siitä ei alla erikseen ole mainittu.

Päällekkäiset hautaläikät ovat muutamissa tapauksissa – kun on selvää, mikä hautakuvioista on kai-
vettu minkäkin päälle – mahdollistaneet hautojen keskinäisen ikäjärjestyksen määrittämisen.

Kaivauskartoissa selvästi näkyvää tietoa, esim. hautakuopan muotoa, ei ole alla sanallisesti välttä-
mättä toistettu.

4.2.4.2. Hautakuvaukset 80-97

Hauta 80

Sijainti: 498-499/465-466 (VII)

Suunta: 307 gon/107 gon

Koko: 43,5 x 19 cm (5. tasossa)

Syvyys: n. 60 cm

Kartat 9 ja 11

Kuvat: dia 4223:31; mv 1858:31

Esinelöydöt: -

Näytteet: (hiilinäyte 4/2004)

Hauta sijaitsi aivan kivirakenne R1:n kaakkoiskulman kohdalla; maan pinnalle ei erottunut mitään erikoista. Ikäsuhde kivirakenteeseen on epävarma: kivirakenteessa haudan tuntumassa oleva kaareva kivetön kohta saattaa viitata siihen, että hauta olisi kaivettu rakenteen läpi, mutta tämä on hyvin epävarmaa, sillä rakenne ja hauta leikkaavat vain äärimmäisen pienellä alalla. Hautaläikkä ei leikannut muita hautoja.

Hautaläikkä erottui parhaiten 5. tasossa; se oli keskeltä levein. Samassa tasossa haudan eteläpuolella näkyi harmaata hiilensekaista hiekkaa, jota hauta leikkasi terävästi (ks. kartta 9); hauta on siis kaivettu em. harmaan hiekkalaikun muodostumisen jälkeen. Harmaasta laikusta otettiin hiilinäyte 4/2004.

Vainajasta tai muista haudan sisäisistä rakenteista ei havaittu jälkiä. Pohjaluvuksi mitattiin $z=72,05$; hautauksen taso on ollut arviolta 5 cm ylempänä. Pohjaan tehdyssä varmistuskuopassa todettiin kallio n. 70 cm:n syvyydessä.

Hauta 81

Sijainti: 500-501/458-460 (VII)

Suunta: n. 293 gon/n. 093 gon (hautakuopan suunta, tarkka mittaus ei mahdollinen)

Koko: n. 100 x n. 55 cm (heti 5. tason alapuolella, säilynyt osa)

Syvyys: n. 47 cm (arvio, alkuperäinen maanpinta puuttuu)

Kartta 16

Kuvat: dia 4223:33, 35-37, 40 ja 53; mv 1858:33, 35-37, 40 ja 53

Esinelöydöt: KM 34738:91-105 (kehäsoljen katkelmia, arkunnauloja)

Näytteet: hiilinäytteet 6-7/2004, puulajinäyte 2/2004

Heti 5. tason alapuolella tuli näkyviin n. 1 cm:n levyisiä pitkänomaisia puujäänteitä. Ne muodostivat itä-länsi-suuntaisen suorakulmion, josta puuttui läntinen pääty (dia 4223:33). Tämä tulkittiin selväksi arkun jäänteeksi. Jäänteen suurin leveys (puujäänteiden keskeltä) oli 30 cm ja pituus n. 85 cm; länsipään oli maantien oja rikkonut. Arkun itäpääty oli säilynyt melko hyvin: siinä mm. todettiin kolme edelleen pystyssä ollutta rautanaulaa, joilla ilmeisesti arkun pohja oli lyöty alta päin päätyyn kiinni (ks. diat :36-37). Osa puujäänteistä oli luiden päällä ja lienee siksi kuulunut arkun kanteen.

Myös hautakuvio jatkui lännessä mainittuun ojaan, joten yllä mainittu pituus on vähimmäismitta. Samassa syvyydessä mitattu leveys on sekin epätarkka, koska haudan raja erottui pohjoispuolella huonosti; hautauksen tasossa läikän leveys oli n. 50 cm. Hautakuopan suunta heti 5. tason alapuolella oli hieman eri kuin arkun suunta, joksi mitattiin 282/082 gon. Hautaläikän muoto oli pyöreähkö.

Luut tulivat esille selvästi syvemältä (6. tason kohdalta ja sen alapuolelta) kuin em. arkunjäänteet. Ilmeisesti kyseessä kuitenkin on vain yksi hauta: arkun itäpääty lienee jäänyt luita ylemmäksi siksi, että hautakuopan pohja ei ole ollut vaakasuora vaan kovera. Vainajasta oli säilynyt luita lantiosta alaspäin, vasemman puolen kylkiluita ja nähtävästi vasemman kyynärvarren luita. Esinelöytöinä tuli n. 10 cm vasemman polven luiden yläpuolelta pronssisen kehäsoljen katkelmia. Niiden kuuluminen tähän hautaan on epätodennäköistä: vain osia soljesta löytyi ja niiden sijainti vainajaan nähden oli epälooginen.

Aivan (säilyneessä) länsipäässään H81 näyttää leikanneen poikki jonkin vanhemman haudan, sillä H81:n vatsan kohdalla, heti luurangon päällä, oli kaksi katkelmallista järeähköä putkiluuta, jotka eivät voi olla peräisin H81:stä, koska sen kaikki kyseeseen tulevat luut (lähinnä reisi- ja sääriluut) olivat säilyneet *in situ*. H81:n selkärangan kohdalla oli myös ylimääräinen kallon pala. Tästä vanhemmasta haudasta ei kuitenkaan ollut havaittavissa mitään tarkempaa: maantienoja on tuhonnut sen muilta osin. Mainitun kehäsoljen katkelmat saattavat olla siitä peräisin.

Pohjaluvuksi mitattiin säärin kohdalta $z=72,08$. H81 on nuorempi kuin sen alla ollut H93 (ks. jälkimmäisen hautakuvaus).

Hauta 82

Sijainti: 501/461 (VII)

Suunta: 310 gon

Koko: 161 x 33 cm

Syvyys: n. 72 cm

Kartta 17

Kuvat: dia 4223:84-85 ja 97; mv 1858:84-85 ja 97

Esinelöydöt: -

Näytteet: maanäytteet 3-4/2004

Hautaan on todennäköisesti liittynyt maan pinnan tuntumassa ollut kiveys, sillä vuonna 2003 tällä kohdalla havaittiin 1.-2. tasoissa hyvin tiuhaa, mutta osin epämääräistä (tuhoutunutta?) kivikkoa (ks. diat EKM 4217:20 ja 37).

Hautaläikkä erottui melko hyvin jo 5. tasossa; 6. tasossa sen rajat olivat epämääräiset ja vaikeasti erotettavissa. Hautaläikän muoto oli kulmistaan pyörästynyt suorakaide. Vainajasta oli säilynyt lähinnä kallo. Haudan itäpäässä todettiin 8. kerroksen yläosassa erilliseltä vaikuttanut tumma läikkä (ks. dia :85), josta kuitenkin pian todettiin kaksi pitkänomaista tummaa hahmoa, jotka tulkittiin haudan 82 vainajan jalan luiden pitkälle maatuneiksi jäännöksiksi (näistä ks. myös dia :97).

Hauta leikkasi itäpäässään hautaa 95, joka näyttäisi stratigrafian perusteella olevan hautaa 82 nuorempi (ks. haudan 95 kuvaus).

Hauta 83

Sijainti: 498-499/463-464 (VII)

Suunta: 306/106 gon

Koko: 65,5 x 25 cm (5. kerroksen puolivälissä)

Syvyys: n. 60 cm

Kartat 9 ja 11

Kuvat: dia 4223:32 ja 43; mv 1858:32 ja 43

Esinelöydöt: -

Näytteet: -

Hauta sijaitsi kivirakenne R1:n lounaiskulman kohdalla. Yksi kivirakenteen isommista kivistä oli osittain hautaläikän päällä, mutta ikäsuhdetta kivirakenteeseen ei voida määrittää. Hautaläikän muoto oli kulmistaan pyörästynyt suorakaide. Sisäisiä rakenteita ei erottunut missään vaiheessa. Läikkä ei leikkannut muita hautoja. Pohjaluvuksi mitattiin $z=72,00$; hautauksen taso oli arviolta 7 cm ylempänä. Pohjaan tehtiin varmistuskuoppa.

Hauta 84

Sijainti: 500-501/460-462 (VII)

Suunta: 325 gon

Koko: 122 x 37,5 cm (säilynyt osa)

Syvyys: n. 76 cm

Kartta 17

Kuvat: dia 4223:66, 78, 82-83, 87, 92 ja 94-96; mv 1858:66, 77, 82-83, 87, 92 ja 94-96

Esinelöydöt: KM 34738:108-117 (tulusrauta, puukko ja muita rautaesineitä, tuluspiitä, mahdollinen raha ja orgaanista ainetta)

Näytteet: hiilinäytteet 12-13/2004, maanäyte 2/2004

Hautaläikkä oli keskimääräistä vaaleampi ja erottui melko huonosti. Itäpää oli limittäinen muiden hautaläikkien kanssa (ks. kartta 13). Hautakuopan muoto oli kulmista pyöristynyt suorakaide.

Täytemaassa keskellä hautaa oli lähes maan pinnasta 4. kerrokseen yltänyt, halkaisijaltaan noin puolimetrisen kivi (ks. kartat 5 ja 7), joka oli todennäköisesti asetettu tahallisesti paikalleen. Hautaan on saattanut liittyä laajempikin kivirakenne, sillä vuonna 2003 tällä kohdalla havaittiin 1.-2. tasoissa epämääräistä kiveystä (ks. diat EKM 4217:20 ja 37).

Vainajasta oli säilynyt hampaita, muista osista vain tummaa hahmoa. Jalat olivat säilyneet vain polvesta ylöspäin; haudan itäpuolella todetut vielä numeroimattomat hautaläikät ovat katkaisseet tämän haudan ja ovat siis hautaa 84 nuorempia.

Hautauksen tasossa vyötäröllä ja reisiluiden välissä oli tulusrauta, rautaveitsi, rautainen vyönsolki(?), kaksi rautarengasta, kaksi tuluspiin palaa, raha tms. esine sekä orgaanista ainetta (esinelöydöistä ks. tarkemmin kartta 17, diat 4223:94-96 ja löytöluettelo).

Hauta 85

Sijainti: 498-499/460-462 (VII)

Suunta: 316 gon

Koko: 105 x 26 cm

Syvyys: n. 64 cm

Kartta 11

Kuvat: dia 4223:38, 44, 50 ja 52; mv 1858:38, 44, 50 ja 52

Eselöydöt: -

Näytteet: -

Hautaan näyttää liittyneen aivan maan pinnan tuntumassa ollut kivirakenne, sillä vuonna 2003 tällä kohdalla havaittiin 1.-2. tasoissa melko selkeä kiveys (ks. diat EKM 4217:20 ja 37).

Muuten väriltään tasaisen ruskean hautaläikän itäpäässä erottui väriltään kirjavampana ja hiilensekaisena pienempi, karkeasti länsiluode–itäkaakko-suuntainen läikkä, jonka kooksi mitattiin 5. kerroksen puolivälissä 40 x 27 cm. Tätä ei missään vaiheessa voitu varmistaa erilliseksi haudaksi, vaikka kaivauksen edetessä läikkä vaikutti haudan 85 läikkään verrattuna yleensä erilliseltä: eriväriseltä ja lievästi erisuuntaiselta. Haudan 85 hautauksen tason tuntumassa läikät vaikuttivat kuitenkin väriltään yhtenäiseltä isolta läikältä (ks. dia 4223:50). Hautauksen tasossa kirjavaa läikkää muistuttavaa väriä näkyi myös haudan 85 läikän länsipäässä. Myös kirjavassa läikässä todetut jauhomaiseksi lahonneet ilmeiset luujäänteet viittaavat vain yhden haudan olemassaoloon, sillä ne vaikuttivat varsin luotettavasti haudan 85 jalkojen luiden jäljiltä (ks. dia :52). On siis pidettävä erittäin todennäköisenä, että kyseessä on vain yksi hauta, jonka kuoppa oli muodoltaan loivasti kaareva ja täytemaa itäpäästään jostain syystä selkeästi muuhun osaan verrattuna erivärinen.

Hautauksen tasoa lähestyttäessä hautaläikkä oli rajoiltaan ja muodoltaan epämääräinen. Vainajasta oli säilynyt vain kallo, joka tuli esille jo 5. kerroksen puolivälissä. Pohjaluku: z=72,06; hautauksen taso oli 9 cm ylempänä. Pohjaan tehtiin 0,5 m syvä lapionpisto, josta todettiin puhdas kivinen savi.

Hauta 86

Sijainti: 500-502/462-463 (VII)

Suunta: n. 312/112 gon (ei voitu mitata tarkasti)

Koko: 52 x 28 cm (7. tasossa)

Syvyys: n. 73 cm

Kartat 11 ja 13

Kuvat: dia 4223:54, 59, 65 ja 80; mv 1858:54, 59, 65 ja 79

Eselöydöt: -

Näytteet: -

Kuudennessa kerroksessa ja 7. tasossa keskellä läikkää oli 35 x 20 cm:n kokoinen kivi, joka haittasi läikän mittaamista. Läikän muoto oli kulmistaan pyöristynyt suorakaide; 7. tasossa se oli itäpäästään leveämpi. Läikkä erottui 8. tasossa enää heikosti. Sisusrakenteita ei missään vaiheessa erottunut. Korkeusluku haudan pohjasta: z=72,12; hautauksen taso oli arviolta 5 cm ylempänä.

Haudan itäpää oli lomittainen haudan 87 (ks. tätä) kanssa. Ikäjärjestystä ei voitu määrittää; kahdeksannessa tasossa läikät olivat jo eriytyneet.

Hauta 87

Sijainti: 500-502/463-464 (VII)

Suunta: 328/128 gon

Koko: 59 x 24 cm (6. kerroksen puolivälissä)

Syvyys: n. 80 cm

Kartat 11 ja 13

Kuvat: dia 4223:54, 59, 65 ja 80; mv 1858:54, 59, 65 ja 79

Esinelöydöt: -

Näytteet: -

Hautaläikän muoto oli kulmistaan pyöristynyt suorakaide; 7.-8. tasoissa se oli länsipäästään leveämpi. Sisusrakenteita ei erottunut. Korkeusluku haudan pohjasta: z=72,05; hautauksen taso oli arviolta 5 cm ylempänä.

Hauta leikkasi länsipäässään haudan 86 läikkää ja itäpäässään haudan 88 läikkää. Seitsemännessä tasossa näkyneistä värieroista päätellen hauta 87 on todennäköisesti vanhempi kuin hauta 88.

Hauta 88

Sijainti: 500-502/463-465 (VII)

Suunta: 286 gon

Koko: 80 (säilynyt osa) x 26 cm (8. tasossa)

Syvyys: n. 77 cm

Kartat 11 ja 13

Kuvat: dia 4223:54, 59, 65, 80 ja 99; mv 1858:54, 59, 65, 79 ja 99

Esinelöydöt: -

Näytteet: -

Heti 8. tason alapuolella tuli hautaläikän länsipäästä esille hyvin huonokuntoisia kallon luita ja hammaskiillettä. Hautauksen tasossa hautakuopan näkyvissä olleeksi minimipituudeksi mitattiin 53 cm; läikän kaareutumisen perusteella sen todellinen pituus saattoi hyvinkin olla 75 cm. Leveydeksi mitattiin tässä vaiheessa 24,5 cm.

Hauta leikkasi länsipäässään haudan 87 läikkää, itäpäässään ainakin hautaa 94 ja pohjoiskyljessään numeroimatonta itä-länsi-suuntaista hautaläikkää. Seitsemännessä tasossa näkyneistä värieroista päätellen hauta 88 on todennäköisesti nuorempi kuin hauta 87. Kahdeksannessa tasossa näkyneiden värierojen perusteella hauta 88 näytti olevan vanhempi kuin hauta 94, mutta ilmeisesti nuorempi kuin haudan 88 pohjoispuolella ollut numeroimaton, itä-länsi-suuntainen, hautaläikkä. Ikäjärjestystä on kuitenkin syytä pitää varsin epävarmana.

Hauta 89

Sijainti: 498-499/458-460 (VII)

Suunta: 271 gon

Koko: 121 (säilynyt osa) x n. 43 cm

Syvyys: n. 72 cm (karkea arvio, alkuperäinen maanpinta puuttuu)

Kartta 18

Kuvat: dia 4223:51, 61, 67, 86 ja 93; mv 1858:51, 61, 67, 86 ja 93

Esinelöydöt: KM 34738:120-143, mahdollisesti myös :146-151 (arkunnauloja)

Näytteet: hiilinäytteet 8-9/2004, puulajinäyte 4/2004

Maantienoja oli tuhonnut hautauksen länsipään, lantiosta ylöspäin. Arkun kylki tuli esille n. 10 cm luiden yläpuolelta. Arkku kapeni selvästi kohti jalkopäätä. Noin 10 cm luiden yläpuolella arkun leveydeksi mitattiin jalkaterien kohdalla n. 22 cm. Korkeusluku haudan pohjasta: z=71,89; hautauksen taso oli tätä n. 5 cm ylempänä.

Hautakuoppa oli kaivettu aivan kiinni haudan 90 kuoppaan. Ikäjärjestyksestä ei kuitenkaan tehty selkeitä havaintoja. Haudan 89 alta tuli esille ilmeinen hautaläikkä, joka jatkui suurimmaksi osaksi kaivausalueen ulkopuolelle etelässä (ks. dia :100). Sitä ei tutkittu kesällä 2004.

Hauta 90

Sijainti: 498-500/458-460 (VII)

Suunta: 270 gon

Koko: 105 (säilynyt osa) x n. 35 cm (leveys jalkopäätä)

Syvyys: n. 78 cm (karkea arvio, alkuperäinen maanpinta puuttuu)

Kartta 18

Kuvat: dia 4223:51, 61, 67, 79, 81, 86 ja 93; mv 1858:51, 61, 67, 78, 80-81, 86 ja 93

Esinelöydöt: KM 34738:152-168, mahdollisesti myös :146-151 (raha ja orgaanista ainetta, arkunnauloja)

Näytteet: hiilinäytteet 10-11/2004, puulajinäytteet 3/2004 ja 5/2004

Maantienoja oli tuhonnut hautauksen länsipään, lantiosta ylöspäin. Hautauksessa todettiin runsaasti arkun jäänteitä: lahonnutta puuta ja nauvoja. Arkun leveydeksi hautauksen tason yläpuolella mitattiin puujäänteistä n. 24 cm, mutta jäänteiden irrallisuuden vuoksi mitta on epävarma.

Reisiluiden alaosan kohdalta jalkojen välistä löytyi raha, jonka päällä oli tunnistamatonta karvamais- ta orgaanista ainetta. Löytöjen eteläpuolella, oikean reisiluun päällä, ollut puujäännä näytti laskevan niin jyrkästi kohti em. löytöjä, että löydöt tuskin ovat alun perin sijainneet puujäänteen alla. Mikäli puujäännä on arkun kantta, näyttäisi raha siis olleen arkun kannen päällä. Löytöjen alta ei kuitenkaan todettu minkäänlaista puujäännettä ja onkin hyvin mahdollista, että mainittu puujäännä on arkun kylkeä, joka on lahotessaan painunut arkun sisään ja luiden päälle. Tätä käsitystä tukee se, että muiden luiden päällä ei puujäännettä havaittu, kuten voisi olettaa, mikäli kyseessä olisi arkun kansi. Vaikka löydöt olisivat alun perin kannen päältäkin, on todennäköistä, että esineet on asetettu paikoilleen hautauksen yhteydessä: ne ovat olleet korkeintaan 3–4 cm kannen yläpuolella, eikä hautausta myöhemmän ihmistoiminnan ulottuminen tähän syvyyteen vaikuta todennäköiseltä. Korkeusluku haudan pohjasta: z=71,81.

Hautakuoppa oli kaivettu aivan kiinni haudan 89 kuoppaan. Ikäjärjestyksestä ei kuitenkaan tehty selkeitä havaintoja.

Hauta 91

Sijainti: 500-501/459-460 (VII)

Suunta: 314/114 gon (7. tasossa)

Koko: 52 x n. 30 cm (7. tasossa)

Syvyys: n. 61 cm (karkea arvio, alkuperäinen maanpinta puuttuu)

Kartta 13

Kuvat: dia 4223:62; mv 1858:62

Esinelöydöt: -

Näytteet: -

Hauta sijaitsi aivan vuoden 1953 kaivausalueen eteläreunan tuntumassa. Hautaläikkä oli 7. tasossa länsipäästään liki suorakulmainen, itäpäästä pyöreä. Läikkä oli näkyvissä vain lyhyen aikaa ja katosi heti 7. tason alla. Vainajasta tai hautaan liittyvistä rakenteista ei saatu havaintoja; koska kyseessä on selkeä kalmistoalueelle kaivettu hautojen muotoinen, kokoinen ja suuntainen kuoppa, tulkittiin ilmiö suurella todennäköisyydellä haudaksi. Korkeusluku pohjasta: $z=72,11$; hautauksen taso oli arviolta 5 cm ylempänä.

Läikkä oli 7. tasossa limittäinen haudan 92 kanssa. Samassa tasossa näkyneiden värierojen (ks. dia 4223:62) perusteella hauta 91 on vanhempi kuin hauta 92.

Hauta 92

Sijainti: 501/459 (VII)

Suunta: 310/110 gon (7. tasossa)

Koko: 79 (minimi) x n. 27 cm (7. tasossa, mitat epätarkkoja)

Syvyys:

Kartta 13

Kuvat: dia 4223:62; mv 1858:62

Esinelöydöt: -

Näytteet: -

Hautauksen tasoa ei ehditty tutkia vuonna 2004. Hautaläikän länsipää oli hyvin epäselvä.

Hautaläikkä oli 7. tasossa osin limittäinen haudan 91 ja maayksikkö M2:n kanssa; hauta 92 näytti värieron perusteella olevan hautaa 91 nuorempi (ks. dia 4223:62).

Hauta 93

Sijainti: 500-501/458-460 (VII)

Suunta: 294/94 gon (n. 32 cm 7. tason alapuolella)

Koko: 135 (säilynyt osa) x 38 cm (n. 30 cm 7. tason alapuolella)

Syvyys: n. 89 cm (karkea arvio, alkuperäinen maanpinta puuttuu)

Kartat 13 ja 16

Kuvat: dia 4223:69-70 ; mv 1858:69-70

Esinelöydöt: -

Näytteet: -

Maantienoja oli tuhonnut haudan länsipään. Hautaläikän muoto oli kulmistaan pyörästynyt suorakaide. Läikkä alkoi hävitä n. 30 cm tason 7 alla. Mahdollista hahmoa jalan luista oli näkyvissä läikän itäpäässä tasossa $z=71,85$ (ks. dia :69); hautauksen tasoksi arvioitiin taso $z=71,88$. Muita sisäisiä rakenteita ei havaittu.

Pohjasta mitattiin korkeusluku $z=71,80$. Haudan pohjalla, noin 35 cm tason 7 alapuolella, haudan 93 läikkä näytti katkeavan länsipäästään lyhyemmäksi: sen pituus oli nyt vain noin metri. Samalla läikän luoteispuolella tuli näkyviin erilliseltä vaikuttanut itä-länsi-suuntaisen läikän itäpää (ks. dia :70). Kyseessä saattaa olla osa erillisestä haudasta, mutta tätä ei pystytty varmistamaan. Viimeksi mainitun läikän näkyvissä ollut pituus (suunnassa itä-länsi) oli 50 cm, suurin leveys 40 cm; sen suuntaa ei voitu tarkasti mitata. Paikalla saattaa olla hautoja vielä tätäkin enemmän.

Hauta 93 sijaitsi varsin tarkasti haudan 81 alla noin 40 cm sitä syvemmällä. Hauta 93 on siis hautaa 81 vanhempi.

Hauta 94

Sijainti: 500-502/464-465 (VII)

Suunta: 13/213 gon (7. kerroksen puolivälissä)

Koko: 98 x 46 (minimi) cm (7. kerroksen puolivälissä)

Syvyys:

Kartta 13

Kuvat: dia 4223:59, 65, 80 ja 99; mv 1858:59, 65, 79 ja 99

Esinelöydöt: -

Näytteet: -

Hautauksen tasoa ei ehditty tutkia vuonna 2004. Hautakuopan muoto oli soikea ja se oli pituuteensa nähden varsin leveä. Hautaläikkä oli myös huomattavan tumma ja selvärajainen. Limittäisten läikkien vuoksi sen leveyttä ei kuitenkaan voitu mitata tarkasti. 5. ja 6. tasoissa haudan kohdalla täytemaassa näkyi muutamia kiviä, mutta selkeää kiveystä ei hautaan kuulunut. Kahdeksannessa tasossa haudan täytemaassa tuli esille n. 20 cm:n pituinen putkiluu (ks. dia :80), joka kokonsa perusteella saattaa olla peräisin haudan 88 pohjoispuolella olleesta numeroimattomasta itä-länsi-suuntaisesta haudasta, jota myös hauta 94 leikkasi.

Hauta 94 leikkasi hautaa 88 sekä em. sen pohjoispuolista hautaläikkää. Kahdeksannessa tasossa näkyneiden värierojen (ks. dia :80) perusteella hauta 94 näytti olevan nuorempi kuin hauta 88 ja sen pohjoispuolella ollut em. hautaläikkä. Ikäjärjestyksestä on kuitenkin syytä pitää varsin epävarmana.

Hauta 95

Sijainti: 500-502/461-463 (VII)

Suunta: 30 gon

Koko: 92 x n. 30 cm

Syvyys: n. 60 cm

Kartta 13

Kuvat: dia 4223:57 ja 71; mv 1858:57 ja 71

Esinelöydöt: -

Näytteet: -

Luista oli havaittavissa vain kallo, sekin hyvin huonokuntoinen. Muita hautauksen sisäisiä rakenteita ei havaittu. Hautauksen tason korkeudeksi mitattiin $z=72,20$. Pohjasta mitattiin korkeusluku $z=72,14$.

Läikkää leikkasi sen kaakkoiskulmassa hauta 96 ja länsikyljessä hauta 82, mahdollisesti myös itäkyljessä hauta 97. Ikäjärjestyksestä saatiin havaintoja vain suhteessa hautaan 82: koska haudan 95 hautauksen tasossa todettu tumma kerros oli täysin yhtenäinen (ks. dia :71), vaikuttaa siltä, että syvemmällä ollutta hautaa 82 (josta ks. erityisesti dia :97) ei ole kaivettu haudan 95 läpi; jälkimmäinen lienee siis nuorempi.

Hauta 96

Sijainti: 500-501/461-463 (VII)

Suunta: 346/146 gon (15 cm 8. tason alla)

Koko: n. 92 (epätarkka) x 30 cm (15 cm 8. tason alla)

Syvyys:

Kartta 13

Kuvat: dia 4223:57, 80, 85 ja 98; mv 1858:57, 79, 85 ja 98

Esinelöydöt: -

Näytteet: -

Hautauksen tasoa ei ehditty tutkia vuonna 2004. Hautaläikän muoto oli kulmista pyörästynyt suorakaide.

Hauta leikkasi luoteispäässään hautaa 95, mutta ikäjärjestyksestä ei saatu selkeitä havaintoja. 15 cm 8. tason alapuolella näkyneiden värierojen perusteella hauta 96 näytti selvästi olevan nuorempi kuin heti sen eteläpuolella todettu useampien toistaiseksi numeroimattomien hautaläikkien rykelmä.

Hauta 97

Sijainti: 500-502/461-463 (VII)

Suunta: n. 293/93 gon (8. tasossa, epätarkka)

Koko: 58 x 30 cm (8. tasossa)

Syvyys: n. 67 cm

Kartta 13

Kuvat: dia 4223:65, 80 ja 85; mv 1858:65, 79 ja 85

Esinelöydöt: -

Näytteet: -

Haudan kohdalla ei ennen 7. tasoa havaittu mitään varmuudella hautaan viittaavaa. Seitsemännessä tasossa paikalla oli havaittavissa pyöreähkö, vaaleahko, pienialainen ja epämääräinen läikkä (ks. dia :57).

Seitsemännen kerroksen puolivälissä tuli samassa kohdassa näkyviin pieni ja ympäristöään selvästi tummempi luode-kaakko-suuntainen läikkä, jonka pituus oli 33 cm ja suurin leveys (luoteispäässä) 18 cm (koordinaatit läikän keskeltä: 501,06/462,29/72,21; ks. myös dia :65). Läikän rajat erottuivat huonosti. Sen suunnaksi mitattiin n. 353/153 gon (mittaus on epätarkka, koska läikkä oli hyvin pieni ja rajoiltaan epäselvä). Luoteispää oli pyöreä ja leveämpi, kaakkoispää lähinnä suorakaiteen muotoinen ja kapeampi. On todennäköistä, että tämä läikkä on osa myöhemmin samalta paikalta esille tulleutta hautaa 97, mutta tätä ei voitu varmistaa. Periaatteessa on mahdollista, että kyseessä on erillinen hyvin pieni hauta, mutta tätä voidaan pitää epätodennäköisempänä vaihtoehtona.

Selkeämpi haudaksi tulkittu suurempi läikkä (hauta 97) tuli esille samalta kohdalta (ulottuen myös em. läikän länsipuolelle) vasta 8. tasossa; se oli hyvin vaalea ja epämääräinen ja erottui huonosti (ks. dia :80). Läikän keskikohdasta mitattiin em. tasossa koordinaatit 501,05/462,18/72,17. Läikän muoto oli kulmistaan pyörästynyt suorakaide. Ensimmäisenä esille tullut edellä mainittu pienempi läikkä erottui edelleen selvästi tummempana haudan itäosassa (ks. dia :85), mutta näytti nyt melko varmasti olevan vain väritään poikkeava osa haudan 97 läikkää.

Sisä rakenteita ei haudassa 97 erottunut. Korkeusluvuksi haudan pohjasta mitattiin $z = 72,11$; hautauksen taso oli arviolta 5 cm ylempänä, käytännössä siis 8. tasossa.

Hauta 97 leikkasi länsipäässään mahdollisesti hautaa 95 (ks. esim. dia :80), mutta samansävyisen täytemaan vuoksi ei ikäjärjestyksestä saatu havaintoja.

4.2.5. Löydöt

Alueen VI huomattavimmaksi esinelöydöksi voinee todeta pyöreän pronssiriipuksen (KM 34738:228). Rahoja löytyi hautalöytöjen lisäksi kolme irrallista ja eri materiaaleista valmistettuja helmiä tavattiin vajaat kymmenen. Irrallisista esinelöydöistä valtaosa on kuitenkin arkunnauloja ja niiden katkelmia. Muista rautaesineistä mainittakoon rautarengas ja kaksi veistä. Mielenkiintoinen on myös pronssinen puukontupen katkelma (:336). Löydöistä osa on selvästi peräisin esineellisistä haudoista. Etenkin alueen pohjoisosasta löytyi hyvin runsaasti palanutta luuta.

Myös kaivausalueelta VII tavattiin pintakerroksista joitakin resenttejä löytöjä, joita ei otettu talteen. Aivan alueen lounaisnurkasta, ojanpenkan yläosasta, tavattiin sähköpolttimon (auto tai traktori) kanta. Ruudusta 502-503/459-460 löytyi kolmannesta kerroksesta 3 pientä palaa hyvälaatuista, hyvin ohutta kirkasta kaarevaa lasia (lampusta tms). Viidennestä kerroksesta, mutta aivan ojan penkasta ja siksi läheltä pintaa, löytyi ruudusta 507-508/457-458 uudehko Alkon pullon kaula korkkeineen. Samasta kerroksesta ja aivan vastaavasta kontekstista, ruudusta 498-490/459-460, löytyi myös resentti ja hyväkuntoinen tunnistamaton reiällinen metalliesine.

Irrallisia palamattomia luita ja niiden kappaleita tuli esiin paljon. Kolmannesta kerroksesta niitä tavattiin ruuduista 501-502/460-461 (putkiluiden paloja), 502-503/463-464, 503-504/462-465, 504-505/460-461 (hammas), 504-505/461-462 (kaksi rikkiäistä palamatonta hammasta), 505-506/461-462 (mm. hampaita), 505-506/462-463, 506-507/461-464, 507-508/462-463 ja 508-509/461-463. Edellä mainittuja luita ei hyvin huonokuntoisina ja irrallisina otettu talteen.

Alueen keski- ja pohjoisosasta tuli monin paikoin myös 4. kerroksesta esiin huonokuntoista palanutta luuta, jota ei otettu talteen. Tällaisia löytöjä ilmeni ruuduista 501-502/460-461, 502-503/463-464, 503-504/464-465, 504-505/460-462 ja 505-506/463-464. Ruudun 503-504/463-464 lounaiskulmasta löytyi vaaleasta (hauta?)läikästä 4. kerroksesta suurehko palamaton putkiluu. Kohdasta 500,15/462,22/72,47 todettiin hautaläikästä 4. kerroksesta erittäin huonokuntoista palamatonta luuta, jota ei otettu talteen.

Ruudun 502-503/463-464 kaakkoiskulmasta hautaläikästä tuli 5. kerroksesta palamaton huonokuntoinen ihmisen alaleuka, jota ei otettu talteen. Samoin löytyi 5. kerroksesta ruudusta 503-504/463-464 huonokuntoista palamatonta luuta, jota ei otettu talteen; paikalla näytti olevan useita päällekkäisiä hautaläikkiä. Samasta kerroksesta ruudun 501-502/463-464 pohjoisreunasta löytyi huonokuntoisia hampaita, joita ei otettu talteen. Numeroimattomasta hautaläikästä kohdasta 502,41/464,97/72,34 tuli 6. kerroksen yläosasta esille hyvin huonokuntoinen palamaton kallonpala, jota ei otettu talteen.

5. Yhteenveto kaivauksen tuloksista

Kappelinmäen kesän 2004 kenttätöiden tavoitteina olivat toisaalta ruumishautakaivausten jatkaminen ja toisaalta kirkkorakennuksen kivijalan jatkotutkimus. Kirkkorakennuksen kivijalan länsiosan paikallistamiseksi avattiin vuoden 2003 kaivausalueeseen VI laajennus; siinä ei kuitenkaan tullut esille kirkkorakennuksen länsiseinään liittyväksi tulkittavaa selkeää kiviperustusta. Kivijalka on hyvinkin saatantunut tuhoutua myöhemmässä maankäytössä, esimerkiksi hautojen kaivamisessa. On myös mahdollista, että muita seinä ylemmänä rinteessä sijainnut länsiseinä ei ole vaatinut samanlaista kiviperustusta kuin muut seinät, ja on siksi ollut rakenteeltaan erilainen, esim. multapenkkityyppinen.

Vuoden 2004 kaivaushavaintojen perusteella vaikuttaa joka tapauksessa todennäköiseltä, että länsiseinä on sijainnut kyseisellä paikalla. Tähän viittaa esimerkiksi pohjoisen ja eteläisen seinälinjan päättyminen kyseiselle alueelle, mahdollisesti myös kaivauksessa havaitut maan korkeus- ja värierot. Myös joitakin tulkintaan sopivia puujäänteitä, tosin laajuudeltaan vaatimattomia, tavattiin.

Alueella VI todettiin ja dokumentoitiin myös mahdollinen polttohauta. Alueella on irrallisista löydöistä päätellen runsaasti ruumishautauksia, tiheimmin sen eteläosassa.

Alueella VII saatiin kokonaan tutkituiksi viisitoista ruumishautaa. Näistä yksi oli esineellinen miehenhauta; lisäksi toisesta haudasta löytyi raha ja sen säilyttämää orgaanista ainesta. Kaivauksessa löytyi myös useita esineitä, jotka ovat peräisin ristiretkiäikaisista, kokonaan tai osittain tuhoutuneista

hautoista. Alueen kaakkoiskulmasta tutkittu röykkiömäinen kivirakenne tulkittiin mahdolliseksi esi-
neettömäksi ruumishautaukseksi.

Kappelinmäen tutkimukset jatkuvat olemassa olevan rahoituksen turvin kesällä 2005.

Turussa 31.3.2005

Ville Laakso
kaivausjohtaja

Lappeenranta Kauskila Kappelinmäki 2004
Luettelo kaivauksella otetuista näytteistä

Hiilinäytteet (otettu radiohiiliajoituksia varten)

1/2004	Alue VII, kivirakenteen R1 kivien alta, hiekan seasta. Ei ole voinut joutua paikoilleen kivirakenteen tekemisen jälkeen. 4. kerros. Näytteenottopäivä 13.8. x=500,01 y=464,70 z=72,41
2/2004	Alue VII, kivirakenteen R1 kivien alta, hiekan seasta. Ei ole voinut joutua paikoilleen kivirakenteen tekemisen jälkeen. 4. kerros. Näytteenottopäivä 13.8. x=500,01 y=465,08 z=72,42
3/2004	Alue VII, kivirakenteen R1 kivien alta, ruskeasta sekoittuneesta hiekasta. Ei ole voinut joutua paikoilleen kivirakenteen tekemisen jälkeen. 4. kerros. Näytteenottopäivä 16.8. Ks. dia 4223:25. x=500,19 y=464,57 z=72,47
4/2004	Alue VII. Haudan 80 eteläpuolella olleen harmaasta hiililäikästä, joka on hautaa 80 vanhempi. 5. kerros. Näytteenottopäivä 19.8. x=498,55-498,65 y=465,20-465,55 z=72,33-72,35
5/2004	Alue VII. Lahonnutta puuta puujäänteiden pohjoisnurkasta. Todennäköisesti arkun kantta. 5. kerros. Näytteenottopäivä 20.8. Ks. dia 4223:34. x=502,86 y=464,92 z=72,42
6/2004	Alue VII, hauta 81. Lahonnutta puuta arkun pohjoiskyljestä. Todennäköisesti ulompia lustoja kuin näytteessä 7/2004. 5. kerros. Näytteenottopäivä 20.8. x=500,68 y=459,50 z=72,42
7/2004	Alue VII, hauta 81. Lahonnutta puuta arkun pohjoiskyljestä. Todennäköisesti sisempiä lustoja kuin näytteessä 6/2004. 5. kerros. Näytteenottopäivä 23.8. x=500,58 y=459,00 z=72,41
8/2004	Alue VII, hauta 89. Arkun puuta, ilmeisesti kantta, vasemman reisuun päältä. Näytteenottopäivä 2.9. x=498,36 y=458,76 z=71,98
9/2004	Alue VII, hauta 89. Arkun puuta, ilmeisesti pohjoiskylkeä sen itäpäästä. Näytteenottopäivä 2.9. x=498,65 y=459,44 z=72,02
10/2004	Alue VII, hauta 90. Arkun puuta, ilmeisesti kantta, oikean reisuun päältä. Näytteenottopäivä 2.9. x=498,58 y=458,72 z=71,92
11/2004	Alue VII, hauta 90. Arkun puuta, ilmeisesti pohjaa, arkun itäpäästä. Näytteenottopäivä 2.9. x=498,91 y=459,23 z=71,98

12/2004	Alue VII, hauta 84. Maatunutta luuta vainajan leuasta. Näytteenottopäivä 3.9. x=500,42 y=460,37 z=72,03
13/2004	Alue VII, hauta 84. Maatunutta luuta vainajan käsivarresta. Näytteenottopäivä 3.9. x=500,15 y=460,67 z=72,03
14/2004	Alue VI. Kiven päällä sijainneesta hiiltyneestä puujäänteestä. 3. kerros. Näytteenottopäivä 3.9. x=508,69 y=468,85 z=72,79
15/2004	Alue VI. Hiiltyneestä puujäänteestä. 3. kerros. Näytteenottopäivä 3.9. x=510,71 y=469,86 z=72,79
16/2004	Alue VI. Hiiltyneestä puujäänteestä. 3. kerros. Näytteenottopäivä 3.9. x=511,62 y=469,78 z=72,81
17/2004	Alue VI. Hiiltyneestä puujäänteestä palaneiden kivien välistä. 3. kerros. Näytteenottopäivä 3.9. x=508,12 y=470,34 z=72,64

Maanäytteet (otettu makrofossiilianalysejä varten)

1/2004	Alue VI, maayksikkö M3. Kolmannen kerroksen alaosasta. Näyte seulottiin 5 mm:n seullalla. Näytteenottopäivä 24.8. x=512,43-512,94 y=469,92-470,35
2/2004	Alue VII, hauta 84. Hautauksen tasosta, tummempaa maata vainajan vatsan kohdalta. Näytteenottopäivä 3.9. Koordinaatit näytteenottokohdan keskeltä. x=500,31 y=460,68 z=71,99
3/2004	Alue VII, hauta 82. Hautauksen tasosta, tummasta raidasta vainajan säärrien eteläpuolelta. Näytteenottopäivä 3.9. x=500,88 y=461,28 z=72,02
4/2004	Alue VII, hauta 82. Hautauksen tasosta, tummasta raidasta vainajan säärrien pohjoispuolelta. Näytteenottopäivä 3.9. x=501,09 y=461,41 z=72,03

Puulajinäytteet (otettu puulajimäärityksiä varten)

1/2004	Alue VII. Lahoavaa puuta arkusta, todennäköisesti kannesta. Näytteenottopäivä 20.8. x=502,71 y=465,01 z=72,43
2/2004	Alue VII, hauta 81. Arkun pohjoiskylkeä. Näytteenottopäivä 23.8. x=500,55 y=459,01 z=72,44
3/2004	Alue VII, hauta 90. Arkun pohjaa sen itäpäästä. x=498,89 y=459,08 z=71,93
4/2004	Alue VII, hauta 89. Arkun eteläkylkeä. x=498,37 y=459,34 z=72,07

5/2004 Alue VII, hauta 90. Arkun pohjoiskylkeä.
x=498,88 y=458,83 z=71,98

Lappeenranta Kauskila Kappelinmäki 2004
Luettelo kaivauksella otetuista diakuvista Etelä-Karjalan museon arkistossa
Kuvannut Ville Laakso

EKM 4223:

1. Alue VI: laajennus paalutettuna ennen kaivausta. Pohjoisesta. 2.8.
2. Alue VII 3. tasossa. Pohjoisesta. 4.8.
3. Alue VII: eteläosa 3. tasossa. Idästä. 4.8.
4. Alue VII: pohjoisosa 3. tasossa. Idästä. 4.8.
5. Alue VII: kivirakenne R1 3. tasossa. Idästä. 4.8.
6. Alue VI: laajennus 1. tasossa. Etelästä. 4.8.
7. Alue VI: laajennus 1. tasossa. Metallinilmaisinhavainnot merkitty valkeilla lapuilla. Etelästä. 4.8.
8. Työkuva: alueen VI laajennuksen 1. kerrosta kaivetaan. 4.8.
9. Alue VII 3. tasossa. V:n 1953 kaivausalueen raja merkitty lastan kärjellä piirtämällä. Etelästä. 5.8.
10. Alue VI: laajennus 2. tasossa. Etelästä. 6.8.
11. Alue VII: kallolöytö KM 34738:288 päällimmäinen kallon kappale poistettuna. Lännestä. 6.8.
12. Työkuva: kallolöytöä KM 34738:288 otetaan talteen. 6.8.
13. Työkuva: Jatuli ry:n vapaaehtoiset Minna Rohunen, Hilikka Harmaala (ylh.) ja Marja Oikkonen (oik.) puhdistavat esille kivirakenne R1:tä. 6.8.
14. Alue VII: kallolöytö KM 34738:249 löytöpaikallaan. Idästä. 9.8.
15. Työkuva: Aluetta VII kaivetaan. 9.8.
16. Alue VII: kivirakenne R1:stä 3. kerroksessa poistetut kivet vielä paikoillaan. Etelästä. 9.8.
17. Alue VII: kivirakenne R1 4. tasossa (kokonaan esillä). Idästä. 10.8.
18. Alue VII: kivirakenne R1 4. tasossa (kokonaan esillä). Etelästä. 10.8.
19. Alue VII 4. tasossa. Pohjoisesta. 11.8.
20. Alue VII 4. tasossa. Kaakosta. 11.8.
21. Työkuva: alueen VII 4. kerrosta kaivetaan. Vasemmalla Antti Bilund ja takymetrin prisma. 12.8.
22. Alue VI: laajennus 3. tasossa. Etelästä. 12.8.
23. Alue VI: laajennus 3. tasossa. Pohjoisesta. 12.8.
24. Alue VII: kivirakenne R1:n kohta kivien poistamisen jälkeen, samalla tasolla kuin 4. taso rökkiön ulkopuolella. Syvemmälle ulottuvat kivet jätetty pääosin jäljelle. Kivirakenteen ulkorajat piirretty lastan kärjellä. Keskellä kuvaa olevan pienemmän maakiven alapuolella erottuu vaaleana, ympäristöään ylempänä olevan paakun päällä, kohdasta 499,44/464,85/72,48 esille tullut luu. Idästä. 13.8.
25. Alue VII: hiililäikkä, hiiltynyttä puuta (josta hiilinäyte 3/2004 oikealla ympäristöään ylempänä näkyvästä hyvin tummasta kohdasta) ja hiiltynyttä(?) puun kuorta R1:n alla ruudussa 500-501/464-465 5. tasossa ja hieman sen yläpuolella. Etelästä. 16.8.
26. Alue VII 5. tasossa. Pohjoisesta. 16.8.
27. Alue VII 5. tasossa. Kaakosta. 16.8.
28. Alue VII: keskiosa (ruudut 501-504/461,50-465) 5. tasossa. Idästä. 16.8.
29. Alue VII: kaakkoisosa 5. tasossa. Idästä. 16.8.
30. Työkuva: Alueen VII 5. kerrosta kaivetaan. Taustalla Antti Bilund piirtää. 18.8.
31. Hauta 80 5. tasossa. Idästä. 19.8.
32. Hauta 83 (edessä vasemmalla) ja sen länsipuolella ollut alueen ulkopuolelle jatkunut hautaläikkä 5. tasossa. Idästä. 20.8.
33. Hauta 81:n arkuunjänteitä heti 5. tason alapuolella. Lännestä. 20.8.
34. Alue VII: puujäännettä 5. kerroksessa kohdassa 502,60-502,90/464,80-465,10. Idästä. 20.8.
35. Hauta 81:n arkuunjänteitä 5. kerroksessa hautauksen tason yläpuolella. Lännestä. 20.8.
36. Hauta 81: arkunnaula *in situ* haudan itäpäädyssä. Lännestä. 23.8.
37. Hauta 81: arkunnauloja *in situ* haudan itäpäädyssä. Arkun pohjaa etuoikealla. Lännestä. 23.8.
38. Hauta 85 5. kerroksen puolivälissä sekä sen eteläpuolella näkyvä kivetty hautaläikkä. Idästä. 23.8.

39. Alue VI: hiiltyneet puujäänteet 3. kerroksen puolivälissä kohdassa 511,35-511,70/469,73-470,15. Etelästä. 23.8.
40. Hauta 81:n kohta 6. tasossa. Näkyvissä luita, arkun puuta ja naula. Lännestä. 23.8.
41. Alue VII 6. tasossa. Pohjoisesta. 23.8.
42. Alue VII 6. tasossa. Kaakosta. 23.8.
43. Alue VII 6. tasossa (eteläosa). Idästä. 24.8.
44. Hauta 85 6. tasossa. Idästä. 24.8.
45. Alue VII 6. tasossa (keskiosa). Idästä. 24.8.
46. Työkuva: Antti Bilund piirtää alueen VII tasoa 6. 24.8.
47. Alue VII 6. tasossa (pohjoisosa). Idästä. 24.8.
48. Alue VI: hiiltynyt puujäänteet 3. krs:ssa kohdassa 508,65-508,85/468,60-468,90. Lännestä. 24.8.
49. Alue VI: maayksikkö M3 kolmannen kerroksen alaosassa. Lännestä. 24.8.
50. Hauta 85 hieman hautauksen tason yläpuolella. Itäkaakosta. 25.8.
51. Alue VII: hautaläikkiä ruuduissa 498-500/458-460 6. kerroksen puolivälissä. Etelästä. 25.8.
52. Hauta 85 hautauksen tasossa. Itäkaakosta. 25.8.
53. Hauta 81 hautauksen tasossa. Lännestä. 25.8.
54. Haudat 86, 87 ja 88 (takaa etualalle luettelutina) 6. kerroksen puolivälissä. Idästä. 26.8.
55. Alue VII: yleiskuva kaivauksesta. Luoteesta. 26.8.
56. Alue VI: mahdollinen kivirakenne kohdassa 510,10/469,90-508,60/475,15. Länsiluoteesta. 27.8.
57. Alue VII: hautaläikkiä 7. tasossa ruuduissa 499-502/459-463. Itäkaakosta. 27.8.
58. Alue VI: ruudut 508-509/465-468 1. tasossa. Etelästä. 27.8.
59. Alue VII: hautaläikkiä 7. tasossa ruuduissa 500,50-504/462-465. Idästä. 27.8.
60. Alue VI: ruudut 508-509/465-468 2. tasossa. Etelästä. 27.8.
61. Haudat 89 (edessä) ja 90 6.-7. kerroksissa, arkunjäänteiden alkaessa tulla näkyviin. Etelästä. 27.8.
62. Haudat 91 (vasemmalla) ja 92 rajat vahvistettuina, 7. tasossa. Idästä. 27.8.
63. Alue VII: yleiskuva kaivauksesta. Luoteesta. 30.8.
64. Alue VI: ruudut 508-509/465-468 3. tasossa. Etelästä. 30.8.
65. Haudat 86, 87 ja 88 (takaa etualalle luettelutina) 7. kerroksen puolivälissä. Idästä. 30.8.
66. Haudan 84 läikkä ja sen itäpuolella erottuneita hautaläikkiä 8. tasossa. Itäkaakosta 30.8.
67. Haudat 89 (etualalla) ja 90 hieman ennen hautauksen tasoa. Etelästä. 30.8.
68. Alue VII: kivetty hautaläikkä ruuduissa 501-503/462-464 7. kerroksen puolivälissä. Etelästä. 31.8.
69. Hauta 93 oletetussa hautauksen tasossa. Lännestä. 31.8.
70. Hauta 93: 3-4 cm oletetun hautauksen tason alla olleita läikkiä. Lännestä. 31.8.
71. Hauta 95 hautauksen tasossa. Etelälounaasta. 31.8.
72. Työkuva: Piritta Häkälä kaivaa hautaläikkää ruudussa 503-504/464-465. 31.8.
73. Työkuva: aluetta VII kaivetaan. 31.8.
74. Työkuva: aluetta VII kaivetaan. 31.8.
75. Alue VII: ruudut 502-504/462-465 8. tasossa. Idästä. 31.8.
76. Alue VII: ruuduissa 502-504/459-461 7. tasossa näkyviä läikkiä, luita ja arkkua. Lännestä. 31.8.
77. Alue VII: kallo kiven alla 7. kerroksessa kohdassa 501,86/461,52. Etelälounaasta 31.8.
78. Hauta 84 ja sen itäpuolisia läikkiä hieman H84:n hautauksen tason yläpuolella. Itäkaakosta. 31.8.
79. Hauta 90: raha ja siihen liittyvä orgaaninen aines (KM 34738:153) *in situ*. Lännestä. 31.8.
80. Alue VII: ruudut 500-502,50/462-465 8. tasossa. Idästä. 1.9.
81. Hauta 90: raha ja siihen liittyvä orgaaninen aines (KM 34738:153) *in situ*. Lännestä. 1.9.
82. Hauta 84: esineiden löytökohtaa. Idästä. 1.9.
83. Hauta 84 lähellä hautauksen tasoa. Itäkaakosta. 1.9.
84. Hauta 82 lähellä hautauksen tasoa. Idästä. 1.9.
85. Alue VII: haudan 95 alla olleita läikkiä (H82:n itäpää ja H97, joka etualalla keskellä) 8. kerroksen yläosassa. Idästä. 1.9.
86. Haudat 89 (oikealla) ja 90 hautausten tasossa. Lännestä. 1.9.
87. Hauta 84 lähellä hautauksen tasoa. Itäkaakosta. 1.9.
88. Alue VI: laajennus 4. tasossa. Etelästä. 1.9.
89. Alue VI: laajennus 4. tasossa. Pohjoisesta. 1.9.

90. Alue VI: laajennuksen pohjoisosa 4. tasossa. Idästä. 1.9.
91. Alue VI: laajennuksen eteläosa 4. tasossa. Idästä. 1.9.
92. Työkuva: Anna Väänänen kaivaa hautaa 84. 2.9.
93. Haudat 89 (oikealla) ja 90 hautausten tasossa (piirretty taso). Lännestä. 2.9.
94. Hauta 84 hautauksen tasossa (kuvassa mittakaava). Itäkaakosta. 2.9.
95. Hauta 84 hautauksen tasossa (ilman mittakaavaa). Itäkaakosta. 2.9.
96. Hauta 84 hautauksen tasossa: esineistö *in situ*. Itäkaakosta 2.9.
97. Hauta 82 hautauksen tasossa. Idästä. 2.9.
98. Alue VII: hautaläikkiä haudan 84 itäpuolella kaivauksen loppuvaiheessa. Itäkoillisesta. 2.9.
99. Alue VII: hauta 88 hautauksen tasossa (ylhäällä vasemmalla), hauta 94:n läikkä ja haudan 88 pohjoispuolinen läikkä, kaikki n. 5 cm 8. tason alapuolella. Idästä. 2.9.
100. Hautojen 89 ja 90 kohdalla niiden alta esille tullut hautaläikkä (ehkä useampia) kaivausten lopputilanteessa. Luoteesta. 3.9.

Lappeenranta Kauskila Kappelinmäki 2004

Luettelo kaivauksella kuvatuista mustavalkonegatiiveista Etelä-Karjalan museon arkistossa

Kuvannut Ville Laakso

EKM 1858:

1. Alue VI: laajennus paalutettuna ennen kaivausta. Pohjoisesta. 2.8.
2. Alue VII 3. tasossa. Pohjoisesta. 4.8.
3. Alue VII: eteläosa 3. tasossa. Idästä. 4.8.
4. Alue VII: pohjoisosa 3. tasossa. Idästä. 4.8.
5. Alue VII: kivirakenne R1 3. tasossa. Idästä. 4.8.
6. Alue VI: laajennus 1. tasossa. Etelästä. 4.8.
7. Alue VI: laajennus 1. tasossa. Metallinilmaisinhavainnot merkitty valkeilla lapuilla. Etelästä. 4.8.
8. Työkuva: alueen VI laajennuksen 1. kerrosta kaivetaan. 4.8.
9. Alue VII 3. tasossa. V:n 1953 kaivausalueen raja merkitty lastan kärjellä piirtämällä. Etelästä. 5.8.
10. Alue VI: laajennus 2. tasossa. Etelästä. 6.8.
11. Alue VII: kallolöytö KM 34738:288 päällimmäinen kallon kappale poistettuna. Lännestä. 6.8.
12. Työkuva: kallolöytöä KM 34738:288 otetaan talteen. 6.8.
13. Työkuva: Jatuli ry:n vapaaehtoiset Minna Rohunen, Hilikka Harmaala (ylh.) ja Marja Oikkonen (oik.) puhdistavat esille kivirakenne R1:tä. 6.8.
14. Alue VII: kallolöytö KM 34738:249 löytöpaikallaan. Idästä. 9.8.
15. Työkuva: Aluetta VII kaivetaan. 9.8.
16. Alue VII: kivirakenne R1:stä 3. kerroksessa poistetut kivet vielä paikoillaan. Etelästä. 9.8.
17. Alue VII: kivirakenne R1 4. tasossa (kokonaan esillä). Idästä. 10.8.
18. Alue VII: kivirakenne R1 4. tasossa (kokonaan esillä). Etelästä. 10.8.
19. Alue VII 4. tasossa. Pohjoisesta. 11.8.
20. Alue VII 4. tasossa. Kaakosta. 11.8.
21. Työkuva: alueen VII 4. kerrosta kaivetaan. Vasemmalla Antti Bilund ja takymetrin prisma. 12.8.
22. Alue VI: laajennus 3. tasossa. Etelästä. 12.8.
23. Alue VI: laajennus 3. tasossa. Pohjoisesta. 12.8.
24. Alue VII: kivirakenne R1:n kohta kivien poistamisen jälkeen, samalla tasolla kuin 4. taso röykkiön ulkopuolella. Syvemmälle ulottuvat kivet jätetty pääosin jäljelle. Kivirakenteen ulkorajat piirretty lastan kärjellä. Keskellä kuvaa olevan pienemmän maakiven alapuolella erottuu vaaleana, ympäristöään ylempänä olevan paakun päällä, kohdasta 499,44/464,85/72,48 esille tullut luu. Idästä. 13.8.
25. Alue VII: hiililäikkä, hiiltynyttä puuta (josta hiilinäyte 3/2004 oikealla ympäristöään ylempänä näkyvästä hyvin tummasta kohdasta) ja hiiltynyttä(?) puun kuorta R1:n alla ruudussa 500-501/464-465 5. tasossa ja hieman sen yläpuolella. Etelästä. 16.8.
26. Alue VII 5. tasossa. Pohjoisesta. 16.8.
27. Alue VII 5. tasossa. Kaakosta. 16.8.
28. Alue VII: keskiosa (ruudut 501-504/461,50-465) 5. tasossa. Idästä. 16.8.
29. Alue VII: kaakkoisosa 5. tasossa. Idästä. 16.8.
30. Työkuva: Alueen VII 5. kerrosta kaivetaan. Taustalla Antti Bilund piirtää. 18.8.
31. Hauta 80 5. tasossa. Idästä. 19.8.
32. Hauta 83 (edessä vasemmalla) ja sen länsipuolella ollut alueen ulkopuolelle jatkunut hautaläikkä 5. tasossa. Idästä. 20.8.
33. Hauta 81:n arkunjäänteitä heti 5. tason alapuolella. Lännestä. 20.8.
34. Alue VII: puujäännettä 5. kerroksessa kohdassa 502,60-502,90/464,80-465,10. Idästä. 20.8.
35. Hauta 81:n arkunjäänteitä 5. kerroksessa hautauksen tason yläpuolella. Lännestä. 20.8.
36. Hauta 81: arkunnaula *in situ* haudan itäpäädyssä. Lännestä. 23.8.
37. Hauta 81: arkunnauloja *in situ* haudan itäpäädyssä. Arkun pohjaa etuoikealla. Lännestä. 23.8.

38. Hauta 85 5. kerroksen puolivälissä sekä sen eteläpuolella näkyvä kivetty hautaläikkä. Idästä. 23.8.
39. Alue VI: hiiltyneet puujäänteet 3. kerroksen puolivälissä kohdassa 511,35-511,70/469,73-470,15. Etelästä. 23.8.
40. Hauta 81:n kohta 6. tasossa. Näkyvissä luita, arkun puuta ja naula. Lännestä. 23.8.
41. Alue VII 6. tasossa. Pohjoisesta. 23.8.
42. Alue VII 6. tasossa. Kaakosta. 23.8.
43. Alue VII 6. tasossa (eteläosa). Idästä. 24.8.
44. Hauta 85 6. tasossa. Idästä. 24.8.
45. Alue VII 6. tasossa (keskiosa). Idästä. 24.8.
46. Työkuva: Antti Bilund piirtää alueen VII tasoa 6. 24.8.
47. Alue VII 6. tasossa (pohjoisosa). Idästä. 24.8.
48. Alue VI: hiiltynyt puujäänte 3. krs:ssa kohdassa 508,65-508,85/468,60-468,90. Lännestä. 24.8.
49. Alue VI: maayksikkö M3 kolmannen kerroksen alaosassa. Lännestä. 24.8.
50. Hauta 85 hieman hautauksen tason yläpuolella. Itäkaakosta. 25.8.
51. Alue VII: hautaläikkiiä ruuduissa 498-500/458-460 6. kerroksen puolivälissä. Etelästä. 25.8.
52. Hauta 85 hautauksen tasossa. Itäkaakosta. 25.8.
53. Hauta 81 hautauksen tasossa. Lännestä. 25.8.
54. Haudat 86, 87 ja 88 (takaa etualalle lueteltuina) 6. kerroksen puolivälissä. Idästä. 26.8.
55. Alue VII: yleiskuva kaivauksesta. Luoteesta. 26.8.
56. Alue VI: mahdollinen kivirakenne kohdassa 510,10/469,90-508,60/475,15. Länsiluoteesta. 27.8.
57. Alue VII: hautaläikkiiä 7. tasossa ruuduissa 499-502/459-463. Itäkaakosta. 27.8.
58. Alue VI: ruudut 508-509/465-468 1. tasossa. Etelästä. 27.8.
59. Alue VII: hautaläikkiiä 7. tasossa ruuduissa 500,50-504/462-465. Idästä. 27.8.
60. Alue VI: ruudut 508-509/465-468 2. tasossa. Etelästä. 27.8.
61. Haudat 89 (edessä) ja 90 6.-7. kerroksissa, arkunjäänteiden alkaessa tulla näkyviin. Etelästä. 27.8.
62. Haudat 91 (vasemmalla) ja 92 rajat vahvistettuina, 7. tasossa. Idästä. 27.8.
63. Alue VII: yleiskuva kaivauksesta. Luoteesta. 30.8.
64. Alue VI: ruudut 508-509/465-468 3. tasossa. Etelästä. 30.8.
65. Haudat 86, 87 ja 88 (takaa etualalle lueteltuina) 7. kerroksen puolivälissä. Idästä. 30.8.
66. Haudan 84 läikkä ja sen itäpuolella erottuneita hautaläikkiiä 8. tasossa. Itäkaakosta 30.8.
67. Haudat 89 (etualalla) ja 90 hieman ennen hautauksen tasoa. Etelästä. 30.8.
68. Alue VII: kivetty hautaläikkä ruuduissa 501-503/462-464 7. kerroksen puolivälissä. Etelästä. 31.8.
69. Hauta 93 oletetussa hautauksen tasossa. Lännestä. 31.8.
70. Hauta 93: 3-4 cm oletetun hautauksen tason alla olleita läikkiiä. Lännestä. 31.8.
71. Hauta 95 hautauksen tasossa. Etelälounaasta. 31.8.
72. Työkuva: Piritta Häkälä kaivaa hautaläikkää ruudussa 503-504/464-465. 31.8.
73. Työkuva: aluetta VII kaivetaan. 31.8.
74. Alue VII: ruudut 502-504/462-465 8. tasossa. Idästä. 31.8.
75. Alue VII: ruuduissa 502-504/459-461 7. tasossa näkyviä läikkiiä, luita ja arkkua. Lännestä. 31.8.
76. Alue VII: kallo kiven alla 7. kerroksessa kohdassa 501,86/461,52. Etelälounaasta 31.8.
77. Hauta 84 ja sen itäpuolisia läikkiiä hieman H84:n hautauksen tason yläpuolella. Itäkaakosta. 31.8.
78. Hauta 90: raha ja siihen liittyvä orgaaninen aines (KM 34738:153) *in situ*. Lännestä. 31.8.
79. Alue VII: ruudut 500-502,50/462-465 8. tasossa. Idästä. 1.9.
80. Hauta 90: raha ja siihen liittyvä orgaaninen aines (KM 34738:153) *in situ*. Lännestä. 1.9.
81. Haudat 89 (oikealla) ja 90 lähellä hautausten tasoa. Lännestä. 1.9.
82. Hauta 84: esineiden löytökohtaa. Idästä. 1.9.
83. Hauta 84 lähellä hautauksen tasoa. Itäkaakosta. 1.9.
84. Hauta 82 lähellä hautauksen tasoa. Idästä. 1.9.
85. Alue VII: haudan 95 alla olleita läikkiiä (H82:n itäpää ja H97, joka etualalla keskellä) 8. kerroksen yläosassa. Idästä. 1.9.
86. Haudat 89 (oikealla) ja 90 hautausten tasossa. Lännestä. 1.9.
87. Hauta 84 lähellä hautauksen tasoa. Itäkaakosta. 1.9.
88. Alue VI: laajennus 4. tasossa. Etelästä. 1.9.

89. Alue VI: laajennus 4. tasossa. Pohjoisesta. 1.9.
90. Alue VI: laajennuksen pohjoisosa 4. tasossa. Idästä. 1.9.
91. Alue VI: laajennuksen eteläosa 4. tasossa. Idästä. 1.9.
92. Työkuva: Anna Väänänen kaivaa hautaa 84. 2.9.
93. Haudat 89 (oikealla) ja 90 hautausten tasossa (piirretty taso). Lännestä. 2.9.
94. Hauta 84 hautauksen tasossa (kuvassa mittakaava). Itäkaakosta. 2.9.
95. Hauta 84 hautauksen tasossa (ilman mittakaavaa). Itäkaakosta. 2.9.
96. Hauta 84 hautauksen tasossa: esineistö *in situ*. Itäkaakosta 2.9.
97. Hauta 82 hautauksen tasossa. Idästä. 2.9.
98. Alue VII: hautaläikkiä haudan 84 itäpuolella kaivauksen loppuvaiheessa. Itäkoillisesta. 2.9.
99. Alue VII: hauta 88 hautauksen tasossa (ylhäällä vasemmalla), hauta 94:n läikkä ja haudan 88 pohjoispuolinen läikkä, kaikki n. 5 cm 8. tason alapuolella. Idästä. 2.9.
100. Hautojen 89 ja 90 kohdalla niiden alta esille tullut hautaläikkä (ehkä useampia) kaivausten lopputilanteessa. Luoteesta. 3.9.

LAPPEENRANTA
Kauskila
Kappelinmäki

Ville Laakso 2004
Yleiskartta
Mittakaava 1:500
Piirtänyt Antti Bilund

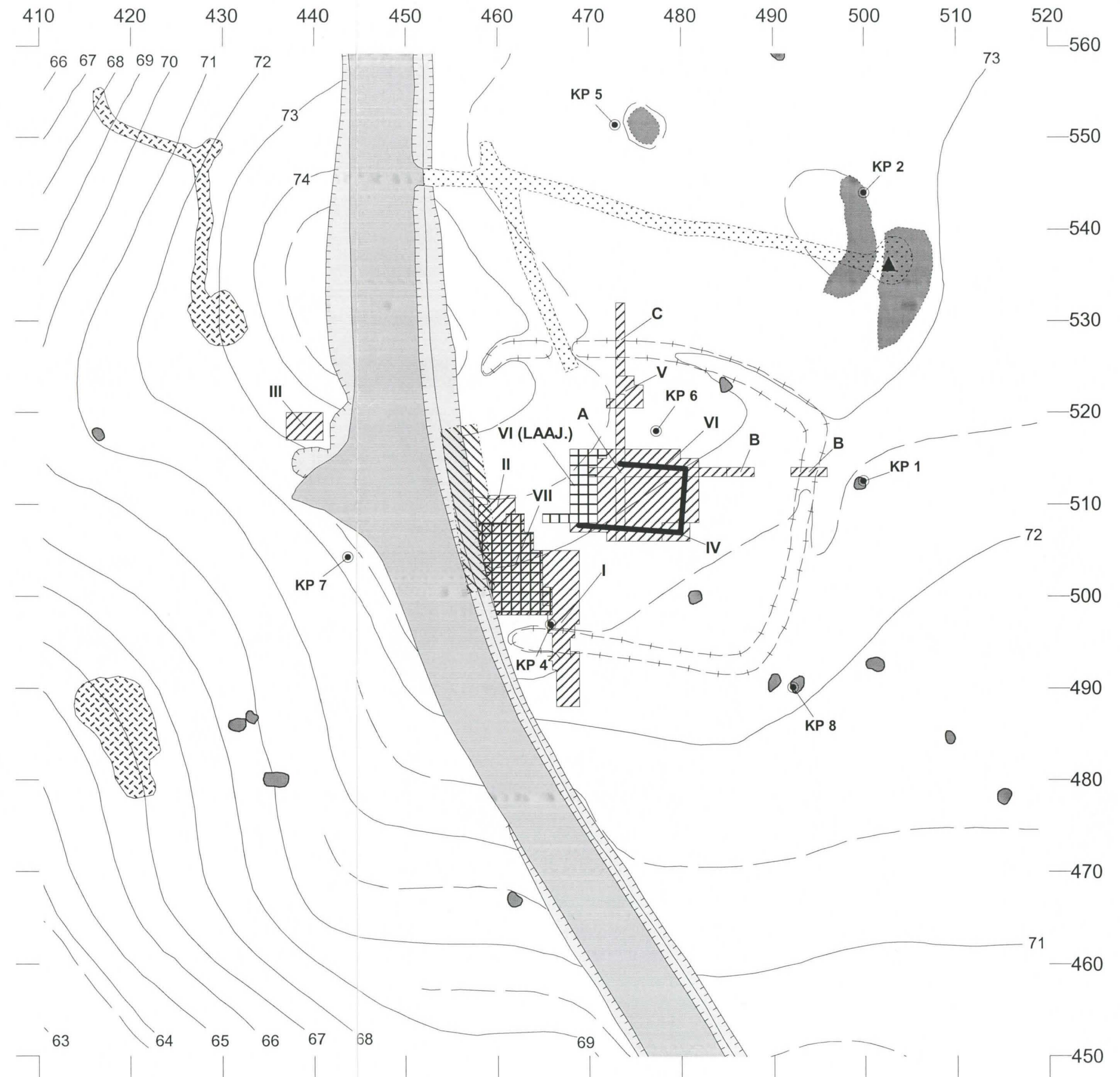
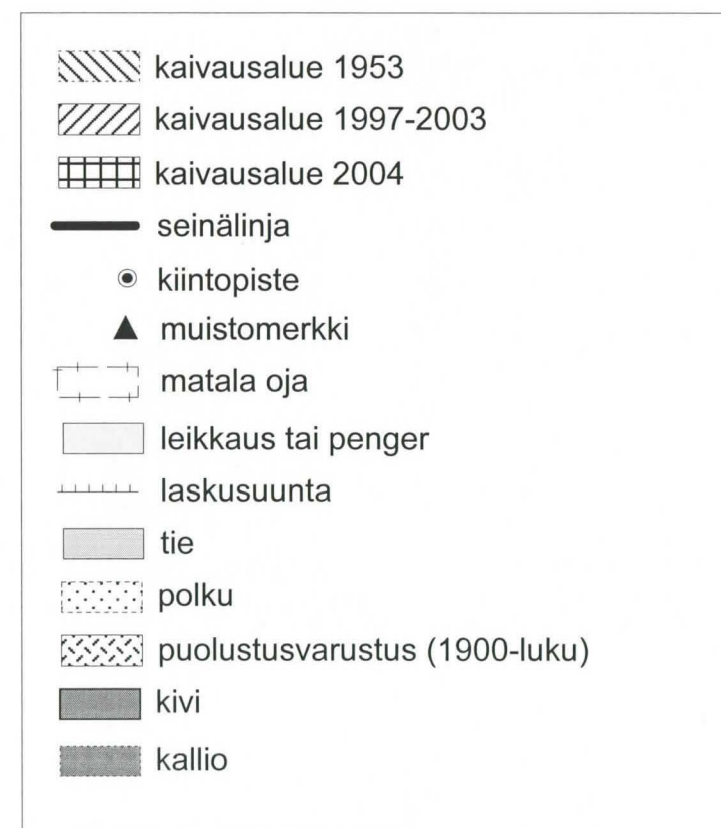
0 50 m

Koordinaatit ovat kaivauksen koordinaatistossa, x kasvaa pohjoiseen ja y itään. Absoluuttiset korkeudet on määritetty käyttäen korkeuskiintopisteelle (KP 8) korkeutta 72,89 m mpy.

Vuosien 1997-2004 kaivausalueet on merkitty kartalle roomalaisin numeroin.

Koekaistat on merkitty kirjaimin:

A = WE- ja NS-suuntaiset koekaistat vuonna 2001
B = WE-suuntaisen koekaistan jatko vuonna 2002
C = NS-suuntaisen koekaistan jatko vuonna 2002

LAPPEENRANTA
Kauskila
Kappelinmäki
Ville Laakso 2004

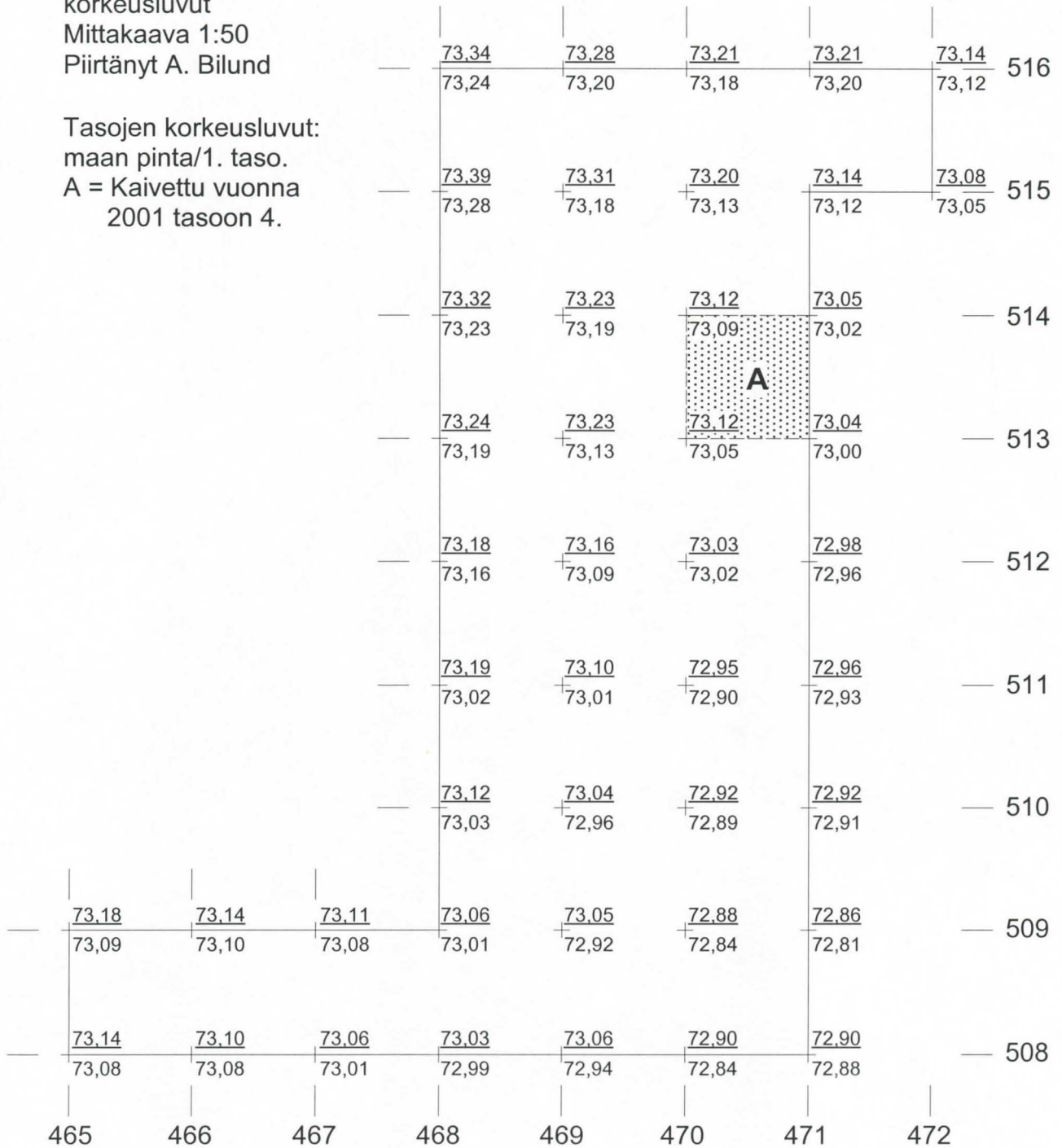
N

0

3 m

Alue VI (laajennus)
Maan pinnan ja tason 1
korkeusluvut
Mittakaava 1:50
Piirtänyt A. Bilund

Tasojen korkeusluvut:
maan pinta/1. taso.
A = Kaivettu vuonna
2001 tasoon 4.

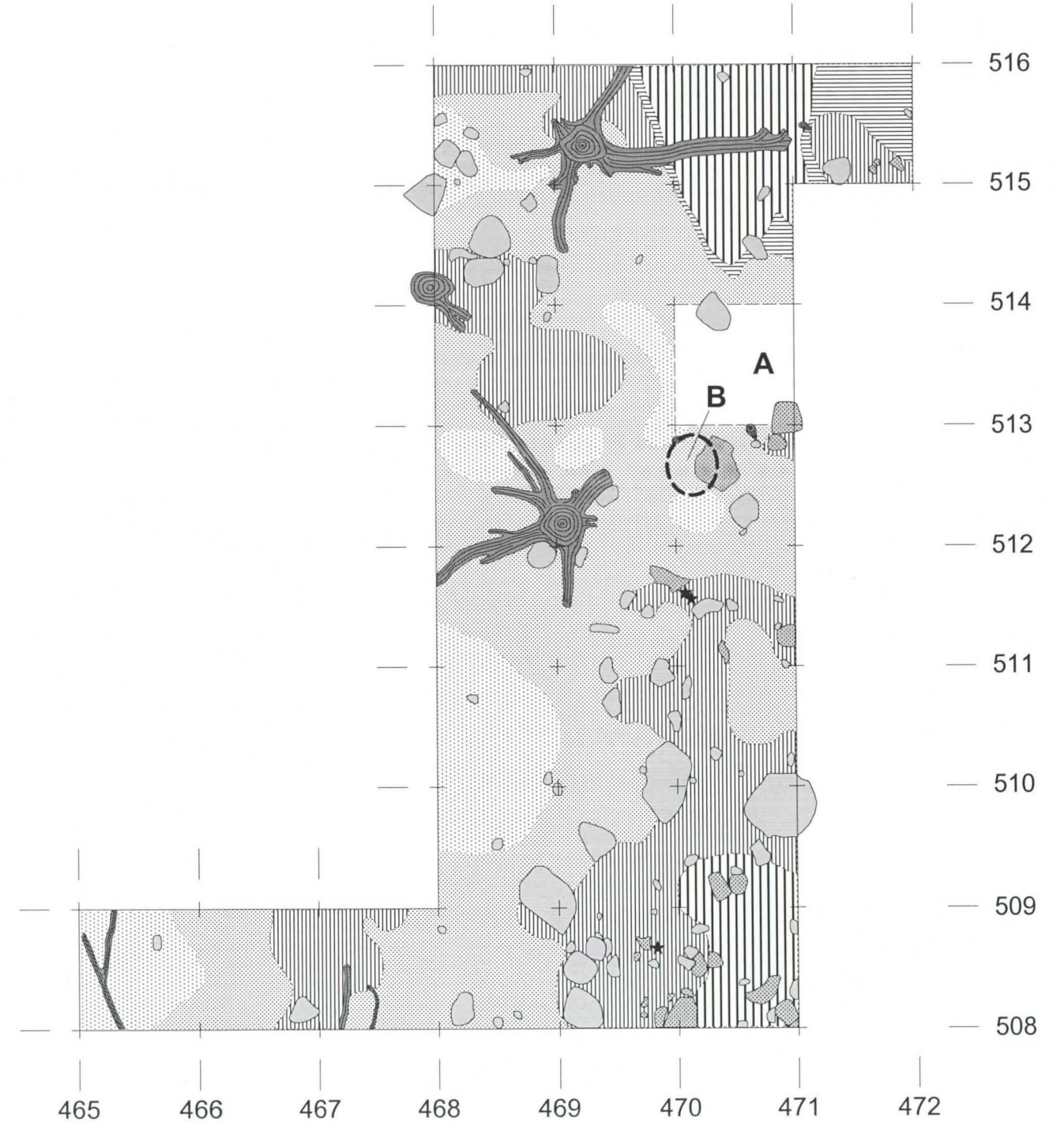
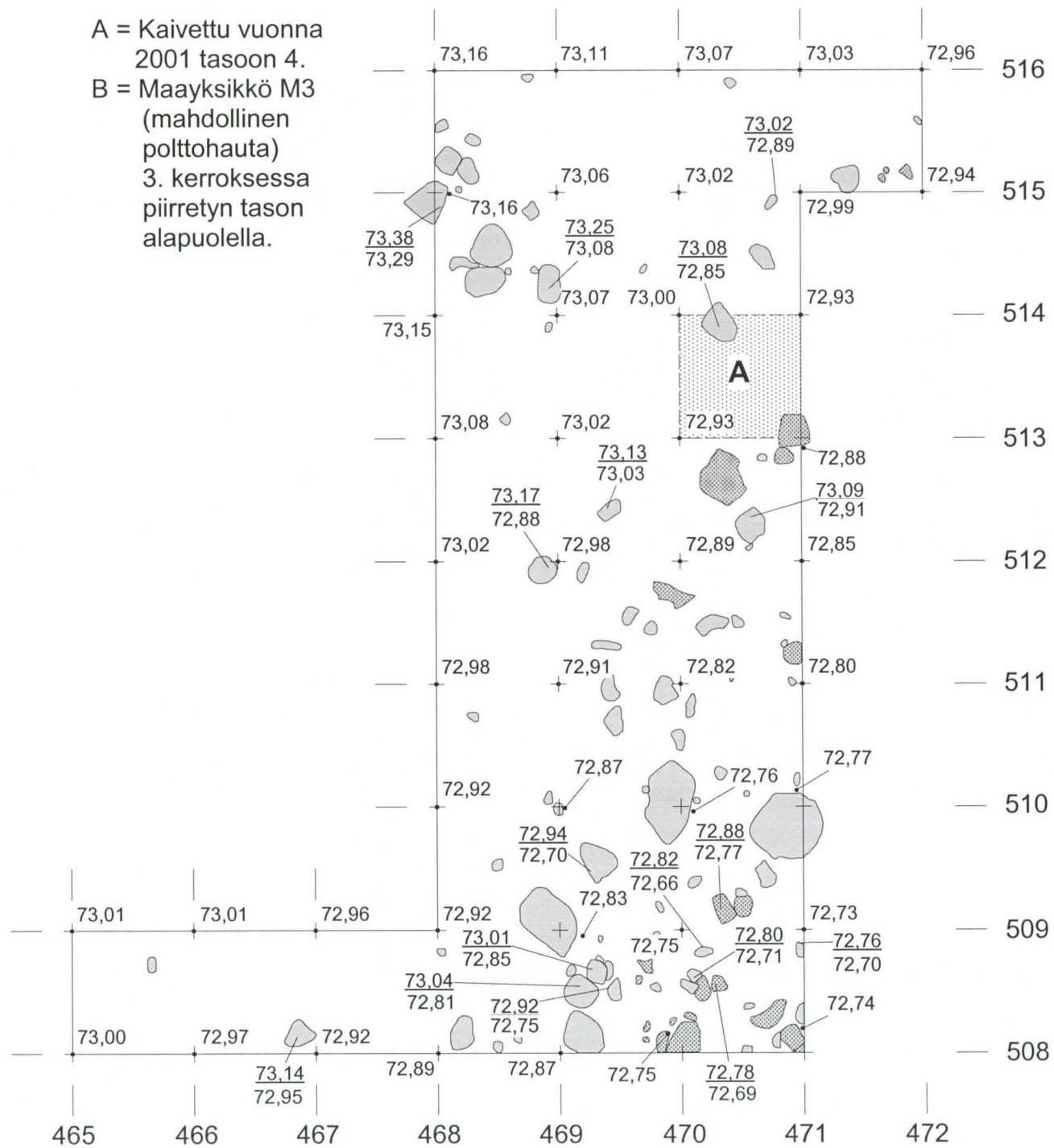

LAPPEENRANTA
Kauskila
Kappelinmäki
Ville Laakso 2004

Alue VI (laajennus)
Taso 3
Mittakaava 1:50
Piirtänyt A. Bilund

A = Kaivettu vuonna
2001 tasoon 4.
B = Maayksikkö M3
(mahdollinen
polttohauta)
3. kerroksessa
piirretyn tason
alapuolella.

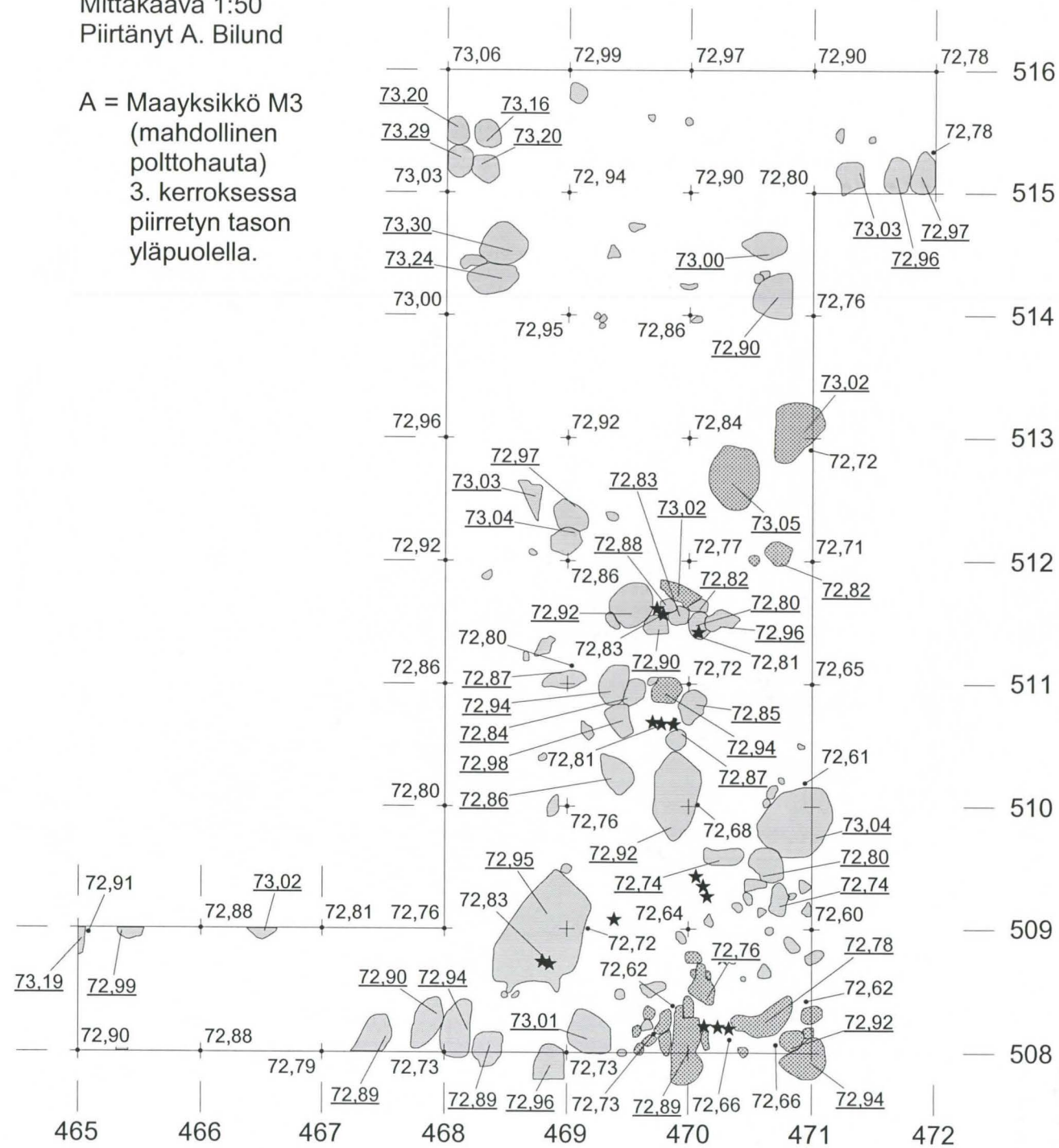
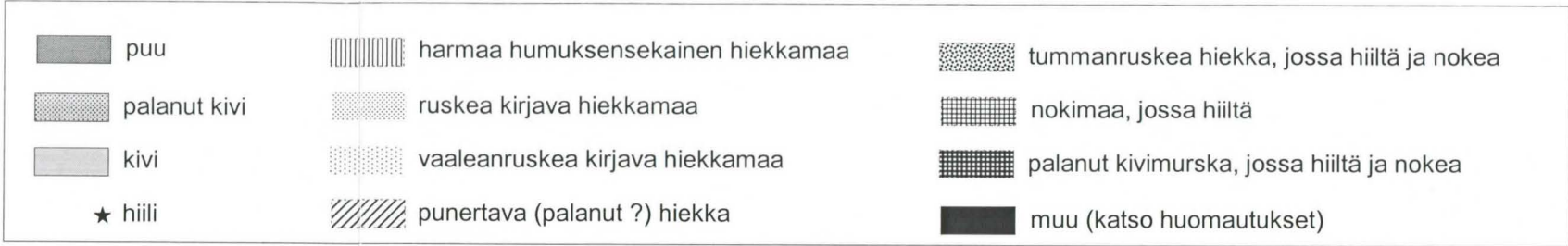

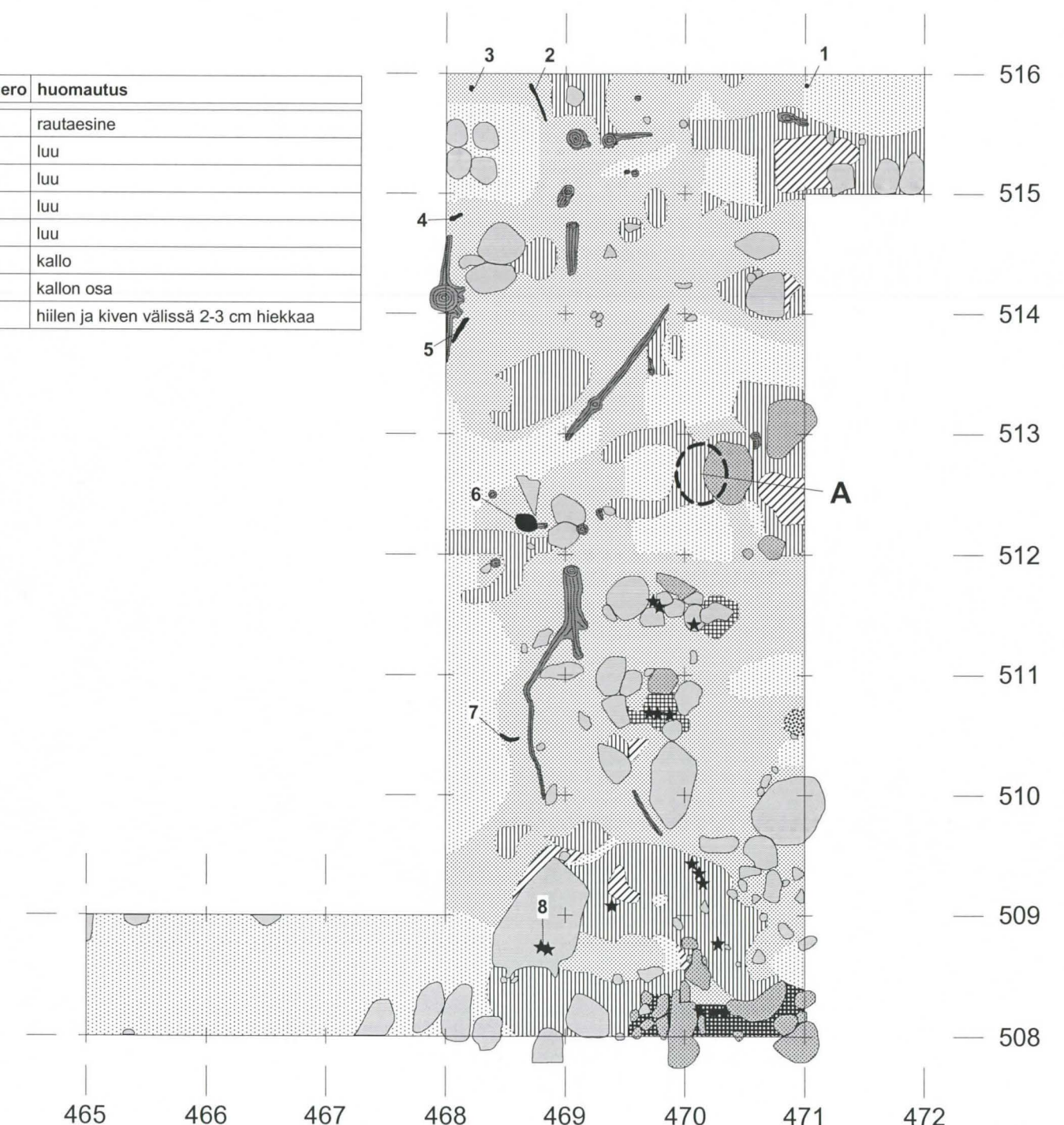
LAPPEENRANTA
Kauskila
Kappelinmäki
Ville Laakso 2004

Alue VI (laajennus)
Taso 4
Mittakaava 1:50
Piirtänyt A. Bilund

A = Maayksikkö M3
(mahdollinen
polttohauta)
3. kerroksessa
piirretyn tason
yläpuolella.

numero	huomautus
1	rautaesine
2	luu
3	luu
4	luu
5	luu
6	kallo
7	kallon osa
8	hiilen ja kiven välissä 2-3 cm hiekkää

LAPPEENRANTA
Kauskila
Kappelinmäki
Ville Laakso 2004

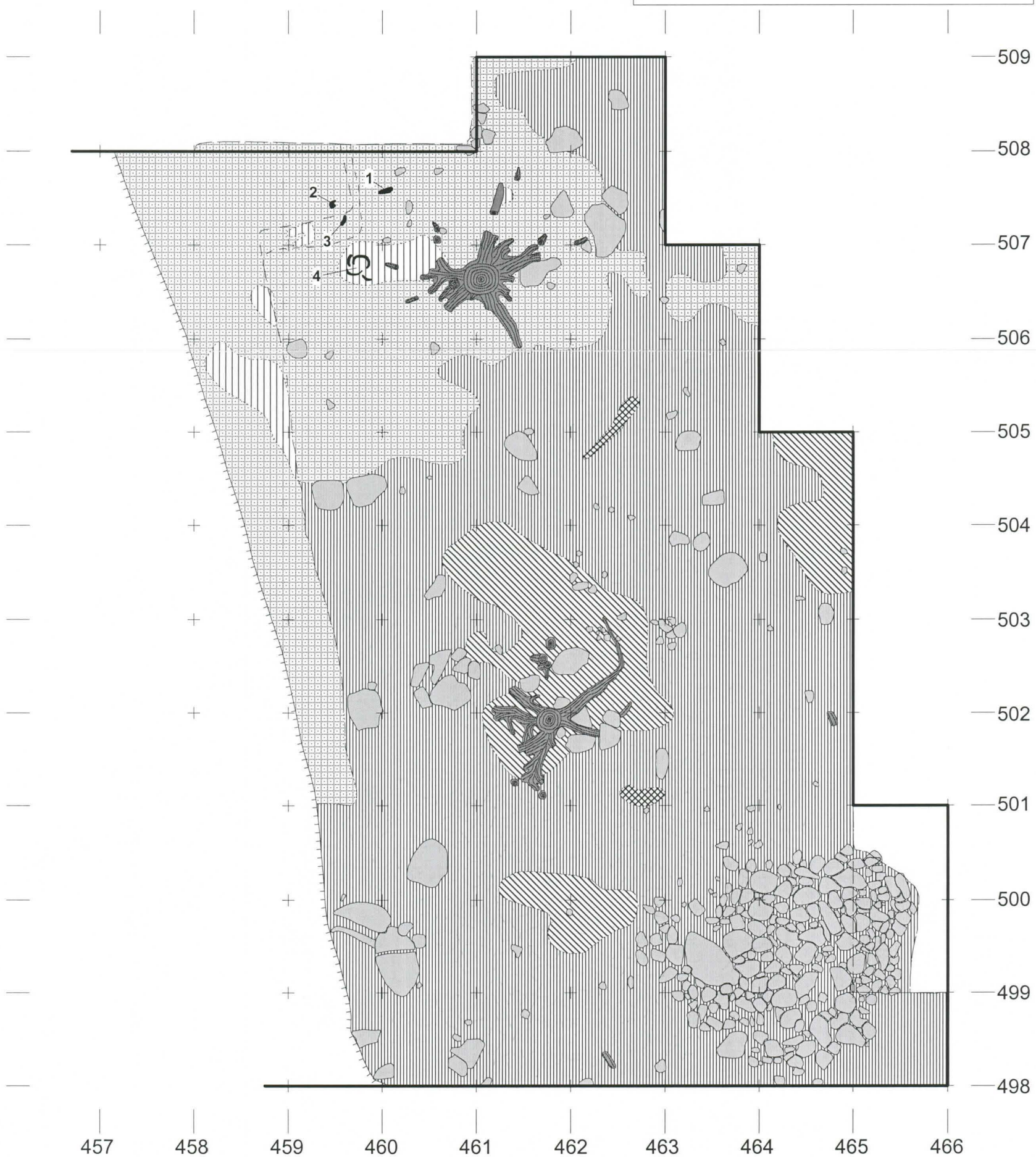
Alue VII
Taso 3
Mittakaava 1:50
Piirtänyt A. Bilund

numero	huomautus
1	reisiluu
2	luu
3	luu
4	kallojen osia sisäkkäin, kallolöytö 1/2005, KM 34738:288

N

0

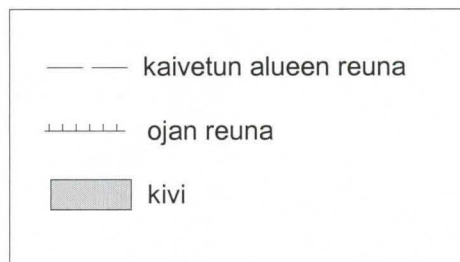
3 m

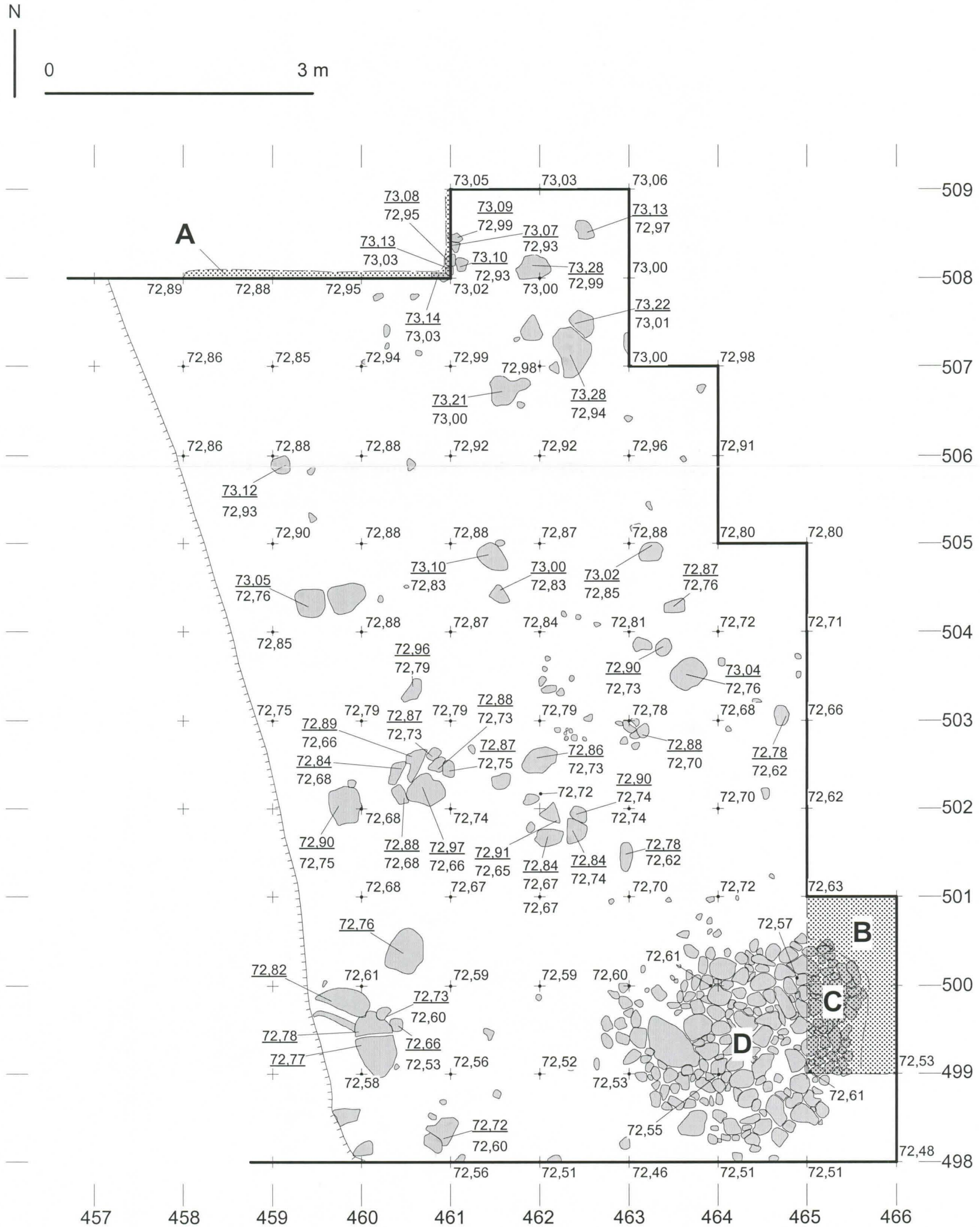
LAPPEENRANTA
Kauskila
Kappelinmäki
Ville Laakso 2004

Alue VII
Tason 3 korkeusluvut
Mittakaava 1:50
Piirtänyt A. Bilund

- A = Kuuluu alueeseen II, mutta jätetty vuonna 1999 kaivamatta.
- B = Kuuluu alueeseen I, kaivettu pohjaan vuonna 2000.
- C = Kuuluu alueeseen I, kivirakenteen koillisosa jätetty vuonna 2000 tasoon 4.
- D = Kivirakenteesta erillinen kartta.

Kivien korkeusluvut: pinta/pohja.

LAPPEENRANTA
Kauskila
Kappelinmäki
Ville Laakso 2004

Alue VII
Taso 4
Mittakaava 1:50
Piirtänyt A. Bilund

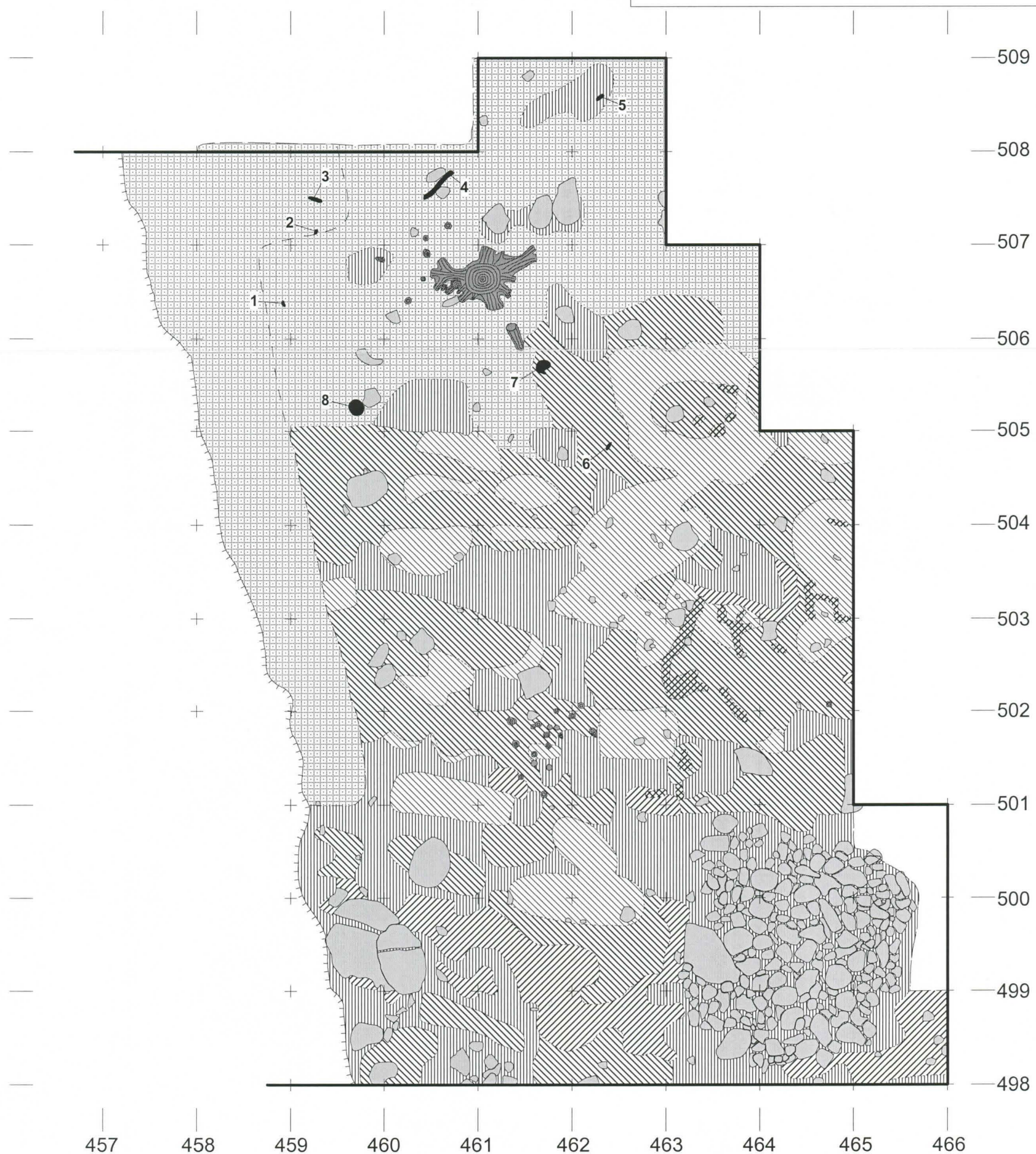
numero	huomautus
1	luu
2	luu
3	luu
4	reisiluu
5	luu
6	luu
7	kallo 2/2005, KM 34738:249
8	kallo 3/2005, KM 34738:240

	kaivetun alueen reuna
	ojan reuna
	puu
	kivi
	muu (katso huomautukset)
	harmaa humuksensekainen hiekkamaa
	sekoittunut maa (juuren jälki, myyränkolo)
	vaalea, harmaanruskea hieno hiekkamaa
	kirjava tummanruskea hiekkamaa
	kirjava vaaleanruskea hiekkamaa
	punertava (palanut ?) hiekka
	maayksikkö M2:n reuna

N

0

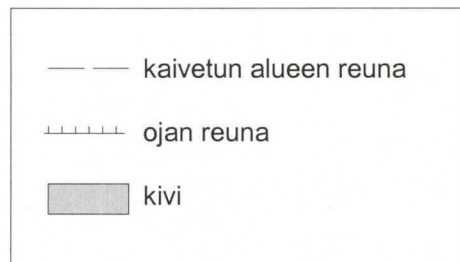
3 m

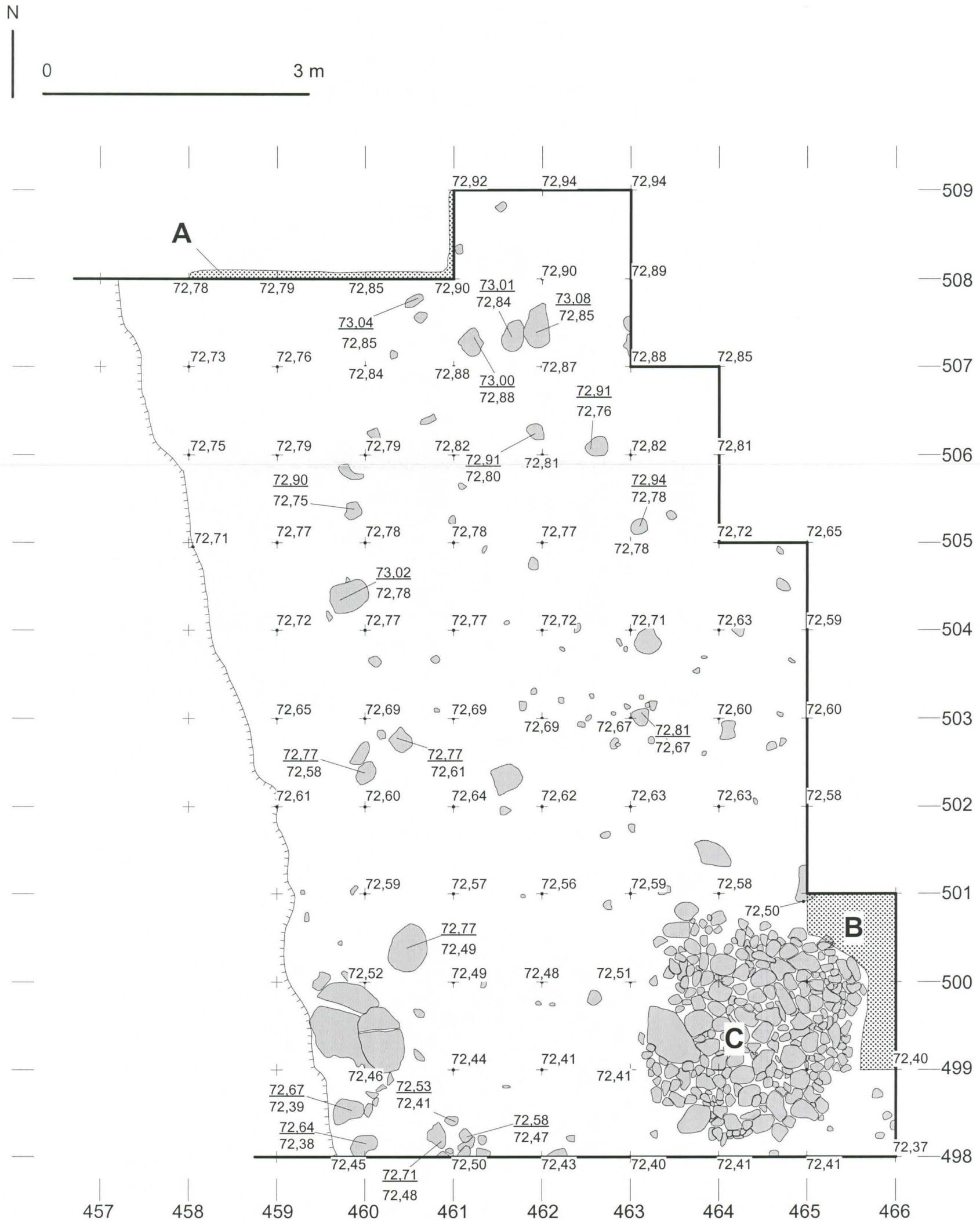
LAPPEENRANTA
Kauskila
Kappelinmäki
Ville Laakso 2004

Alue VII
Tason 4 korkeusluvut
Mittakaava 1:50
Piirtänyt A. Bilund

A = Kuuluu alueeseen II, mutta jätetty vuonna 1999 kaivamatta.
B = Kuuluu alueeseen I, kaivettu pohjaan vuonna 2000.
C = Kivirakenteesta erillinen kartta.

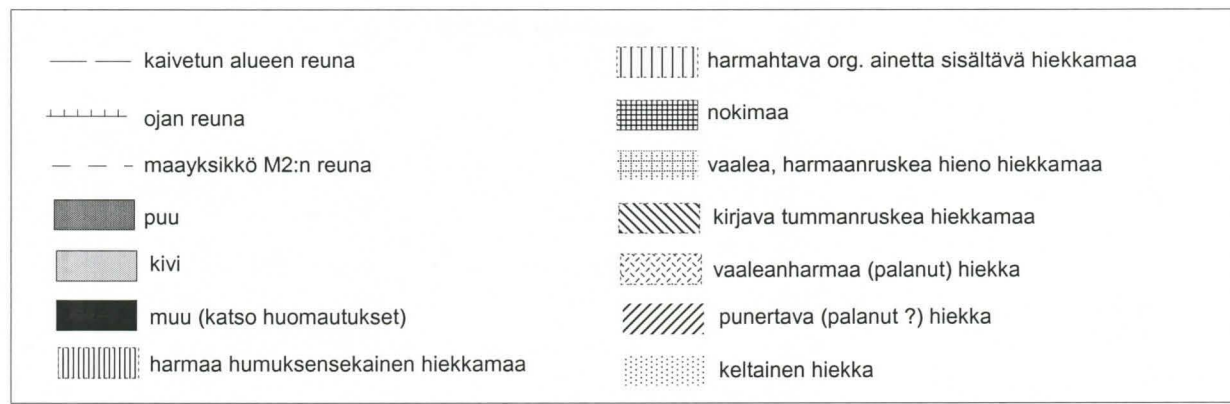
Kivien korkeusluvut: pinta/pohja.

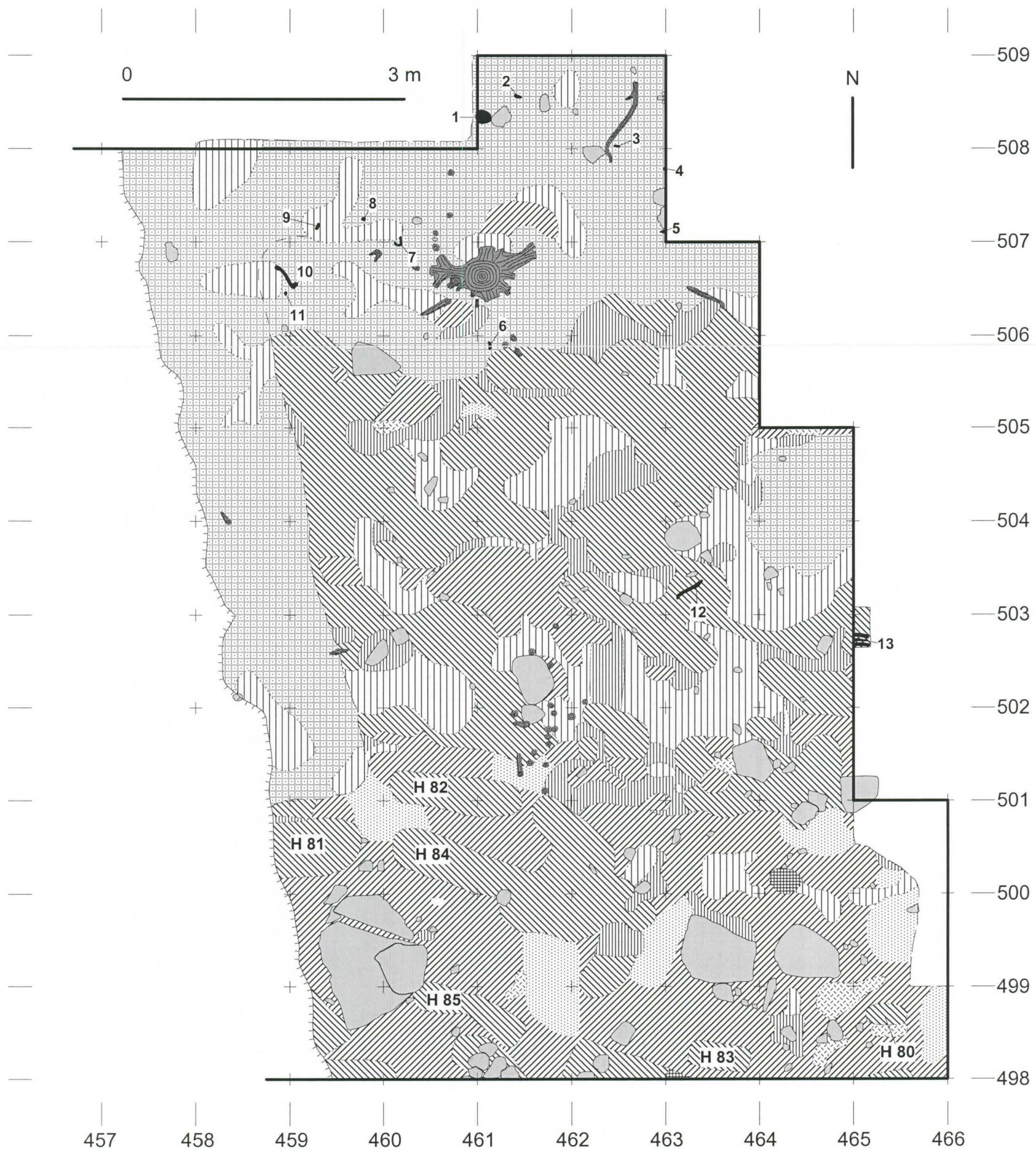
LAPPEENRANTA
Kauskila
Kappelinmäki
Ville Laakso 2004

Alue VII
Taso 5
Mittakaava 1:50
Piirtänyt A. Bilund

numero	huomautus
1	kallo 4/2005, KM 34738:475
2	luu
3	luu
4	luu
5	luu
6	luu
7	alaleuka

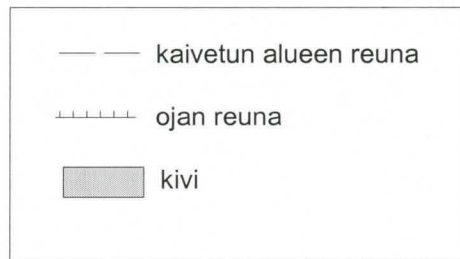
numero	huomautus
8	luu
9	luu
10	reisiluu
11	luu
12	reisiluu
13	puuta (mahdollisesti arkun jäänteitä)

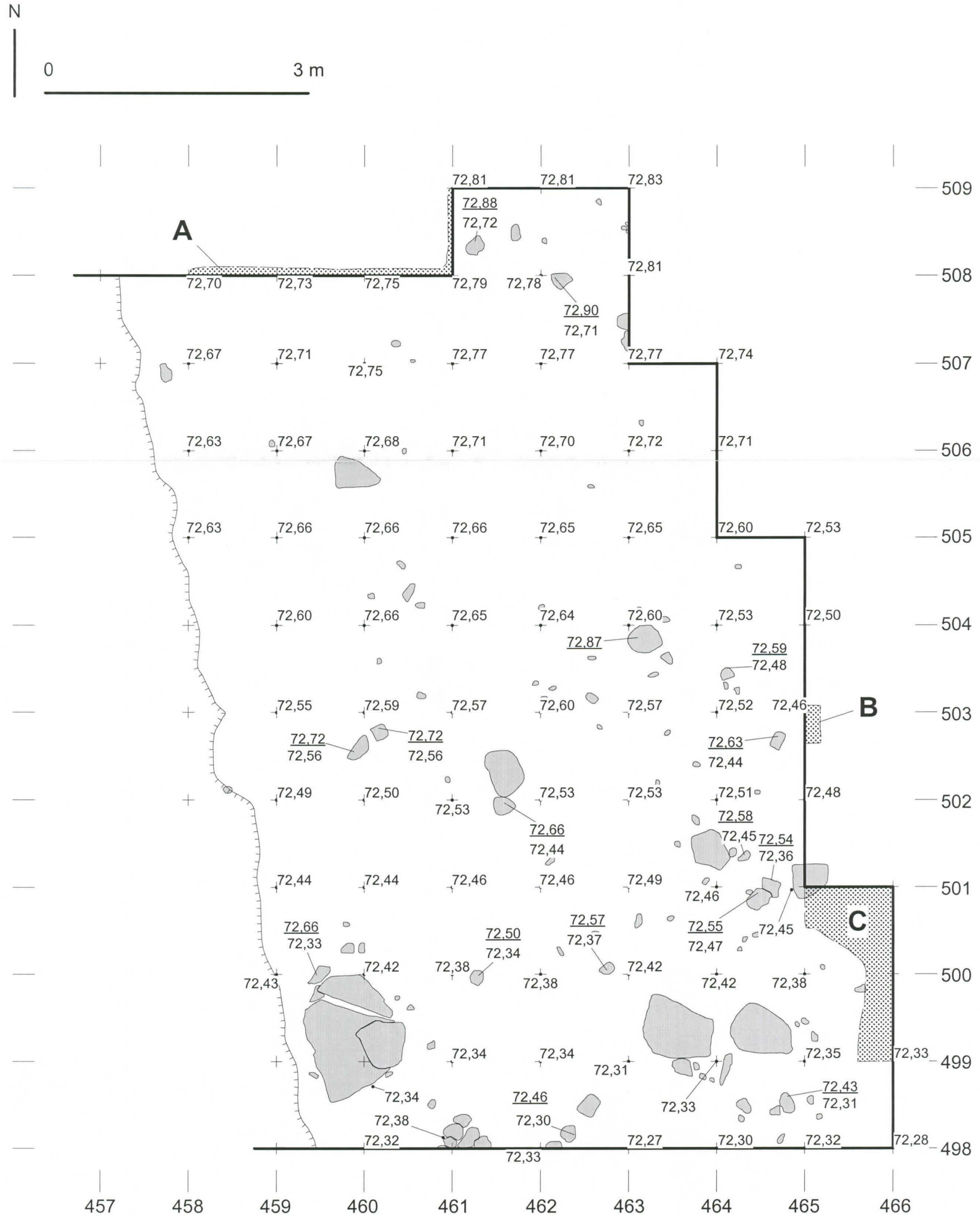
LAPPEENRANTA
Kauskila
Kappelinmäki
Ville Laakso 2004

Alue VII
Tason 5 korkeusluvut
Mittakaava 1:50
Piirtänyt A. Bilund

A = Kuuluu alueeseen II, mutta jätetty vuonna 1999 kaivamatta.
B = Kuuluu alueeseen I, jätetty tasoon 5 vuonna 2000.
C = Kuuluu alueeseen I, kaivettu pohjaan vuonna 2000.

Kivien korkeusluvut: pinta/pohja.

LAPPEENRANTA
Kauskila
Kappelinmäki
Ville Laakso 2004

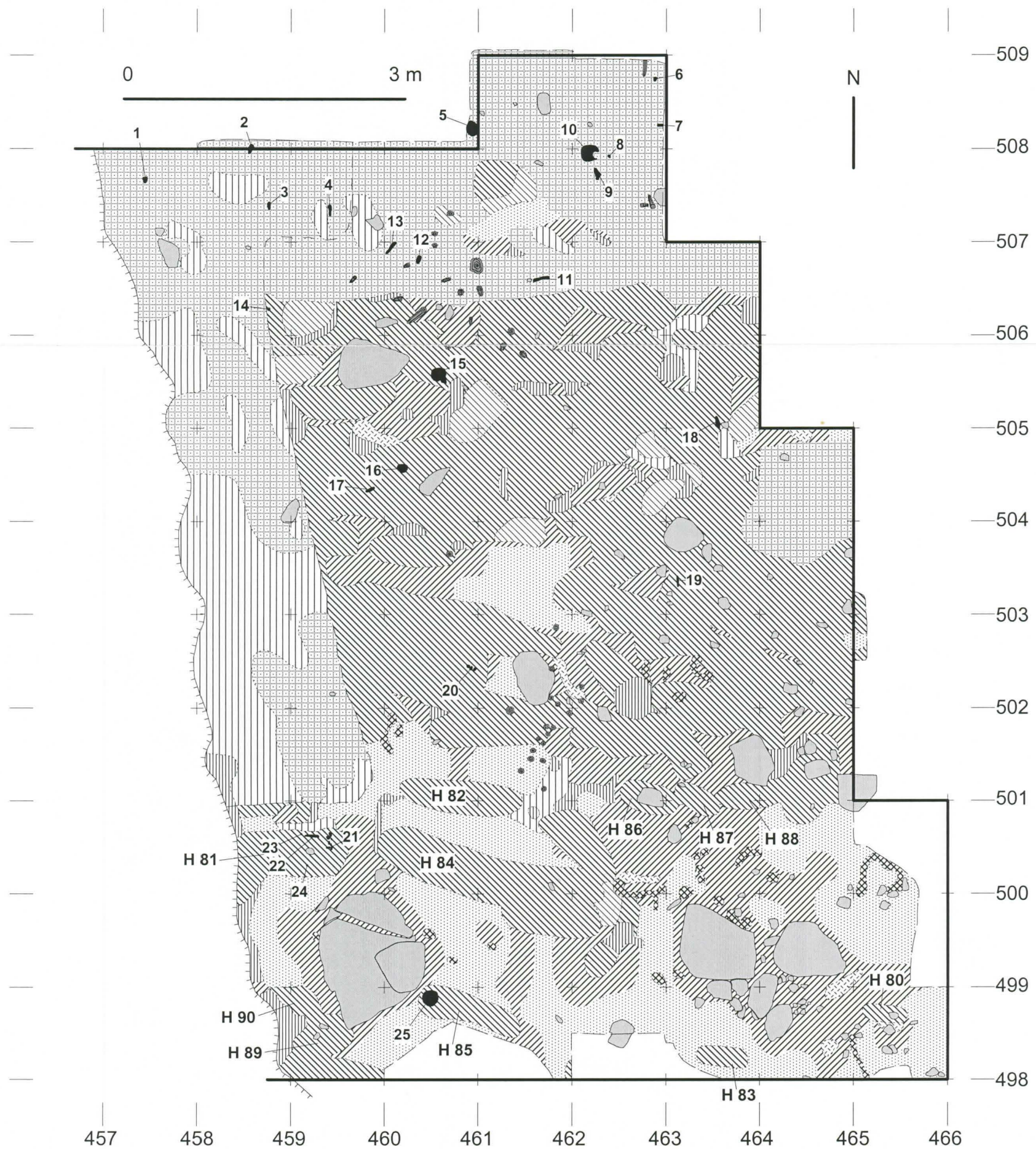
Alue VII
Taso 6
Mittakaava 1:50
Piirtänyt A. Bilund

numero	huomautus
1	luu
2	luu
3	luu
4	luu
5	kallo
6	luu
7	luu
8	luu
9	luu

numero	huomautus
10	kallo
11	luu
12	luu
13	luu
14	rautanaula
15	kallo
16	kallo
17	luu
18	luu

numero	huomautus
19	luu
20	jalan luita (in situ, vrt. taso 7)
21	jalkojen luita KM 34738:106 (H 81)
22	arkun jäänteitä (H 81)
23	rautanaula KM 34738:95 (H 81)
24	rautanaula KM 34738:96 (H 81)
25	kallo KM 34738:119 (H 85)

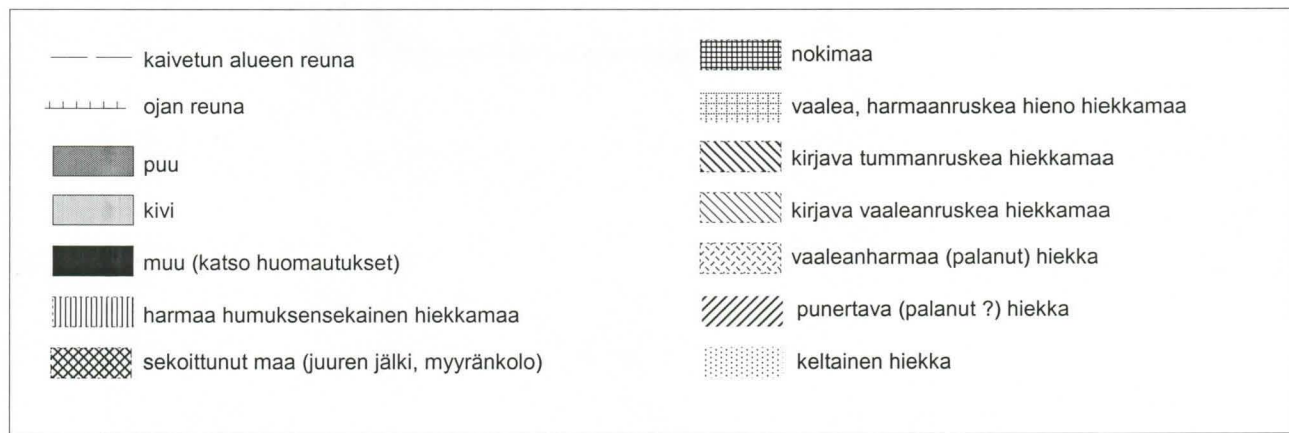

LAPPEENRANTA
Kauskila
Kappelinmäki
Ville Laakso 2004

Alue VII
Taso 7
Mittakaava 1:50
Piirtänyt A. Bilund

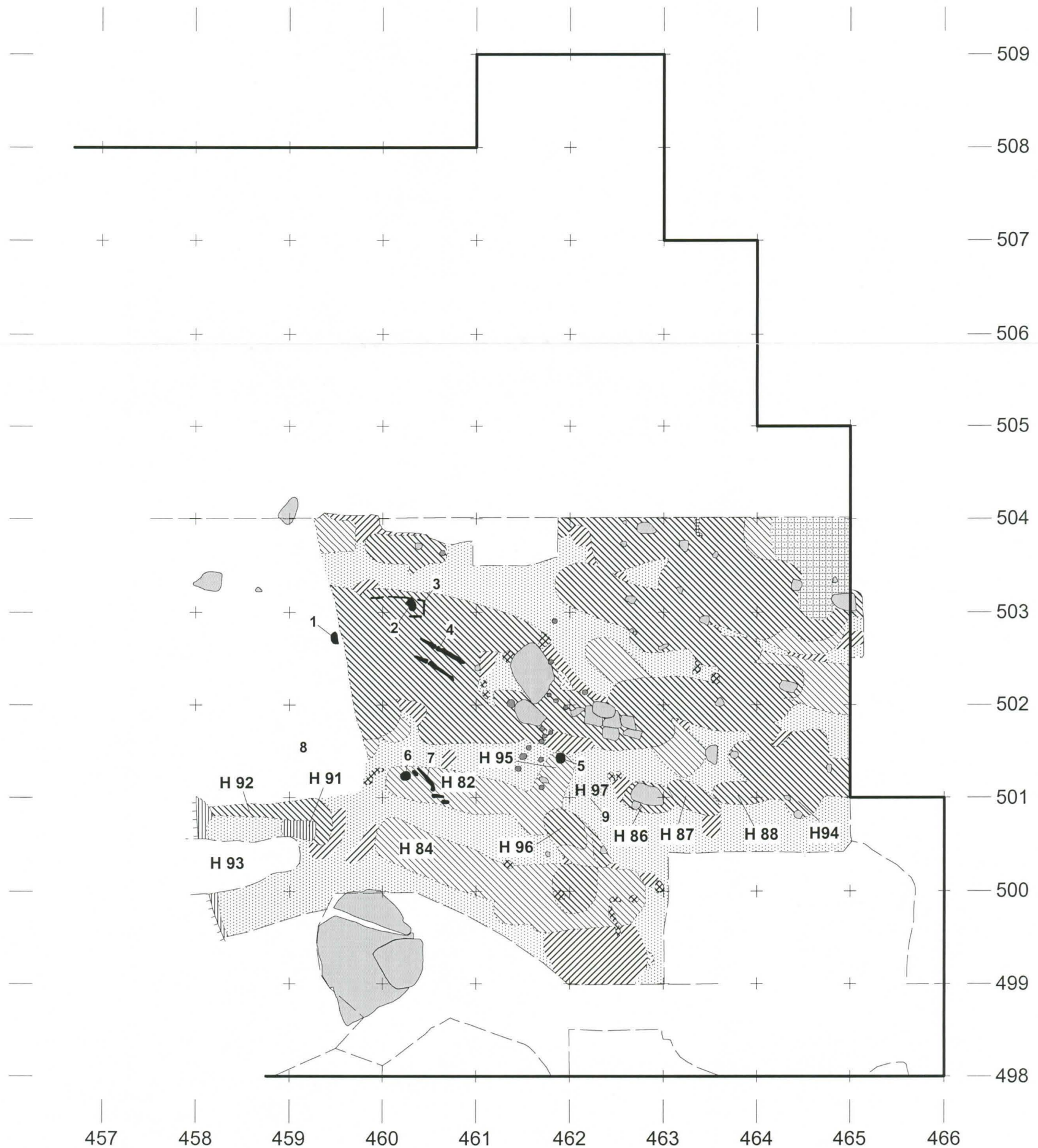

numero	huomautus
1	kallo (vuoden 1953 kaivauksen täytemaassa)
2	kallo
3	arkun jäänteitä
4	sääriluut ja osa reisiluita in situ
5	kallo KM 34738:170 (H 95)
6	kallo KM 34738:107 (H 82)
7	hajonneita luita täytemaassa
8	Vuonna 1953 kaivettua aluetta ei piirretty 7. tasossa.
9	H 97 havaittiin vasta tasossa 8.

N

0

3 m

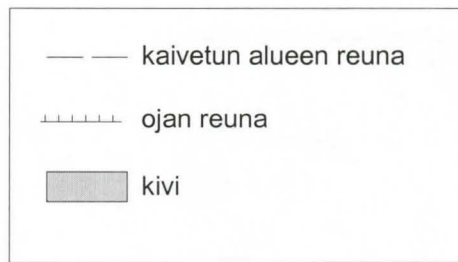

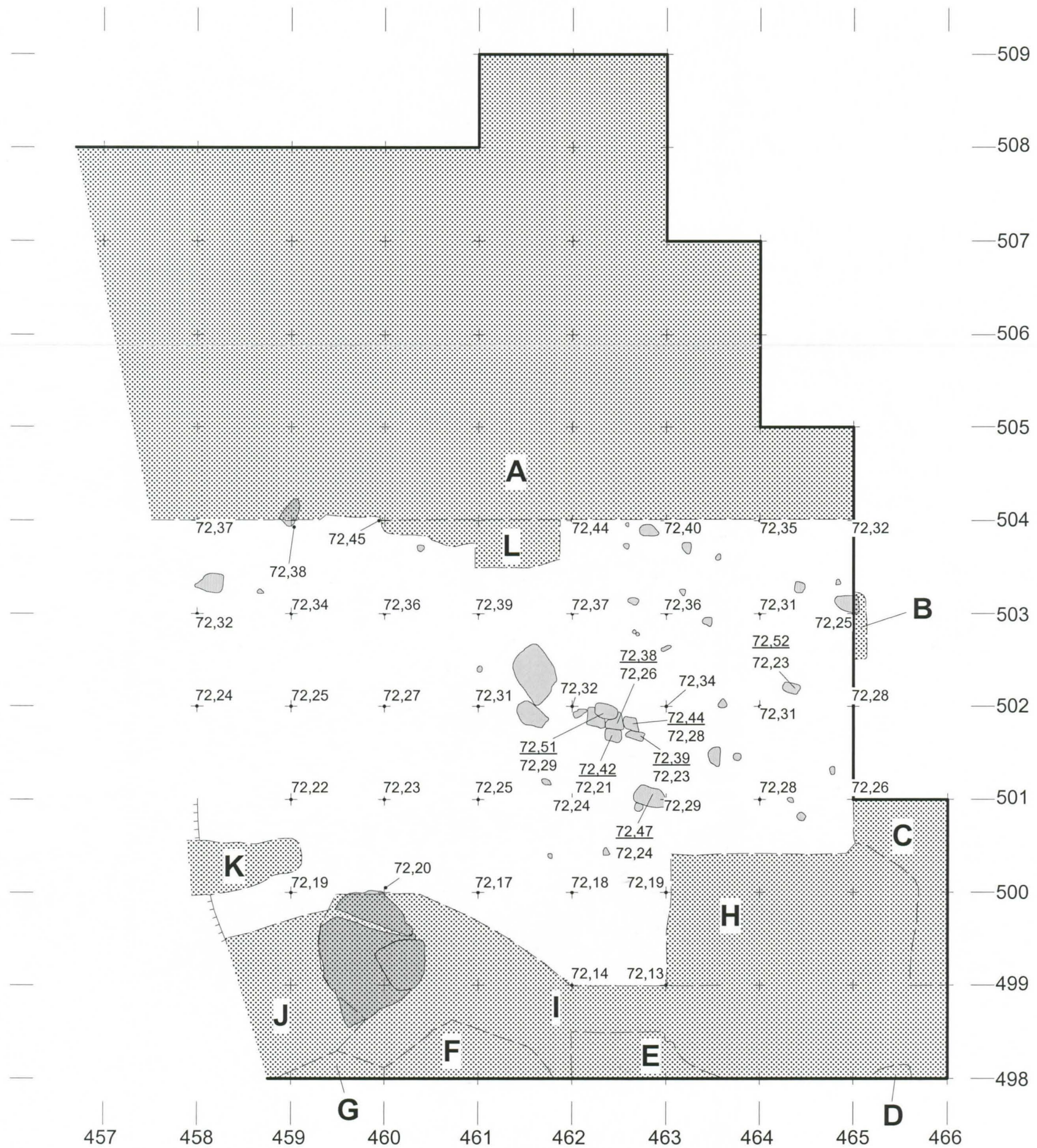
LAPPEENRANTA
Kauskila
Kappelinmäki
Ville Laakso 2004

Alue VII
Tason 7 korkeusluvut
Mittakaava 1:50
Piirtänyt A. Bilund

Kivien korkeusluvut: pinta/pohja.

- A = Jätetty tasoon 6 vuonna 2004.
- B = Kuuluu alueeseen I, jätetty tasoon 5 vuonna 2000.
- C = Kuuluu alueeseen I, kaivettu pohjaan vuonna 2000.
- D = Alueen ulkopuolelle jatkuva hauta. Jätetty 5 cm tason 6 yläpuolelle.
- E = Alueen ulkopuolelle jatkuva hauta. Jätetty tasoon 5.
- F = Alueen ulkopuolelle jatkuva hauta. Jätetty tasoon 5.
- G = Alueen ulkopuolelle jatkuva hauta. Jätetty tasoon 6.
- H = Kaivettu pohjaan.
- I = Kaivettu pohjaan (H 80, H 83 ja H 85).
- J = Kaivettu pohjaan (H 89 ja H 90).
- K = Kaivettu pohjaan (H 81 ja H 93).
- L = Jätetty 5 cm tason 7 yläpuolelle.

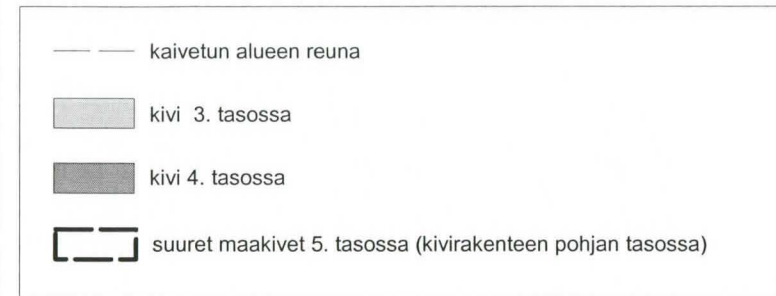

LAPPEENRANTA
Kauskila
Kappelinmäki
Ville Laakso 2004

Alue VII
Kivirakenne R 1
Mittakaava 1:25
Piirtänyt A. Bilund

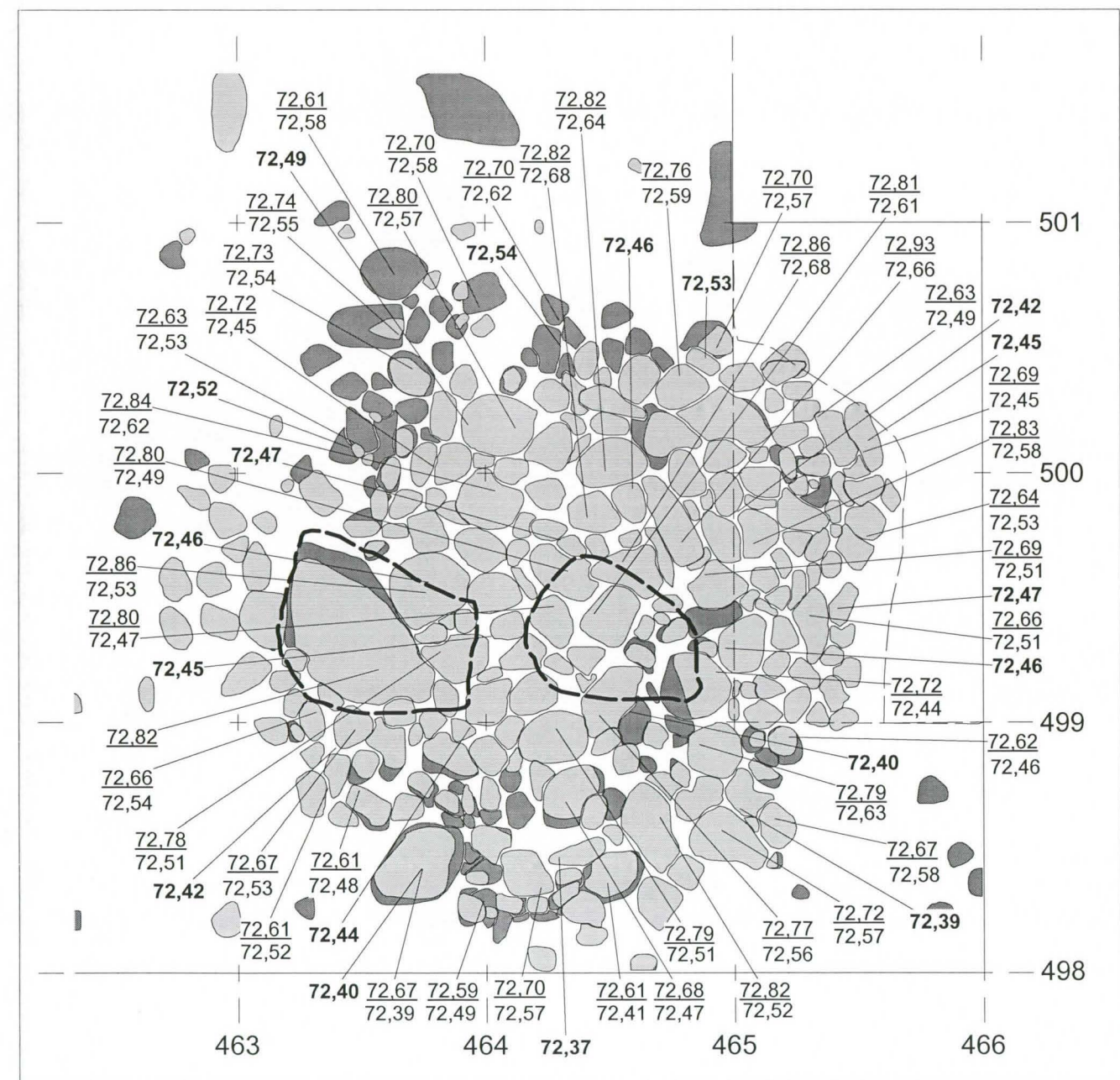
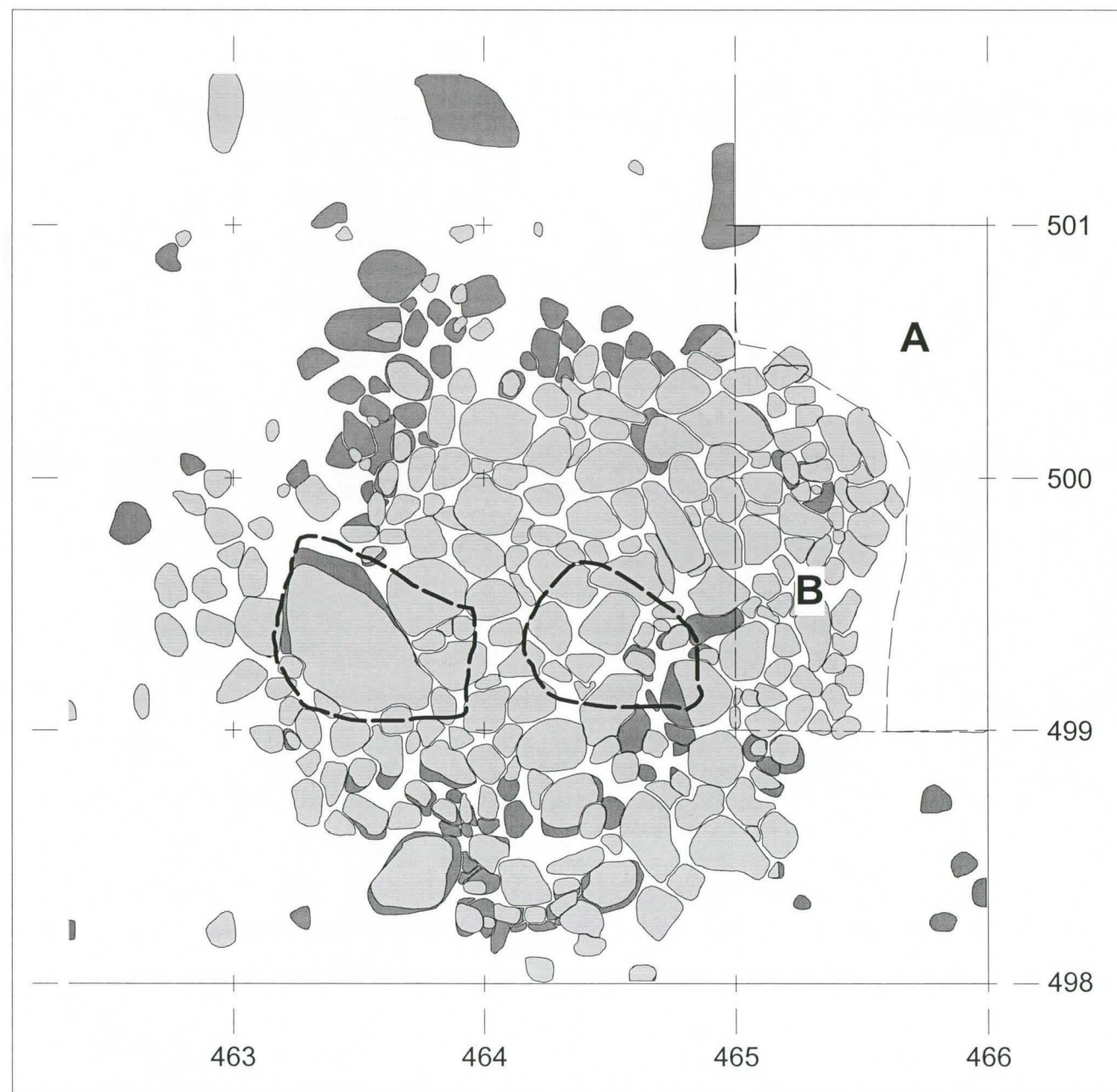
A = Kuuluu alueeseen I, kaivettu pohjaan vuonna 2000.
B = Kuuluu alueeseen I, kivirakenteen koillisosa jätetty vuonna 2000 tasoon 4.

Kivien korkeusluvut: kiven pinta/
kiven pohja. Kiveyksen pohjan korkeusluvut on merkitty lihavoituna.

0 2 m

N

LAPPEENRANTA
Kauskila
Kappelinmäki
Ville Laakso 2004

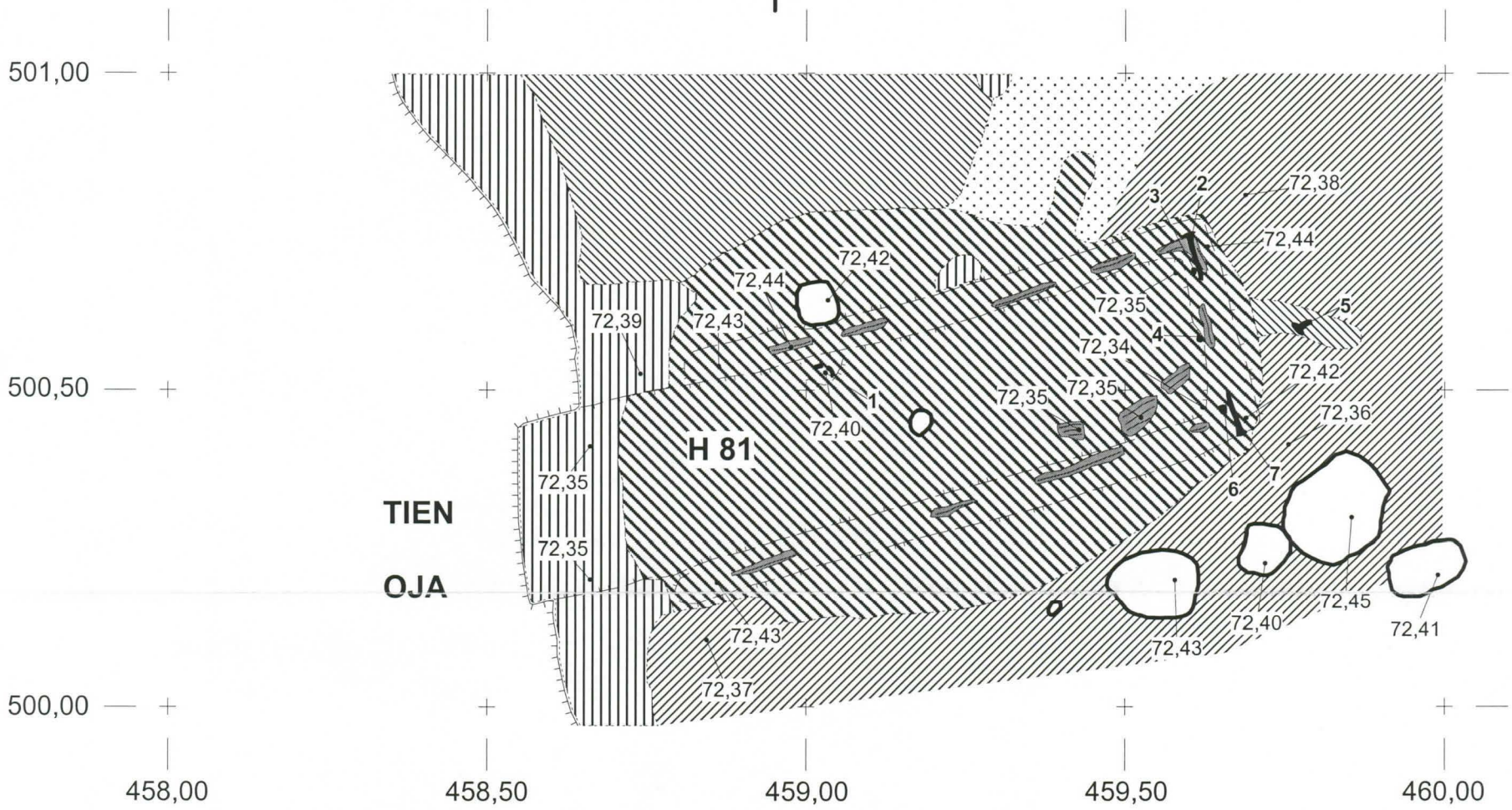
Alue VII
Hauta 81
Mittakaava 1:10
Piirtänyt A. Bilund

numero	huomautus
1	kehäsoljen katkelmia KM 34738:93 ja 94
2	rautanaula KM 34738:99
3	rautanaula KM 34738:98 kärki ylöspäin
4	rautanaula KM 34738:100 kärki ylöspäin, kanta puuttuu
5	rautanaulan kantaosa KM 34738:105 myyrän kolossa
6	rautanaula KM kärki ylöspäin KM 34738:102
7	rautanaula KM 34738:103
numero	huomautus
8	rautanaula KM 34738:91
9	rautanaula KM 34738:95
10	rautanaula KM 34738:96
11	rautanaula KM 34738:92

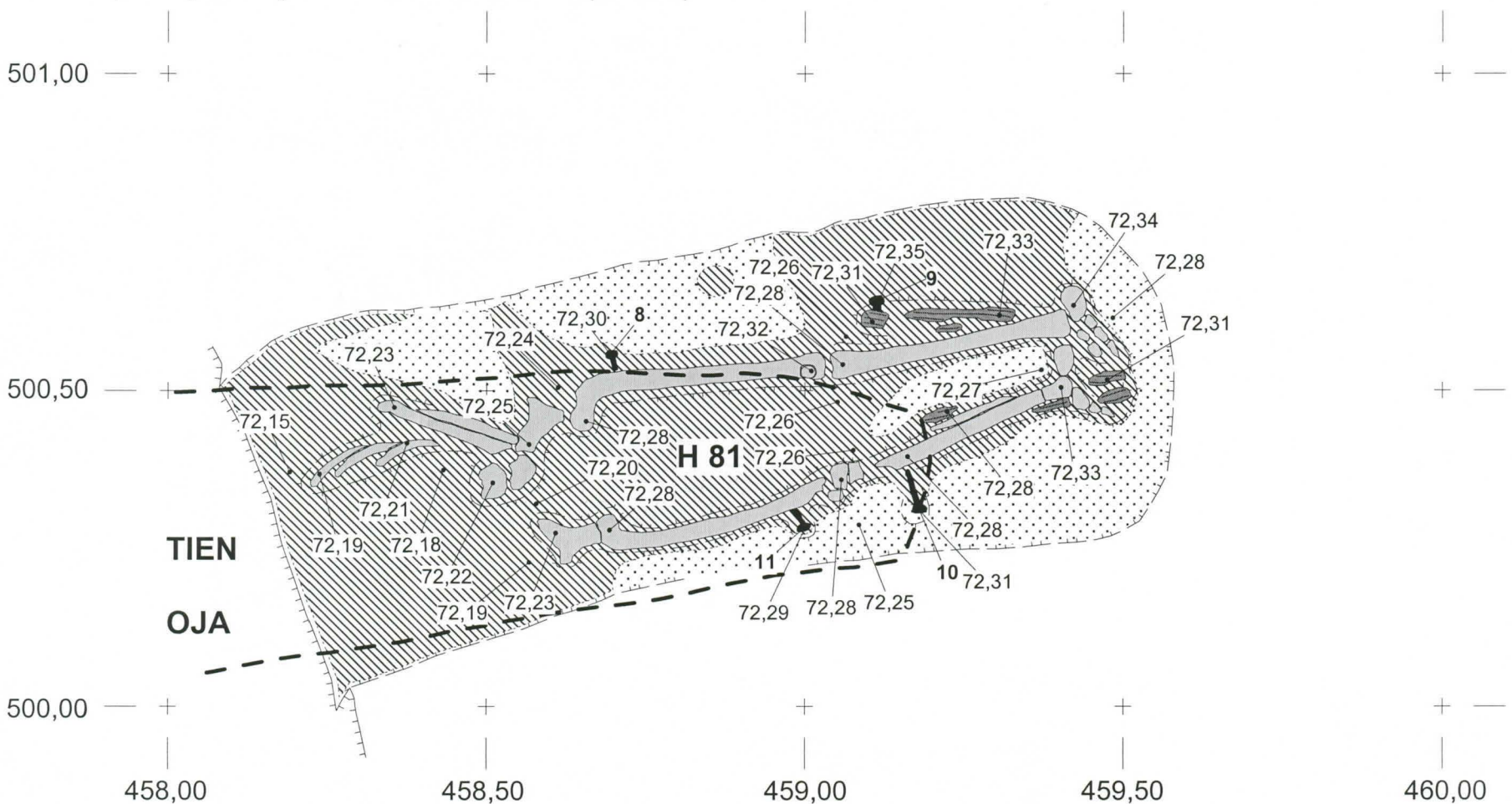
-----	ojan reuna
- - - - -	jyrkkä reuna ja laskusuunta
- - - - -	H 93.n reuna H 81:n alla
□	luu
■	puu
□	kivi
■	muu (katso huomautukset)
	turve ja humuksen sekainen maa
	tumma harmaanruskea hiekkamaa
	harmaanruskea hiekkamaa
	punertava (palanut ?) hiekka
.....	kellertävä täplikäs hiekka

0 1 m N

Hauta 81, ylempi taso (5. ja 6. tason välissä)

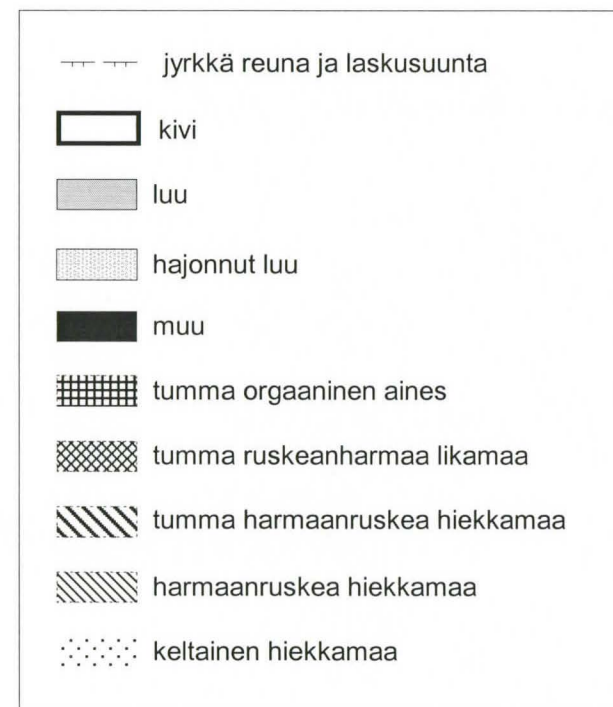
Hauta 81, alempi taso (noin 2-15 cm 6. tason alapuolella)

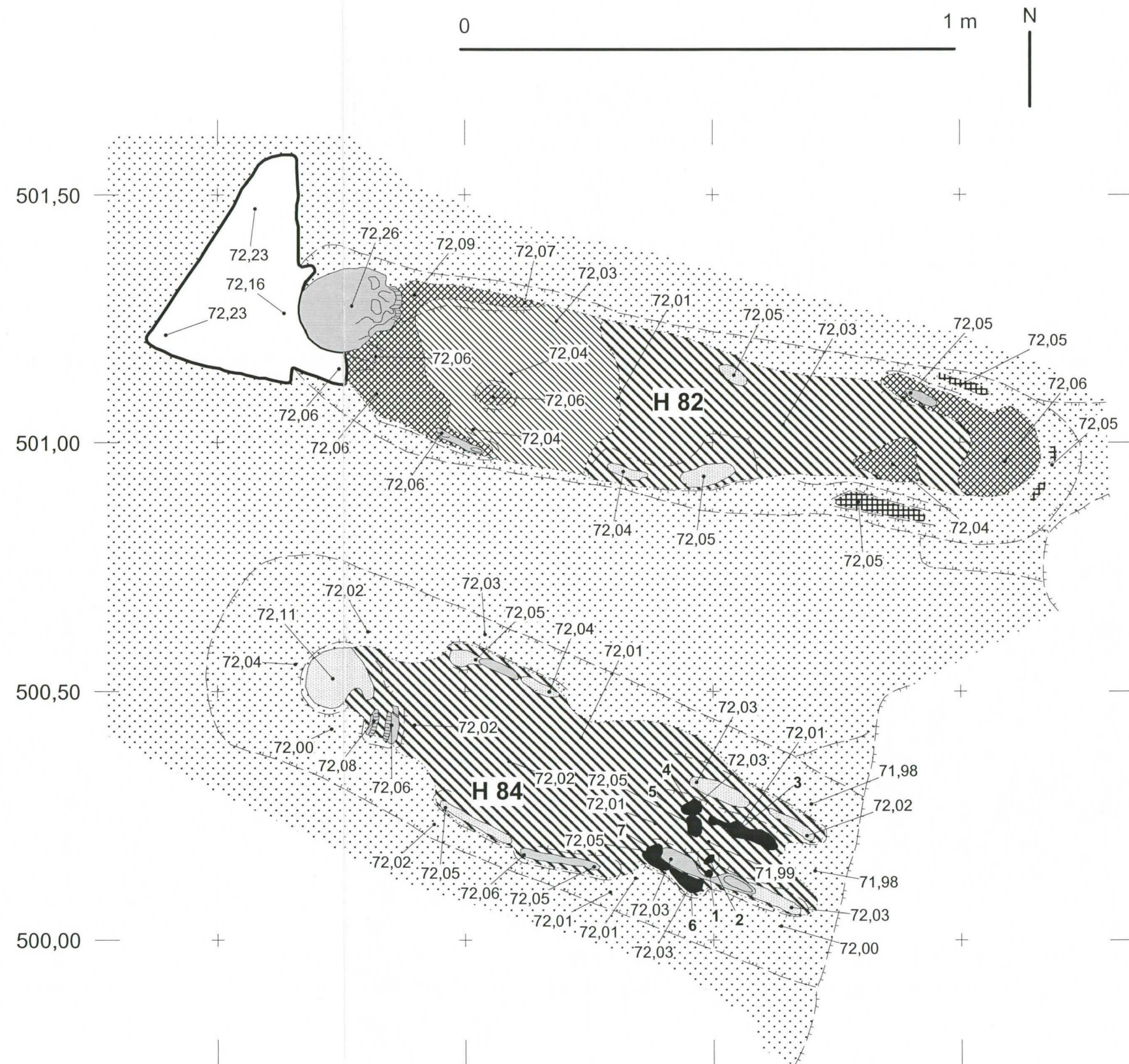

LAPPEENRANTA
Kauskila
Kappelinmäki
Ville Laakso 2004

Alue VII
Haudat 82 ja 84
Mittakaava 1:10
Piirtänyt A. Bilund

numero	huomautus
1	hopearaha (?) ja org. ainetta KM 34738:112-114
2	tuluspii KM KM 34738:115
3	rautaveitsi KM 34738:117
4	rautarengas (?) KM 34738:110
5	vyönsolki (?) KM 34738:109
6	tulusrauta KM 34738:111
7	rautarengas (?) KM 34738:108

LAPPEENRANTA
Kauskila
Kappelinmäki
Ville Laakso 2004

Alue VII
Haudat 89 ja 90
Mittakaava 1:10
Korkeuskiintopiste = 72,89 m mpy
Piirtänyt A. Bilund

numero	huomautus
1	rautanaula KM 34738:155
2	rautanaula KM 34738:160
3	rautanaula KM 34738:168
4	rautanaula KM 34738:165
5	rautanaula KM 34738:156
6	rautanaula KM 34738:154
7	raha ja org. ainetta KM 34738:153 4-6 cm tason yläpuolella
8	puu 2-3 cm muiden puiden yläpuolella
9	reisiluu puun alla
10	rautanaula KM 34738:120
11	rautanaula KM 34738:124
12	rautanaula KM 34738:128
13	rautanaula KM 34738:133
14	rautanaula KM 34738:130
15	rautanaula KM 34738:125
16	arkun pääty kiven kulman alla
17	lantioluun osa

